

SUOMEN OLYMPIA-AKATEMIA

**SUOMEN OLYMPIA-AKATEMIAN 23. ISTUNTO
4.10.2008 KOKKOLASSA**

**SUOMEN OLYMPIA-AKATEMIAN 24. ISTUNTO
7.3.2009 VARALAN URHEILUOPISTOSSA**

SUOMEN OLYMPIAKOMITEA RY

**TOIMITTAJAT: MATTI HINTIKKA JA VESA TIKANDER,
SUOMEN URHEILUKIRJASTO**

**KUVAT: AKI PAAVOLA/KOKKOLAN KUVATIIMI (KOKKOLAN ISTUNTO)
MARJU SAARI (VÄRALAN ISTUNTO)**

KÄÄNNÖKSET: VESA TIKANDER

KANSI: MIKA LASSILA

SIVUNVALMISTUS: PLANEETTA 10, HELSINKI

PAINATUS: ESA PRINT, LAHTI 2009

© SUOMEN OLYMPIAKOMITEA

**ISBN
978-952-5794-02-1 (SID.)
978-952-5794-03-8 (PDF)**

LUKIJALLE

Olympia-Akatemian perustana on olympiaaate, joka tunnetaan parhaiten maailman suurimman urheilutapahtuman, olympiakisojen, yhteydessä. Nykyaikaisten olympiakisojen isän, ranskalaisen paroni Pierre de Coubertinin olympiaideologian ydin oli kasvatus, ei ammattimainen kilpailu. Coubertin kehitti Kansainvälinen Olympia-Akatemian toiminta-ajatuksen vaalia olympialiikkeen eettisiä ja kasvatuksellisia arvoja sekä perintöä, mutta ei ehtinyt nähdä ideansa toteutumista. Coubertinin kuoltua vuonna 1937 olympia-akatemian perustamisen ottivat asiakseen kreikkalainen Ioannis Ketses ja saksalainen Carl Diem. Toinen maailmansota hidasti hankkeen etenemistä, mutta vuonna 1947 kaksikko esitteli Kansainväliselle Olympiakomitealle olympia-akatemiaa käsittelevän muistion. KOK päätti Olympia-Akatemian perustamisesta 28.4.1949 Roomassa järjestetyssä 44. istunnossaan. Kansainvälisen Olympia-Akatemian ensimmäinen istunto järjestettiin 12 vuotta myöhemmin, kesäkuussa 1961 antiikin Olympian raunioilla. Suomen Olympia-Akatemia perustettiin vuonna 1987 ja sen ensimmäinen istunto järjestettiin samana syksynä Suomen Olympiakomitean 80-vuotisjuhlien yhteydessä Helsingin Finlandia-talolla.

JUHLAVUODEN JÄLKEEN PALUU PERUSTYÖHÖN

Suomen Olympia-Akatemia on 22 toimintavuotensa aikana järjestänyt 24 istuntoa. Vuodesta 1990 lähtien istunnot on järjestetty eri puolilla Suomea ja kolme kertaa – vuosina 1997, 2002 ja 2007 – istunto on kokoonnut Kreikassa.

Suomen Olympia-Akatemian vuosittaiset istunnot tarjoavat urheiluvaikuttajille olympialiikettä ja urheiluelämää laajalti käsitteleviä luentoja. Istunnoilla on myös keskusteluforumin luonne. Kouluja varten Suomen Olympia-Akatemia on tuottanut olympiakasvatusmateriaalia, joka esittelee miten olympialiikkeen ja koulun kasvatusavoitteet ovat yhteneviä.

Vuonna 2008 Suomen Olympia-Akatemia palasi normaaliin aikatauluun kokoonnuttuaan edellisenä vuonna kahteen istuntoon, joista jälkimmäinen, 1. joulukuuta 2007 Finlandia-talolla järjestetty, oli samalla Suomen Olympia-Akatemian 20-vuotisjuhlaistunto. Vuoden 2008 istunto järjestettiin 4. lokakuuta Kokkolan kaupungintalolla. Luennoissa käsiteltiin monipuolisesti urheilun ja olympia-aatteen ilmentymiä lähtien kokemusperäisistä olympiamuistoista päätyen tutkimustietoon erilaisista urheilukäsitteistä. Vuoden 2009 istunto järjestettiin tavantavomaisesta poiketen jo 7. maaliskuuta Varalan urheiluopistolla Tampereella. Järjestyksessä 24. istunnon luennot käsitelivät Suomen Olympiakomitean nykytilaa ja näkymiä, suomalaisen olympiaurheilun historiaa, Tampereen EYOF-kisoja 2009 sekä eri näkökulmista lasten ja nuorten liikuntaa ja kilpaurheilua.

TOIMITTAJAT

OLYMPIALIIKKEEN PERUSPERIAATTEITA

Olympismi on elämänfilosofia, joka jalostaa kehon, tahdon ja mielen ominaisuuksia ja yhdistää ne tasapainoiseksi kokonaisuudeksi. Olympismi kytkee urheilun kulttuurin ja kasvatuksen yhteyteen pyrkien näin löytämään elämätavan, joka perustuu ponnistelusta löytyvään iloon, hyvän esimerkin kasvatukselliseen arvoon ja yleismaailmallisten eettisten perusperiaatteiden kunnioittamiseen.

Olympismin päämääränä on asettaa urheilu kaikkialla palvelemaan ihmisen harmonista kehitystä, edistää ihmisarvon säilyttämiseen pyrkivän rauhanomaisen yhteiskunnan luomista. Tätä tarkoitusta varten olympialiike osallistuu voimavarojensa sallimissa puitteissa yksin tai yhdessä muiden järjestöjen kanssa rauhaa edistäviin toimiin.

Olympialiikkeen tavoitteena on osallistua rauhanomaisen ja paremman maailman rakentamiseen kasvatamalla nuorisoa olympiahengessä ja ilman minkäänlaista syrjintää harjoitettavan urheilun kautta, mikä edellyttää keskinäistä ymmärrystä ystävyuden, solidaarisuuden ja reilun pelin hengessä.

Olympialiikkeen toiminta, jota symboloi viisi yhteen liitettyä rengasta, on luonteeltaan maailmanlaajuisia ja pysyviä. Se kattaa kaikki viisi manerta. Se huipentuu olympiakisoissa, suuressa urheilujuhlassa, joka tuo yhteen koko maailman urheilijat.

Urheilun harjoittaminen on ihmisoikeus. Jokaisella yksilöllä tulee olla mahdollisuus harjoittaa urheilua omien tarpeidensa mukaan.

KOK:N PERUSKIRJA

SISÄLLYSLUETTELO

23. ISTUNTO KOKKOLASSA 4.10.2008

AVAUSSANAT JA SUOMEN OLYMPIA-AKATEMIAN ESITTELY.....	7
Puheenjohtaja Anja Järvinen, Suomen Olympia-Akatemia	
KOKKOLAN KAUPUNGIN TERVEHDYS.....	11
Kaupunginjohtaja Antti Isotalus	
KESKI-POHJANMAAN LIIKUNTA RY:N TERVEHDYS.....	13
Aluejohtaja Petri Harsunen, Keski-Pohjanmaan Liikunta, KePLi	
SUOMEN OLYMPIAKOMITEA OLYMPIADIN VAIHTUESSA.....	15
Puheenjohtaja Roger Talerio, Suomen Olympiakomitea	
OLYMPISMI.....	19
Kanslianeuvos Kosti Rasinperä	
SUOMEN OLYMPIA-AKATEMIAN OLYMPIAKASVATUSOHJELMA JA KOULUPROJEKTI.....	25
Opettaja Petri Haapanen, Vääksyn koulu	
URHEILUJA JA VALMENTAJA URHEILUN MAAILMASSA.....	30
Yliopettaja, LiT Kirsi Hämäläinen, Haaga-Helia ammattikorkeakoulu	
URHEILUJAAHAASTATTELU.....	33
Mari Järvenpää, Kokkolan Veikot	
EYOF TAMPERE 2009 -KISAT NUORISOKULTTUURIN TAPAHTUMANA.....	36
Pääsihteeri Pirjo Puskala, EYOF Tampere 2009	
NUORTEN VALMETAMISEN FILOSOFIAA.....	40
Kehityspäällikkö Asko Härkönen, Suomen Olympiakomitea	
ISTUNNON OHJELMA.....	44
ISTUNNON OSANOTTAJAT.....	45
24. ISTUNTO 7.3.2009 VARALAN URHEILUOPISTOSSA	
AVAUSSANAT JA SUOMEN OLYMPIA-AKATEMIAN ESITTELY.....	48
Puheenjohtaja Anja Järvinen, Suomen Olympia-Akatemia	
TAMPEREEN KAUPUNGIN TERVEHDYS.....	50
Apulaispormestari Perttu Pesä	
HÄMEEN LIIKUNTA JA URHEILU RY:N TERVEHDYS.....	52
Aluejohtaja Ari Koskinen	
SUOMEN OLYMPIAKOMITEAN HAASTEET ALKANEELLA OLYMPIADILLA.....	54
Pääsihteeri Jouko Purontakanen, Suomen Olympiakomitea	
OLYMPISMI.....	61
Kanslianeuvos Kosti Rasinperä	
EYOF TAMPERE 2009 -KISAT OLYMPIAKASVATUSTA TOTEUTTAMASSA.....	67
Pääsihteeri Pirjo Puskala, EYOF Tampere 2009	
MITEN KOULUT JA URHEILUSEURAT VOIVAT HYÖDYNTÄÄ SUOMEN OLYMPIA-AKATEMIAN OLYMPIAKASVATUSOHJELMAA?.....	67
SOA:n puheenjohtaja, opettaja Petri Haapanen, Vääksyn koulu, Opettaja Oskar Breilin, Vääksyn yhteiskoulu	
URHEILEVIEN LASTEN JA NUORTEN HARJOITTELU.....	73
Kehitysjohdaja Pasi Mäenpää, Nuori Suomi	
URHEILUJAAHAASTATTELU.....	79
Judoka Nina Koivumäki	
ISTUNNON OHJELMA.....	83
ISTUNNON OSANOTTAJAT.....	84
SUMMARIES IN ENGLISH.....	86

**SUOMEN OLYMPIA-AKATEMIAN
23. ISTUNTO KOKKOLASSA 4.10.2008**

Anja Järvinen

Suomen Olympia-Akatemian puheenjohtaja

AVAUSSANAT JA SUOMEN OLYMPIA-AKATEMIAN ESITTELY

Arvoisat kutsuvieraat, arvoisat istunnon osanottajat!

Suomen Olympia-Akatemian puolesta minulla on ilo lausua teidät tervetulleiksi tähän istuntoon, jonka aloitamme perinteisesti kuuntelemalla Olympiahymnin, jonka kreikkalainen Spiridon Samara sävelsi vuonna 1896. Näin on 23. istuntonne avattu.

SUOMEN OLYMPIA-AKATEMIAN PERUSTAMINEN

Joulukuussa 1987 järjestettiin Suomen Olympia-Akatemian ensimmäinen istunto Finlandia-talossa Helsingissä. Suomen Olympiakomitea antoi kansainvälisen tavan mukaan olympialiikkeen eettisten ja kasvatuksellisten arvojen edistämisen ja levittämistehtävän Olympia-

Akatemialle. Se on Olympiakomitean alainen asiantuntijaryhmä, johon Olympiakomitea nimittää jäsenet neljäksi vuodeksi kerrallaan.

Olympialiikkeen pyrkimyksenä on rakentaa urheilun avulla parempi, tasa-arvoisempi ja rauhantahtoisempi maailma. Se on varsin kova haaste toteutettavaksi. Kun puhumme olympialiikkeestä uskon, että kaikille tulee ensimmäisenä mieleen olympiakisat, maailman suurin urheilujuhla on liikkeen näkyvin ja korostetuin osa. Niissä urheilijat tavoittelevat loistavia huippusuorituksia ja olympiamitali on jokaisen urheilijan unelmien täyttymys, joka on vaatinut vuosien pitkäjänteisen harjoittelun.

Harva sen sijaan tiedostaa, että olympialiikkeellä on myös aina ollut kasvatukselliset tavoitteet. Pierre de Coubertin, joka oli perustamassa Kansainvälistä Olympiakomiteaa (KOK) 1894, piti itseään kasvattajana. Hänen mielestä olympialiikkeellä oli velvollisuus huolehtia nuorison parissa tehtävästä henkisestä ja fyysisestä kasvatustyöstä. Hän ajoi kasvatuksellista uudistusta Ranskan kouluihin. Hän halusi, että urheilu ja liikunta kuuluvat kiinteästi opetusohjelmaan. Kun hän puhui olympismista, hän tarkoitti elämän filosofiaa, joka jalostaa kehon, tahdon ja mielen ominaisuuksia ja yhdistää ne tasapainoiseksi kokonaisuudeksi.

Päämääränä on kaikkialla edistää urheilun avulla ihmisen harmonista kehitystä ja kasvattaa nuoria urheilun avulla ymmärtämään paremmin toisiaan ystävyiden, yhteisvastuun ja reilun pelin periaatteiden mukaan ja näin edistää ihmisten, yhteisöjen ja kansojen välistä ystävyyttä ja rauhaa.

Maailman eri puolilla toimii tällä hetkellä 137 kansallista olympia-akatemiaa. Varsinkin uusia olympia-akatemiaa kiinnostaa, miten lähteä

liikkeelle kasvatuksessa ja mitä olympiakasvatus käytännössä tarkoittaa. Siksi Kansainvälinen Olympia-Akatemia (IOA) on kirjannut tehtäviä, jotka helpottavat kansallisten olympiakatemioiden toiminnan suunnittelua.

Kansallisten olympiakatemioiden tehtävänä on:

- ylläpitää ja levittää olympia-aatetta, toteuttaa ja edistää olympialiikkeen sosiaalisia, eettisiä ja kasvatuksellisia arvoja
- valmistaa ja levittää olympiakasvatusmateriaalia
- järjestää istuntoja, seminaareja ja kokouksia
- osallistua Kansainvälisen Olympia-Akatemian toimintaan ja ylläpitää yhteyttä ja yhteistyötä
- valita edustajat IOA:n istuntoihin
- rohkaista ja aktivoida varsinkin IOA:n istuntoihin osallistuneita ihmisiä pysymään mukana Olympia-Akatemian toiminnassa

SUOMEN OLYMPIA-AKATEMIAN ISTUNNOT

Meidän Olympia-Akatemiamme toiminta lähti liikkeelle istunnoista. Vuosittain järjestettävien istuntojen tarkoituksena on levittää tietoa Akatemian toiminnasta ja edistää liikunnan ja urheilun ympärillä käytävää arvokeskustelua. Istuntojen aiheet käsittelevät yleensä olympialiikkeen ajankohtaisia asioita, olympialiikkeen keskeisiä arvoja – joita ovat muun muassa reilu peli, suvaitsevaisuus, tasa-arvo, yhteisvastuu, ystävyyden rauhan aate – sekä urheilun ja liikunnan eettisiin ja kasvatuksellisiin arvoihin liittyviä teemoja.

Vuonna 1990 siirryttiin valtakunnallisista istunnoista maakunnallisiin tilaisuuksiin, koska halusimme tehdä olympiakasvatustyötämme tunnetuksi laajemmalle kuulijakunnalle ja saada samalla lisää ihmisiä mukaan toimintaamme. Akatemian istuntoja on järjestetty varsin monilla paikkakunnilla. Osanottajat ovat yleensä istuntopaikkakunnalla ja sen ympäristössä vaikuttavia kuntapäättäjiä, virkamiehiä, opettajia, urheilujärjestöjen ja urheiluseurojen edustajia, valmentajia, urheilijoita ja opiskelijoita. Istuntojen järjestelyissä olemme tehneet yhteistyötä SLU:n alueiden kanssa. Tässä yhteydessä haluan kiittää Keski-Pohjanmaan liikuntaa ja Kokkolan kaupunkia hyvästä yhteistyöstä.

Vuonna 1997 oli 10-vuotisistunto Kreikan

Olympiassa IOA:n tiloissa. Palasimme sinne vuonna 2002 yhdessä Viron Olympia-Akatemian kanssa. Vuosi 2007 oli Olympia-Akatemian juhlavuosi. Yhteistyö Viron Olympia-Akatemian kanssa on jatkunut ja olimme suunnitelleet yhteisistunnon Olympiaan IOA:n tiloihin, mutta Kreikan metsäpalojen vuoksi emme päässeet sinne, vaan jouduimme järjestämään istunnot eri paikkakunnilla. Meillä oli vain yhteiset avajaiset Pnyx kukkulalla Ateenassa. Suomen osanottajat olivat niitä opettajia ja päiväkotien ja ilta- päiväkerhojen vetäjiä, jotka olivat osallistuneet Torinon talvikisojen yhteydessä järjestettyyn olympiapäiväprojektiin.

Kansainvälisen Olympiakomitean Olympic Solidarity -rahasto tuki sekä Suomen että Viron seminaaria. Osanottajat olivat innostuneita, aktiivisia ja motivoituneita. Palaute heiltä oli niin positiivista ja rohkaisevaa, että saimme lisää varmuutta siitä, että Olympia-Akatemian toiminta on oikean suuntaista.

Toimintavuoden 2007 huipennus oli 20-vuotisjuhlaistunto Finlandia-talossa, jossa myös Suomen Olympiakomitea vietti 100-vuotisjuhlia. Osanottajia oli ennätysmäärä 139 henkeä. Joukossa oli useita olympiavoittajia ja olympiamitalisteja. Istunnon aiheet kiinnostivat kuulijoita ja salissa vallitsi todella olympiatunnelma. Istunnon jälkeen Akatemiamme jäsen Kosti Rasinperä haastatteli olympiaurheilijoita ja näin nuoret ihmiset saivat kuulla mielenkiintoisia urheilukertomuksia.

OLYMPIAKASVATUKSEN TAVOITTEET

1990-luvulla aloimme Olympia-Akatemiassa suunnitella omaa olympiakasvatusohjelmaa. Olympiakasvatusmateriaalin suunnittelu ja sen kokoaminen on ollut Olympia-Akatemian haasteellisin tehtävä vuodesta 1995 lähtien. Jokaisen kansallisen olympiakatemioiden toiminta pohjautuu maan omaan historiaan ja kulttuuriin, poliittiseen, sosiaaliseen ja uskonnolliseen taustaan. Suomen koulujen kasvatusavoitteet ovat hyvin pitkälle samansuuntaisia olympialiikkeen arvojen ja tavoitteiden kanssa: kasvattaa nuorista henkisesti ja fyysisesti tasapainoisia, yhteistyökykyisiä, suvaitsevia, hyväkuntoisia, rauhanhaltaisia yhteiskunnan jäseniä, jotka toteuttavat elämässään reilun pelin sääntöjä.

OLYMPIAKASVATUSOHJELMA

Lapset ja nuoret ovat kasvatus toiminnan keskeinen kohderyhmä. Siksi on ollut aivan luonnollista, että Olympia-Akatemia on tehnyt yhteistyötä peruskoulun opettajien ja oppilaiden kanssa jo vuodesta 1995. Sen jälkeen mukaan ovat tulleet päiväkodit, iltapäiväkerhot, urheiluakatemit ja tietysti toivomme, että lukiot, lajiliitot ja urheiluseurat lähtisivät mukaan tähän haasteelliseen kasvatustoimintaan. Kasvatus on eri asia kuin pelkän tiedon, taidon ja tekniikan lisääminen: se on huolenpitoa, valvontaa, välittämistä, hyvien arvojen opettelemista yhdessä. Se on yhteisöllisyyden korostamista, yhdessä tekemistä. Se on kasvattajien yhteistyötä. Siksi koti-koulu-urheiluseura-yhteistyö on tärkeää.

Apuvälineeksi tähän kasvatustehtävään Olympia-Akatemia on tuottanut oppimateriaalipaketin CITIUS-ALTIUS-FORTIUS. Materiaali sisältää muun muassa tietoa antiikin olympiakisoista, nykyajan olympiakisojen historiasta, seremonioista, motosta ja symboleista sekä vihjeitä eri aineiden tunneille.

Lisäksi julkaisemme erikoismateriaalipaketin liittyen olympiakisoihin. Vancouverin talvikisojen 2010 materiaalia suunnitellaan jo. Lisäksi teemme tiiviin kasvatusmateriaalikoosteen urheiluseuroille vuonna 2009 liittyen EYOF-tapahtumaan Tampereella.

Olympiakasvatus on olympia-aatteen arvojen ja periaatteiden oppimista. Se on tutustumista Olympiakisojen historiaan, seremonioihin, mottoon, symboleihin. Olympiakasvatus on perehtymistä kisalajeihin, kisapaikkoihin, kisojen järjestelyyn. Siihen kuuluu myös omien urheilijoiden valmistautumisen ja kilpailujen seuraamista sekä perehtymistä järjestävän maan kulttuuriin ja historiaan. Olympiakasvatus sisältää myös tutustumista osallistuviin kansallisuuksiin ja heidän kulttuuriinsa.

Tarkoitus on, että lapset ja nuoret kokevat käytännössä henkilökohtaisesti, mitä reilun pelin, suvaitsevaisuuden ja yhteishengen käsitteet arkipäivän tilanteissa tarkoittavat. Olympiakisat tuovat monet asiat ajankohtaisiksi ja kiinnostaviksi ja näin auttavat oppimistapahtumaa.

Olympia-Akatemian kouluprojektien tavoitteena on korostaa monipuolisen liikunnan merkitystä. Liikunnan pitää olla hauskaa, sitä tehdään

yhdessä iloisin mielin. Tavoitteena on:

- vähentää suorituspainetta ja valita nuoria motivoivia lajeja
- kannustaa terveisiin elämäntapoihin
- muistuttaa terveellisen ravinnon sekä levon ja liikunnan tasapainon tärkeydestä
- korostaa ja edistää yrittämistä ja parhaansa tekemistä
- korostaa reilua peliä, yhteistoimintaa ja keskinäistä kunnioitusta, joka on reilun pelin perusta.
- ottaa huomioon toisen ihmisen näkemykset ja tunteet.
- vaikuttaa lasten ja nuorten arvoihin ja asenteisiin.

Olympiakasvatus sopii todella hyvin koulun ja urheiluseuran arkeen esimerkiksi kiusaamisen ja syrjäytymisen vastaiseen toimintaan. Niin ikään arvokeskustelu on ajankohtainen ja tärkeä. Sitä pitäisi käydä niin kotona, koulussa kuin urheiluseurassa. Näyttää siltä, että sekä aikuisilla että nuorilla perusarvot ja yhteisöllisyyden merkitys ovat usein kadoksissa. Ehkä pitäisi ottaa ”aikalisä” ja miettiä ovatko tehokkuus ja tulos tärkeintä? Ovatko heti-ja-nyt-ajattelu ja omanapaisuus niitä arvoja, joita haluamme vaalia ja jotka tekevät meidät onnellisiksi?

KOULUPROJEKTIT

Suomen Olympia-Akatemian järjestämään, Torinon 2006 talviolympialaisten yhteydessä järjestettyyn kouluprojektiin osallistui 165 koulua ja noin 25 000 oppilasta. Projektissa järjestettiin Nordean tuella myös infotilaisuuksia opettajille. Vuoden 2007 Olympiapolkuhankkeeseen osallistui 256 koulua ja noin 35 000 oppilasta. Hanke liittyi Olympiakomitean 100-vuotisjuhlan tapahtumiin. Pekingin 2008 olympialaisten kouluprojektissa oli mukana 166 koulua ja noin 27 000 oppilasta. Seuraavana ovat vuorossa Euroopan nuorten olympiafestivaali EYOF 2009 Tampereella sekä ensimmäiset järjestettävät nuorten olympialaiset Singaporessa 2010. Sitä ennen toteutetaan kouluprojekti myös Vancouverin 2010 talviolympialaisten yhteydessä.

KANSAINVÄLINEN OLYMPIA-AKATEMIA

Kansainvälinen Olympia-Akatemia vihittiin käyttöön 14. kesäkuuta 1961. Se sijaitsee Kreikan Olympiassa, antiikin Olympian kisojen

laaksossa. Samana vuonna avattiin myös antiikin olympiakisojen kenttä kaivauksien jälkeen. Ensimmäinen nuorten istunto järjestettiin viikoksiin liittyen. Nuoret asuivat teltoissa, samoin ruokailtiin teltassa ja keskustelut käytiin ulkona. Olen kuullut, että olympiahenki leijui paikan yllä ja yhteishenki olympialiikkeen arvojen puolesta oli mahtava.

Vuonna 1967 valmistuivat Kansainvälisen Olympia-Akatemian ensimmäiset rakennukset: majoitustiloja, luentosali ja ravintola. Vuonna 1984 valmistui uusi kongressirakennus, jossa sijaitsevat muun muassa suuri luentosali, ryhmätyötilat sekä hyvä kirjasto.

Kansainvälisen Olympia-Akatemian (*International Olympic Academy, IOA*) tehtävänä on:

- toimia kansainvälisenä olympiaopintojen, kasvatuksen ja tutkimuksen keskuksena
- toimia kansainvälisenä olympiaperheen keskustelufoorumina
- edistää olympialiikkeen arvoja, olympismia, ihanteita ja periaatteita
- koordinoita kansallisten olympia-akatemioiden toimintaa
- järjestää istuntoja kansallisten olympiakomiteoiden ja akatemioiden johtajille, jäsenille sekä alle 35-vuotiaille osanottajille ja post graduate-opiskelijoille
- järjestää erikoisistuntoja kasvattajille, valmentajille, lääkäreille, urheilutoimittajille

Myös kansalliset olympia-akatemit järjestävät IOA:n tiloissa omia istuntoja.

KANSAINVÄLISTÄ YHTEISTYÖTÄ

Suomen Olympia-Akatemian tekee yhteistyötä Kansainvälisen Olympia-Akatemian kanssa valitsemalla ja lähettämällä edustajat IOA:n istuntoihin. Yhteistyötä tehdään myös muiden kansallisten olympia-akatemioiden kanssa. Erityisen läheistä yhteistyö on ollut Viron Olympia-Akatemian kanssa. Tähän liittyen on järjestetty muun muassa Koululaisolympialaiset vuodesta 2001 lähtien sekä yhteiset istunnot vuosina 2002 ja 2007.

Kansainvälisen Olympiakomitean kanssa Suomen Olympia-Akatemia on tehnyt yhteistyötä esimerkiksi toteuttamalla Suomen osalta KOK:n järjestämät kuvataide- ja kirjoituskilpailut. Meidän Akatemiamme yksi tärkeimmistä tulevaisuuden haasteista on, että saamme pidettyä kansallisiin ja kansainvälisiin istuntoihin

osallistuneet ihmiset mukana aktiivisessa toiminnassa. Jokainen voi omissa toimintayhteisössään viedä eteenpäin tietoa urheilun avulla tehtävästä kasvatustyöstä.

TUNNELMIA KOULUJEN OLYMPIAPÄIVILTÄ

Vierailin seuraamassa kolmen koulun olympiapäiviä. Toukokuussa Suomi-Viro koululaisolympialaiset Vantaalla. Virosta Ylenurmen koulun oppilaat, Suomesta Kivimäen koulun ja Märtsensdalin oppilaita. Arvovaltainen kannustajajoukko: Vantaan kaupunginjohtaja Paajanen ja Kiinan suurlähetystöstä 4 edustajaa, jotka jakoivat lähetystön lahjoittamat palkinnot oppilaille ja opettajille.

Vääksyn yhteiskoulu järjesti olympiapäivän 7–9-luokkalaaisille. Liukuin 9-luokkalaisten ryhmän mukana. Kävimme kymmenellä rastilla, joilla oli monenlaisia tehtäviä. Päivän aikana käytiin läpi oman luokan reilun pelin säännöt ja keskusteltiin niistä. Ne olivat runon muodossa. Tärkeää mielestäni oli ”arvohuutokauppa”, jossa jokainen kertoi omista arvoistaan. Erittäin arvokas kokemus!

Kirkkonkylän koulu Nastolassa puolestaan järjesti joka aamu ulkona aamujumpan, jota vetivät muun muassa Pajulahden urheilupuiston opiskelijat ja 6. luokan tytöt. Kaikki voimistelivat iloisin mielin eikä se ollut pakkopullaa. Suuren suosion takia aamuvoimistelua jatketaan ainakin kerran viikossa. Koulussa oli myös kulttuurikilpailut: parhaat piirustukset ja runot palkittiin. Koulu järjesti myös ”Perheillan”, johon osallistuivat perheiden lisäksi nastolalaiset urheiluseurat ja tietysti koulun väki. Puffetin tuotolla ostetaan uusia liikuntavälineitä koululle.

Olympialiikkeellä on monia haasteita. KOK:n puheenjohtaja Jacques Rogge korosti Pekingissä pitämässään puheessaan, että kaikkien ihmisten, jotka toimivat olympiarenkaiden alla, tärkein tehtävä on levittää olympiakasvatuksen sanomaa maailmanlaajuisesti ja näin vaalia sitä keskeistä teemaa, jota Coubertin piti olympialiikkeen tärkeimpänä osana. Pelkkä sanahelinä ei riitä, vasta teot paljastavat arvot.

Arvoisat istunnon osanottajat, toivotan teille antoisaa istuntopäivää!

Kaupunginjohtaja Antti Isotalus

KOKKOLAN KAUPUNGIN TERVEHDYS

Arvoisa Olympia-Akatemian puheenjohtaja, Olympiakomitean puheenjohtaja, kunnia-puheenjohtaja ja hyvät vieraat – tervetuloa Kokkolaan!

Olemme Kokkola-salissa, joka vihittiin Anders Chydeniuksen 200-vuotisjuhlavuonna 2003 uudelleen käyttöön saneerauksen jälkeen. Sali on sen jälkeen toiminut kokous- ja konferenssitilana ja viime vuosina täällä on käynyt lähes 20 000 kokousohallistujaa, mikä on elävöittänyt Kokkolan tapahtumamatkailua. Kokousmatkailijoiden määrä koko Kokkolassa on vähän suurempi toki kaiken kaikkiaan, mutta tämä talo kokoa vuosittain sen verran kävijöitä. Toiminnalle on tarjonnut hyvät edellytykset, se että tässä lähellä on hyviä majoituspalveluja ja muita palveluja. Olemme iloisia siitä, että myös Olympia-Akatemia on pienen, kahdenkymmenen vuoden, etsiskelyn jälkeen tämän paikan

löytänyt, ja tervetuloa Kokkolaan pitämään kokousta vastaisuudessaakin. Kokkola-saliin sopii sivuovet avattuna 500 henkeä, joten isompikin juhlaistunto voidaan täällä järjestää. Kunniapuheenjohtaja Uunila myös totesi ennen kokousta nämä tilat kohtuullisen hyväksi ja antoi niistä myönteisen lausunnon. Hän muisteli samalla eteläpohjalaisen hiihtäjä-pankinjohtajan toteamusta takavuosilta, kun pankki oli saanut uudet tilat. Kun niitä tulitiin katsomaan, oli mainittu, että on hyvännäköiset tilat – ja pankinjohtaja oli korjannut, että nämä ovat erittäin hyvännäköiset tilat. Tämä oli sellaista eteläpohjalaista tyyliä ilmaista, keskipohjalaiset ovat tunnetusti hieman vaatimattomampia, vaikkei siihen ole mitään aihetta.

Anders Chydenius oli kokkolalainen merkkiphenkilö ja tietysti myös valtakunnallinen merkkiphenkilö Ruotsin vallan ajalta. Meillä on nykyään hänen perintöään vaaliva Anders Chydenius -säätiö, jossa on jäsenenä nykyinen uppsalalainen maaherra Anders Björck. Hän toimi pitkään Ruotsin valtiopäivien toisena varapuhemiehenä ja sitä ennen oli puolustusministerinä Carl Bildtin hallituksessa. Björck kertoi olleensa erään kaupungin vieraana Pohjois-Ruotsissa. Tilaisuuden jälkeen kaupungin edustajat sanoivat, että he ovat varanneet ministerille vaatimattoman iltapalan tilaisuuden päätteeksi. Ministeri kiirehti sanomaan, ettei minua varten tarvitse järjestää mitään vaatimatonta eikä yksinkertaista.

Kokkola on myös, ei nyt ihan olympialiikkeen vertainen, mutta kaupunkien joukossa Suomen vanhimpia, kymmenen vanhimman kaupungin joukossa. Kokkolahan perustettiin 1620, joten

lähestyään 400 vuoden ikää. Tavoitteet, jotka kuningas aikanaan syyskuun seitsemäntenä päivänä 1620 kaupungille asetti, kehittämään silloisen valtakunnan itäisen alueen elinkeinoelämää ja kaupankäyntiä, ovat samat tänäkin päivänä. Kokkolan vaakunassa olevat kolme tervatynnyrin liekkiä kuvaavat kehityksen tavoitteita, joita sekä elinkeinoelämän että kulttuurin puolella kaupunki on vuosisatojen aikana pyrkinyt toteuttamaan. Niitä Kokkolassa toteutetaan aktiivisesti myös tänään. Kaupungin palvelut ovat monipuoliset ja erittäin monipuoliset kulttuurin alalla. Ajatukset, joita Olympia-Akatemian puheenjohtaja alussa puhui nuorten ja lasten erityisen tärkeistä asemasta, ovat olleet myös kaupungin kehittämisessä tärkeitä viime vuosikymmeninä. Meillä on esimerkkinä siitä hyvin pitkäaikainen, lähes 30 vuotta jatkunut koulujen musiikkitoiminta, sekä koulujen lasten ja nuorten kuvataidetoiminta, jolla on lähes 30 vuoden perinteet. Nuorisotyöllä on siis pitkät perinteet, verrattuna muihinkin suomalaisiin kaupunkeihin.

Anders Chydenius edisti kauppaa omalla tavallaan ollen nykyajan vapaakaupan edelläkävijä. Erityisesti hän loi edellytykset rannikkoalueitten kaupunkien kehittymiselle. Hän oli niin innokas näitä asioita edistämään, että hänet kaksi kertaa valtiopäiviltä erotettiin, mutta aina hän palasi sinne takaisin vieden asiat loppuun saakka.

Kokkolan merellinen asema oli tietysti jo kaupunkia perustettaessa tärkeä. Täällä oli ollut satamatoimintaa 1500-luvulta lähtien ennen kaupungin perustamista. Nykyään satama on yksi tärkeitä logistiikan alueita, joita kaupungissa kehitetään ja jotka kehittyvät voimakkaasti. Samaan aikaan tietysti lentoliikenne kansainvälisten yritysten toiminnan vuoksi on erittäin tärkeää ja toimii täällä hyvin. Kokkolan satama on siellä kuuden–seitsemän Suomen suurimman sataman joukossa ja sen erikoisuutena on joka sään terminaali ”all weather terminal”, joita on Euroopan satamissa vain kolmella eri paikkakunnalla viisi kappaletta tällä hetkellä. Terminaalissa voidaan sisätiloissa purkaa ja lastata 10 000 dw-tonnin painoinen alus. Toinen erikoisuus Kokkolan satamassa on Venäjän transitoliikenne, jota on jatkunut vuosikymmeniä ja joka kasvaa erittäin voimakkaasti.

Vuosi 2008 on ennätysvuosi Venäjän transitoliikenteessä, jossa pääasiassa kuljetetaan tällä hetkellä Kostamuksen raakapeltiä tätä kautta ulkomaille. Lisäksi on tänä vuonna alkanutta liikennettä myös Montsegorskin rautamalmin kaivoksesta. Pitkäaikaista liikennettä on ollut alumiinisaven kuljettaminen Venäjän alumiiniteollisuuteen. Viime viikon tärkein uutinen oli, että toimintansa aloittavan Talvivaaran kaivoksen liikenne tulee kulkemaan Kokkolan sataman kautta lähivuosina. Se merkitsee noin miljoonan tonnin vuosiliikennettä, jota varten satamassa tehtiin yksi uusi investointi tänä vuonna: junanvaunujen kaatolaitte vihittiin käyttöön keväällä. Se on hyvin arvokas – noin neljän miljoonan euron laite, jolla käännetään nurin ja puretaan kokonaisia junanvaunuja. Laitteen kapasiteetti on noin 16 vaunua minuutissa, ja se on ainoa tapa käsitellä valtavia bulkkitavaramääriä. Kokkola on myös yksi Suomen kolmesta syväväyläsatamasta. Tämä tarjoaa liikenteelle kasvuedellytyksiä.

Kokkolan kaupungin asukasluvu viime vuosina on kasvanut myönteisesti. 2000-luku on ollut myönteisen kasvun vuosia ja pari viime vuotta ovat olleet ennätysmääriä. Viime vuonna asukasluvun kasvu Kokkolan seudulla oli noin puoleltoista prosenttiin luokkaa. Suomen seutukunnista ainoastaan Jyväskylän ja Oulun seudulla, etelän kolmion ulkopuolella, seutukunnan väkiluku kasvoi yhtä paljon. Noin puolet, tänä vuonna runsaat puolet, väestönlisäyksestä on ollut muuttovoittoa. Sen edellytyksenä on tietysti ollut se, että Kokkolaa on syntynyt työpaikkoja, jotka ovat väkeä tarvinneet. Ensi vuoden alusta toteutuu kuntaliitos. Edellinen kuntaliitos oli vuonna 1977, jolloin Kaarlela ja Kokkola liitettiin toisiinsa, ja kaupungin nykyinen asukasluvu on noin 37 000. Vuoden 2009 alussa kaupungin väkiluku kasvaa vajaalla 10 000:lla, kun Kälvä, Lohtaja ja Ullava liittyvät Kokkolaaan.

Haluamme kiittää siitä, että olemme saaneet Olympia-Akatemian istunnon myötä olla Kokkolassa mukana edistämässä akatemian edustamia tärkeitä ja hienoja ajatuksia ja asioita. Olemme myös kaupunkina käytännössä mukana niitä toteuttamassa.

Aluejohtaja Petri Harsunen
Keski-Pohjanmaan Liikunta KePLi

KESKI-POHJANMAAN LIIKUNTA RY:N TERVEHDYS

Keski-Pohjanmaan Liikunta ry

Suomen Olympia-Akatemian
23. istunto Kokkolassa 4.10.2008

KePLi ja jäsenseurat tunnetaan laadukkaana ja monipuolisen liikunnan toteuttajina myös valtakunnallisesti

Keski-Pohjanmaan Liikunta ry

- Perustettu 10.11.1997
- Toiminta-alue 25 kuntaa (2010: -4)
- Jäsenmäärä 111
- Toimisto Kokkolassa Mannerheiminaukiolla
- Työntekijöitä 6
- Budjetti 2008: n. 500.000 €
- Toiminnan rahoitus:
varsinainen toiminta 40 %, OPM n. 30-35 %, Varainhankinta 15 %, muut 10-15 %

KEPLIN ARKIPÄIVÄN TYÖ:

- Seuratoiminnan edistäminen ja tukeminen
- Lasten ja nuorten liikunnan edistäminen
- Aikuisien harraste- ja terveysliikunnan edistäminen
- Koulutus- ja kehittämispalveluiden tuottaminen
- Kilpa- ja huippu-urheilun tukitoimet koulutuksen ja olosuhdevaikuttamisen kautta
- Liikunnan edunvalvontatyö - yhteiskuntasuhteet
- Yhteistyön rakentaminen - paikallistason liikunnan ja urheilun edistäminen
- Maakunnallisten liikunnan kehittämishankkeiden hyödyntäminen
- Liikunnan viestinnän kehittäminen
- Toimistopalveluiden tuottaminen

KEPLIN TOIMINTA-ALUE

KEPLI 30
Keskis-Pohjanmaan urheiluseurat ry

LASTEN LIIKUNTATAPAHTUMAT

KEPLI 30
Keskis-Pohjanmaan urheiluseurat ry

KEPLIN VUODEN URHEILIJAT

1998	Mika Myllylä, HK
1999	Mika Myllylä, HK
2000	Arsi Harju, PK
2001	Arsi Harju, PK
2002	Arsi Harju, PK
2003	Teemu Wirkkala, TU
2004	Mari Järvenpää, KV
2005	Teemu Kattilakoski, AV
2006	Markku Koski, Snowboard Junkies
2007	Kalle Lassila, VetU

KEPLI 30
Keskis-Pohjanmaan urheiluseurat ry

KOULUTUSTOIMINTA

Valmennuksen kehittämishanke

KEPLI 30
Keskis-Pohjanmaan urheiluseurat ry

"KePLi ja jäsenseurat tunnetaan laadukkaana ja monipuolisen liikunnan toteuttajina myös valtakunnallisesti"

LASTEN JA NUORTEN LIIKUNNASSA

KEPLI 30
Keskis-Pohjanmaan urheiluseurat ry

"KePLi ja jäsenseurat tunnetaan laadukkaana ja monipuolisen liikunnan toteuttajina myös valtakunnallisesti"

AIKUISLIIKUNNASSA

KEPLI 30
Keskis-Pohjanmaan urheiluseurat ry

JUKUJUKU-LEIRI 15 vuotta

KEPLI 30
Keskis-Pohjanmaan urheiluseurat ry

KEPLI 30
Keskis-Pohjanmaan urheiluseurat ry

KESKI-POHJANMAAN URHEILUVÄEN JOULU-LEHTI ON
ILMESTYNYT VUODESTA 1964 LÄHTIEN

*Puheenjohtaja Roger Talermo
Suomen Olympiakomitea*

SUOMEN OLYMPIAKOMITEA OLYMPIADIN VAIHTUESSA

*Arvoisa puheenjohtaja, hyvät Suomen
Olympia-akatemian istunnon osanottajat!*

Suomalainen olympialiike elää vahvana ja nuorekkaana 100-vuotiaana näin uuden olympiadin vaihtuessa. Torinosta ja Pekingistä on hyvät muistot, mutta katse on jo vakaasti suunnattu kohti Vancouveria, joka on vain 1½ vuoden päässä – kuin myös Lontooseen, jonka projekti lähtee käyntiin aivan lähiaikoina. Aina kesäolympialaisten jälkeen päättyy vanha ja alkaa uusi olympiadi, joka kestää neljä vuotta seuraaviin kesäkisoihin. Tämä onkin hyvä hetki tarkastella Suomen Olympiakomitean nykytilaa ja tulevaisuutta.

Kun nyt väistyvä Olympiakomitean hallitus otti vastaan työtehtävänsä vuonna 2004, se perusti toimintansa samana vuonna valmistuneeseen niin sanottuun Kivistön raporttiin, jossa laajan työryhmän tuloksena oli esitetty, että Olympiakomitea ottaa entistään laajemman koordinoituvastuun suomalaisesta huippu-urheilusta. Tämä muutti merkittävästi Olympiakomitean roolia olympialiikkeen tehtävien hoitamisesta koko suomalaisen huippu-urheilun vastuunkantajaksi. Olympiakomitea on hyväksynyt tämän vastuun kannettavaksi, mutta sen käytännöntoteutus on asteittain tuotu toiminnantasolle valtionavun kasvun määräämässä tahdissa.

Mandaatti tai valtakirja tälle työlle tulee Suomen kansalta, joka pitää yli 70-prosenttisesti tärkeänä suomalaisten huippu-urheilijoiden menestystä kansainvälisesti. Tältä pohjalta on hyvä kehittää suomalaista huippu-urheilua. Keskeiset tekijät ovat tietysti saavuttaa tai ylläpitää kansainvälinen huipputaso ja edistää huippu-urheilua olympismin hengessä, jota on reilun pelin sääntöjen kunnioittaminen, yhteisvastuu sekä keskinäinen kunnioittaminen. Nämä keskeiset arvot ovat olleet voimassa aina olympialaisten peruskirjasta lähtien vuodesta 1894.

MYÖNTEINEN TALOUSKEHITYS

Valtion tuki liikunnalle ja urheilulle näyttää nyt positiivisemmalla kuin pitkään aikaan. Eduskunnan ja myös hallituksen tahdon mukainen kirjastojen valtion osuaksien siirtäminen pois veikkauvoittovaroista valtion muuhun budjettiin vapauttaa muille veikkauksen edunsaajille, muun muassa liikunnalle ja urheilulle, merkittävästi uusia varoja lähivuosien aikana.

Ensi vuoden valtiontulo- ja menoarviossa on liikkunalle ja urheilulle osoitettu 116 miljoonaa euroa, joka on noin 12 miljoonaa euroa enemmän kuin viime vuonna. Tästä kasvusta liikunnan ja urheilun kansalaistoiminta tulee saamaan noin 6 miljoonaa euroa. Siitä 2 miljoonaa euroa kohdennetaan uuteen seuratukeen kokeiluhankkeena. Lajiliitot saavat noin 2 miljoonaa euroa lisää ja muut liikunnan kansalaisjärjestöt, muun muassa SLU ja Olympiakomitea myös lähes 2 miljoonaa euroa lisää. Lisäksi budjetissa osoitetaan huippu-urheilun kehittämiseen noin 800 000 euroa lisää tukea. Tätä kehitystä voidaan pitää erittäin myönteisenä.

Suomen Olympiakomitea on Kiviston työryhmän mietinnön yhteydessä sitoutunut siihen, että se lisää huippu-urheiluun suunnattavia varoja omalla varainhankinnallaan vastaavan määrän kuin mitä sen valtiolta saamat avustukset kasvavat. Tästä lupauksesta on pystytty pitämään hyvin kiinni.

Kun olympiadiilla 2001–2004 Olympiakomitean oma varainhankinta tuotti 3,6 miljoonaa euroa, oli vastaava luku olympiadiilla 2005–2008 lähes 6 miljoonaa euroa eli lähes kaksinkertainen. Vastaavaa kehitystä on tarkoitus jatkaa nyt käynnistytävällä uudella olympiadiilla.

SUOMEN OLYMPIAKOMITEAN VALMENNUSKSEN TUKIPOLITIikka

Menot ovat keskeiseltä osaltaan vuosittain lajiliitoille kohdennetut valmennustuet. Olympiakomitean ja lajiliittojen yhteistyötä tiivistettiin merkittävästi vuonna 2005 käytönotetun uudenlaisen tukijärjestelmän myötä. Siinä perusteellisen selvitystyön jälkeen lajiliitot nimettiin kolmeen ryhmään, joitten kunkin kanssa yhteistyötä tehdään hieman eri tavoin, mutta säännöllisesti. Merkittävimmät taloudelliset panostukset ja yhteistoiminta kohdistetaan sellaisiin lajeihin, joissa valmennuksen organisointi ja tulokset mahdollistavat kansainvälisen menestyksen. Lajeissa, joissa ei ollut selkeää vahvaa liittojohtoista valmennusjärjestelmää, mutta joilla kuitenkin oli menestyviä urheilijoita, tuki kohdennetaan suoraan nimetyille ns. huippuyksilöille.

Niissä lajeissa, joissa tehokkaan valmennuksen

edellytykset ovat vielä heikot, on käynnistetty erillisiä haastavia kehitysprosesseja yhteistyössä Olympiakomitean, Kilpa- ja huippu-urheilun tutkimuskeskuksen KIHU:n sekä valmennuskeskusten kanssa.

Pekingin kisat olivat hyvä mittari ja arviointipiste Olympiakomitean uudelle tukijärjestelmälle. Kisa-arvioinnin ollessa osittain vielä kesken voidaan kuitenkin sanoa, että järjestelmän perusteet ovat osoittautuneet hyväksi ja kestäviksi ja niitä tullaan jatkamaan. Painopisteitä tullaan harkitusti tarkistamaan ja uudet panostukset kohti Lontoota tullevat olemaan edelleen vahvempia ja selväpiirteisempiä, saatujen kokemusten perusteella.

MENESTYSTÄ PEKINGISSÄ JA TULEVAISUUDESSA

Suomen joukkueen tulos Pekingin olympiakisoiissa, 4 mitalia ja 8 pistesijaa, on kaksinkertaisesti parempi kuin Ateenassa ja vastaa jo hyvin Suomen aikaisempaa menestystasoa useissa Ateenaa edeltäneissä olympiakisoiissa. Pekingin joukkueen ikäprofiili oli nuori, iso osa siellä olleista tulee vastaamaan lajinsa menestyksessä tulevana vuosina myös Lontoossa. Uskoisin, että voimme perustellusti odottaa menestyksemme edelleen paranevan Lontoon 2012 kisoissa. Samoin voimme täydellä syyllä odottaa hyvää menestystä myös tulevissa Vancouverin talvikisoissa

OLYMPIAKISOISSA MENESTYMI- NEN EDELLYTTÄÄ YLTÄMISTÄ HENKILÖKOHTAISIIIN HUIPPU- SUORITUKSIIN

Yksi tärkeä havainto Pekingin kisoissa oli se, että tuloluetteloiissa lähes kaikkien mitallisseijoille ylttäneiden urheilijoiden nimen perässä oli merkintä SB (season best) tai PB (personal best). Se kertoo selkeästi sen, että urheilijan tulee menestyäkseen olympiakisoiissa ylttää niissä henkilökohtaiseen huppusuoritukseen. Miten sitten urheilijaa voidaan tässä auttaa?

Ensimmäinen asia on tietysti se, että urheilija on, ja tietää olevansa kunnossa. Kaikki siihen

liittyvä epävarmuus moninkertaistaa epäonnistumisen todennäköisyyden. Toinen asia on, että KAIKKI osa-alueet on mietitty tarkkaan valmiiksi ja tehtyä suunnitelmaa noudatetaan uskollisesti. Se tuo varmuutta, turvallisuutta ja luottamusta. Kolmas asia on kokonaisvaltainen valmennusote, jossa urheiluun liittyvää riskinottoa kasvatetaan varmistamalla ja vahvistamalla valmennuksen aikana urheilijan elämän muiden osa-alueiden tasapainoa. Tätä tekee esimerkiksi Olympiakomitean uusi urheilijoiden Life Coaching -ohjelma. Neljäs asia on kilpailutapahtuman aikainen psyykkinen valmennus. Voi olla, että päädytään siihen, että Lontoossa on ammattilaisia jo myös joukkueessa mukana. Monet isot menestyvät maat toimivat jo näin. Muita tärkeitä asioita ovat esimerkiksi urheiluakatemioiden, jotka ovat hieno lisä suomalaisen huippu-urheilujärjestelmään.

Suomen Olympiakomitea vastaa opetusministeriön kanssa jo vuosia sitten sovitun työnjaon mukaisesti urheilijoiden opiskelun, urasuunnittelun ja valmentautumisen yhteensovittamisen valtakunnallisesta koordinaatiosta ja kehittämistyöstä. Tämä tapahtuu yhteistyössä muiden urheilujärjestöjen, oppilaitosten, opetusministeriön, opetushallituksen ja yhteistyökumppaneiden kanssa. Tavoitteena on tukea urheilijoita opiskelussa ja urasuunnittelussa urheilu-uran eri vaiheissa, kehittää mahdollisuuksia opiskella urheilu-uran aikana ja edesauttaa sekä paikallisten että valtakunnallisten toimintamallien syntymistä. Opiskelun ja urheilun yhdistämisen perustana Suomessa toimii valtakunnallinen urheiluoppilaitosjärjestelmä, jonka toiminta alkoi jo vuonna 1986.

2000-luvulla erityisesti korkea-asteen opiskelun aikatauluvaatimukset ovat merkittävästi tiukentuneet ja näin olleen huippu-urheilvalmentautumisen ja korkea-asteen opiskelujen yhdistäminen on merkittävästi vaikeutunut. Tähän tarpeeseen on viime vuosien aikana syntynyt opiskelukaupunkeihin urheiluakatemiaita, joissa on pyritty auttamaan huipulle tähtäviä opiskelijoita löytämään joustavia opiskeluratkaisuja.

Urheiluakatiakaupunkeihin syntyi jo ennen urheiluakatioiden toiminnan varsinaista käynnistymistä lajien harjoittelu- ja valmen-

nuskeskuksia. Akatioiden syntymisen myötä monet keskuksat ovat yhdistäneet toimintojaan ”akatiatasateenvarjon alle”. Toimintoja yhdistämällä on voitu parantaa tukitoimintojen ja harjoitteluolosuhteiden saatavuutta ja taloudellisuutta. Myös valmentajien toimintaedellytyksiä on voitu parantaa. Olympiakomitean tavoitteena on kannustaa ja tukea lajiliittoja keskittämään niiden valmennuksen toimintoja akatioiden yhteyteen. Erityisesti halutaan lisätä hyvien päätoimisten ammattivalmentajien määrää.

Urheiluakatioiden ja lajiliittojen toivomuksesta Suomen Olympiakomitea otti vuonna 2007 urheiluakatioiden toiminnan kehittämis- ja koordinoitavastuun. Suomessa on nyt 13 urheiluakatiamaa, joiden toiminnan laatu haluttiin selvittää auditointiprosessilla. Auditoinnin kriteerit laadittiin yhteistyössä lajiliittojen ja urheiluakatioiden kanssa. Tähän mennessä auditoinnin kriteerit on täyttänyt viisi urheiluakatiamaa. Heille Olympiakomitea on myöntänyt huippu-urheiluakatiastatuksen, joka oikeuttaa muun muassa käyttämään akatiomioille räätälöityä huippu-urheiluakatiatunusta. Erikseen määriteltävällä tavalla jaetaan huippu-urheilun kannalta erityisen merkittävälle akatiomioille myös taloudellista tukea. Jatkossa Olympiakomitea järjestää akatiomioille valtakunnallisia seminaareja ja muita työskentelytapoja akatiatoimintojen kehittämiseksi.

Aivan keskeisenä teemana Olympiakomitealle on varmistaa nuorten lahjakkuuksien valmentajat. Tämän vuoksi Suomen Olympiakomitean nuorten huippu-urheiluohtelman painopisteeksi valittiin vuonna 2005 valmentajien toimintaedellytysten parantaminen. Tavoitteeksi asetettiin palkata vuoteen 2010 mennessä 60 päätoimista nuorten olympiavalmentajaa. Työnantajana voi toimia valmennuskeskus, urheiluakatiama, kunta tai muu yhteisö. Olympiakomitea tekee työnantajan kanssa yhteistyösopimuksen, jossa Olympiakomitea sitoutuu maksamaan noin kolmasosan valmentajan palkkauksesta. Keskeisenä tavoitteena on saada lahjakkaita nuoria urheilijoita hyvän päätoimisen valmentajan päivittäiseen valmennukseen hyvissä olosuhteissa. Olennaista on, että urheilija saa hyvin suunniteltua, analyyttistä ja pitkäjänteistä laadukasta valmennusta.

Keskeistä on luonnollisesti hyvin suunniteltu ja vedetty pitkäaikainen valmennusprosessi, jonka tavoitteena on menestyä aikuisiän huippu-urheilussa. Juniorisarjojen menestys ei ole ykköstarvoite. Nuorten urheilijoiden kasvun tukeminen kuuluu myös nuorten olympiavalmentajien toimintaan. Valmentajien ryhmiin nimettävistä urheilijoista vähintään puolet tulee olla nuoria urheilijoita.

Tämän vuoden syyskuun loppuun mennessä Olympiakomitea on tehnyt yhteistyösopimuksen 35 valmentajan palkkaamiseksi. Sattumaa tai ei, mutta Pekingin kisojen mitalisteista kahden valmentajana oli nuorten olympiavalmentaja. Valmentajien palkkausprosessia jatketaan sovittuun tavoitteeseen suunnassa.

VAHVASTI KOHTI VANCOUVERIA JA LONTOOTA

Syksyn 2008 aikana Pekingin kisoista tehdään perusteellinen analyysi. Tämän analyysin pohjalta asetetaan vuoden vaihteessa käynnistytävälle Lontoon olympiaprojektille tavoitteet ja selkeät toimintasuunnitelmat. Mielestäni on täysin mahdollista saavuttaa siellä merkittävästi parempi tulos kuin nyt Pekingissä saavutettiin. Valmistautuminen Vancouverin talvikisoihin on ollut käynnissä jo useamman vuoden. Parhaillaan viimeistellään jo yksityiskohtaisia ennakkoleiri- ja muita valmistautumissuunnitelmia. Minulla on hyvä syy uskoa, että myös Vancouverissa ylletään edellisiä kisoja parempaan tulokseen.

OLYMPIA-AKATEMIALLA ON TÄRKEÄ ROOLI SUOMEN OLYMPIAKOMITEAN TOIMINNASSA.

Suomen Olympia-akatemia vastaa olympialiikkeen arvoihin liittyvästä kasvatustehtävästä Suomen Olympiakomiteassa. Se on tehnyt vuosia mahtavaa yhteistyötä suomalaisten koulujen kanssa olympiakasvatuksen toteuttamisessa ja olympia-aatteen juurruttamisessa suomalaiseseen nuorisoon. Olympia-akatemia tuottama ja sen kunkin olympiakisatapahtuman yhteydessä päivittämä olympiakasvatusmateriaali on nyt jo

käytössä sadoissa kouluissa.

Tänä syksynä Pekingin kesäolympialaisiin liittyen kouluissa ympäri maan toteutettiin Nordean tukemana erityisiä päivän tai jopa viikon kestäneitä olympiatapahtumia. Olympia-akatemia laati ohjeet ja tuotti kouluille tapahtumissa tarvittavan materiaalin. Muun muassa olympialiput liehuivat tapahtumissa ja olympiatuli paloi kaikissa tapahtumissa samanlaisissa soihduissa. Yhteensä lähes 160 koulua järjesti oman olympiatapahtuman. Myös päiväkodeissa vietettiin olympiapäivää.

Näitä tapahtumia on tarkoitus luonnollisesti järjestää myös tulevana vuosina. Ensi vuonna koulujen olympiatapahtumien teemana ovat Euroopan nuorison olympiafestivaalit, EYOF, jotka järjestetään heinäkuussa Tampereella. Myös Vancouverin talvikisat 2010 tulevat vahvasti näkymään Olympia-akatemia tulevassa toiminnassa. Toivotan mitä parhainta menestystä Olympia-akatemia tulevalle erittäin tärkeälle työlle.

Haluan myös kiittää teitä ja toivottaa teille kaikille mitä parhainta menestystä sille työlle mitä teette urheilun ja liikunnan hyväksi omissa toimissanne.

OLYMPISMI

Olympiavoittaja Helena Takalo, arvoisa puheenjohtaja, kunnianarvoisat naiset ja herrat!

En ole milloinkaan pitänyt siitä, kun puhuja siteeraa itseään kertoen aikaisemmista puheistaan tai kirjoituksistaan – mutta nyt aion syyllistyä siihen itse. Keski-Porin katedraalissa järjestetään vuosittain 5. joulukuuta isänmaallinen ilta, konsertti suomalaisen musiikin merkeissä. Kirkko on täynnä, paikalla on 1500 ihmistä. Vuosi sitten puhujan tehtävä oli annettu minulle, todennäköisesti siksi, että urheilullakin olisi sijansa tapahtumassa.

Kuulee usein sanottavan, että mitä kauempana kotimaasta on, sitä läheisemmältä se tuntuu. Oleellisimmin se ilmenee Sylvian joululaulusta. Ikävä iskee kun siellä ulkomailla kysellään tuhansista järvistämme, salaperäisistä erämaisistamme, tuntuureilla laukkaavista porolaumoista ja valoisista kesäöistämme. Koska omat tuttavani ulkomailla ovat enimmiltään urheiluihmissä, heille joutuu ehtimistään selostamaan, miten noin juroista, käsittämätöntä kieltä puhuvista

maanmiehistäni saattoi aikanaan kehittyä maailman parhaita juoksijoita, ennätysten murskaajia, olympiavoittajia. Kolehmainen, Nurmi, Ritola, Stenroos, Loukola, Larva, Lehtinen, Iso-Hollo, Höckert, Salminen, Viren, Vasala – ja noin kolmisenkymmentä kultamitalia Suomelle näitten juoksijoitten voimin. Mikä on salaisuutene, ”The Flying Finns”, he kyselevät. Vastaukseni on aina ollut tämä: rakkaus isänmaahan.

Miten kaikki alkoi? On lämmin heinäkuun päivä 1912, kansa kiiruhtaa sanokoin joukoin Tukholman

uudelle olympiastadionille. Suomalainen katsoja ei pysy aloillaan, kun meneillään on 5000 metrin juoksun finaali ja loppusuora. Huutomyrsky tervehtii kahta juoksijaa: hento 22-vuotias suomalainen taistelee maailmankuulua ranskalaisurheilijaa vastaan. Vielä ovat rinnakkain muutama metri ennen maalia, sitten suomalainen liukuu ohi ja voittoon. Ottaa toisen kultamitalinsa, ja tekee sen uudella loistavalla maailmanennätysajalla. Kuka on tuo suomalainen ja mikä maa on Finland, kyselee ulkomainen toimittaja. Hannes Kolehmainen hän on, ja maa Finland, Suomi, Venäjään kuuluva suuriruhtinaskunta. Mutta miksi hän hymyilee maalinauhaa katkaistessaan, ylimielisyyttäänkö, näin kyselevät. Ei vaan siksi, että tietää voittonsa merkityksen kansalleen, jonka toivo isenäisytyen on heräämässä. Juoksijamme, hyppääjämme, heittäjämme ja painijamme urheilevat Suomeamme maailman parhaiden maiden seuraan. Legenda on syntynyt. Tukholman kisoissa paras maa oli USA, toinen Ruotsi, kolmas Englanti ja neljäs tämä pieni Suomi. Sitten vasta tulivat Ranska, Saksa, Italia ynnä muut isot maat.

Hyvät keskipohjalaiset!

Koska sitä usein on minulta kysytty, olen paljon joutunut viimeaikoina miettimään, mikä minulle on ollut keskeisintä olympismissa tai olympiaaatteessa. Tartuntapintaa tässä aatteesta riittää, siksi painotukset vaihtelevat kansojen ja ihmisten välillä. Uskon omistavani suomalaisittain melko runsaan valikoiman olympia-aatteesta kirjoitettuja teoksia. Ne ovat enimmiltään lahjoja eri puolilta maailmaa, ja siksi niiden sanomakin vaihtelee. Käyttöä näille kirjoille näyttää olleen, siitä kertovat keltaiset liuskat teosten sivuilla. Olympic charter, olympiaperuskirja määrittelee olympismin: olympia-aate on elämän filosofia, jossa yhdistyvät ihmiskehon, tahdon sekä mielen tasapainon kehittäminen. Olympismi yhdistää urheilun, kulttuurin ja kasvatuksen. Sen tavoitteena on kehittää elämäntapa, jossa ilo löytyy yrittämisestä; kasvatukselliset arvot hyvästä esimerkistä, ja jossa kunnioitetaan maailmanlaajuisia eettisiä periaatteita.

Ismit, mitä kaikkia niitä onkaan, ovat sillä tavalla samaa puuta, ettei mikään ismi juuri anna tilaa muille asioille, ja muille mielenliikkeille ihmisessä. On näyttöjä siitä, miten olympismin voi hurahtaa täysillä. Pyhän kirjan messari ilmaisi yhteen asiaan kiinnittymisestä näin: ”missä on aarteesi, siellä on sydämesi”. Minun olympismini elää urheilijoiden saavutuksissa, kilpailujen tiimellyksessä ja niissä syntyneissä tarinoissa. Sellaisten syntyhetkillä olen usein saanut olla paikan päällä, vielä useammasta olen lukenut ja niistä kuulut.

Olympia-akatemiamme juhlaakouksessa Finlandia-talossa 2.12.2007 monissa puheenvuoroissa painotettiin tarinoiden arvoa urheilun, ja erityisesti olympia-aatteen levittäjänä ja edistäjänä. Siitä rohkaistuneena aion nyt kertoa kolme kuvaelmaa olympian kentiltä: ensimmäinen äskettäisistä Pekingin Olympiakisoista, toinen Sydneystä 2000, ja kolmas kuvaelma on niistä vanhin, 1930-luvulta.

Tämä ensimmäinen tapahtui Pekingissä viimeksi pidetyissä Olympiakisoissa. Pala kurkussa luin toimittaja Christoffer Herbertsin artikkelin Hufvudstadsbladetista. Kolumnissaan hän kertoi USA:n lipunkantajasta, jonka nimi oli Lopez Lomong, maileri. Kerrankin parkkiintunut kansainvälinen lehdistö istui hiirenhiljaa kuunnellessaan tiedotustilaisuudessa Lopezin tarinaa,

joka alkoi siitä kun hän oli ollut kuusivuotias pikkupoika. Perhe oli ollut kirkossa, jonne sotilaaat tunkeutuivat äkkirynnäköllä. Kaikki pikkupojat siepattiin, ja kuljetettiin kaukaiselle harjoitusleirille koulutettaviksi sotilaisiksi. Monet pojista kuolivat kovakouraisessa käsittelyssä, mutta Lopez pääsi leiriltä karkuun ja juoksi yhteen menoon kolme päivää Keniaan asti. Siellä hänet sijoitettiin pakolaisleirille, jossa hän vietti seuraavat kymmenen vuotta. Leirillä Lomong kuuli, että Sydneyssä Australiassa pidetään jotkut olympiakisat ja että siellä ovat maailman parhaat juoksijat – ja kilpailut näytetään televisiossa. Leirillä ei ollut yhtään ainutta televisiota mutta kahdeksan kilometrin päässä oli mustavalkoinen televisio. Sinne Lopez meni – juosten tietenkin edestakaisin –, ja silloin hän päätti joskus juoksevana olympiakisoissa ja televisiossa.

Vuonna 2000 USA otti 3500 nuorta pakolaista maahansa tältä leiriltä, ja heidän joukkoonsa oli Lopez – ”varmaan siksi, kun haastattelussa ilmoitin haluavani olympiajuoksijaksi”. Kuusitoistavuotias Lopez sai hyvän sijaiskodin ja pääsi kouluun. Vuonna 2007 hän sai USA:n kansalaisuuden ja 2008 hän edusti uutta kotimaataan Pekingissä 1500 metrin juoksussa. Samalla hän tapasi ensimmäisen kerran omat vanhempansa, jotka olivat luulleet pojan kuolleen ja polttaneet kaikki hänen tavaransa, niin kuin Sudanissa on tapana. USA:n joukkue, joka vilisi maailman parhaita urheilijoita, halusi osoittaa kunnioitustaan kovia kokeneelle nuorukaiselle. Hänet valittiin kantamaan avajaisissa tähtilippua. Mielimatallaan kisoissa, hän juoksi välierissä sinänsä hyvän ajan 3.40 mutta ei selviytynyt finaaliin – ei ainakaan vielä. Mutta olympismin henki oli kuitenkin toteutunut USA:n joukkueessa kiitettävällä tavalla. Ihmeenä on pidettävä elleivät kirjailijat ja elokuvantekijät pikaisesti tartu hänen tarinaansa.

Toinen kuvaelma kertoo tapaamisesta Sydneyn vuoden 2000 kisojen aikana. Päähenkilö on keskipohjalainen, Perhon ja Suomen Arsi Harju, kuulantönnön olympiavoittaja. Sydneyn kisat olivat toiset kisat Australiassa. Melbournen Olympialaiset pidettiin vuonna 1956 hyvin myöhäisenä ajankohtana marras-joulukuun vaihteessa. Mutta monet urheilun ystävät muistavat vielä itsenäisyyspäivän 6.12.1956, kun painijamme Rauno Mäkinen ja Kyösti Lehtonen ottivat peräkkäisissä finaaaleissa olympiakultaa.

Sydneyssä 2000 olin itse olympiakisoissa turistina ensimmäisen kerran sitten vuoden 1952, vaimon ja muutaman urheilusta tutun ystävän kanssa perheineen. Outoa näissä kisoissa oli minulle tietysti se, ettei ollut autoa kuljettajineen, ei ollut kisaemäntiä, ei ollut ringside-paikkoja, ja sekin oli outoa, kun stadionille piti jonottaa ja samoin nakkisämpylää piti jonottaa.

Kuulakilpailua seurasimme korkealta lehteriltä katsomosta, jossa meteliä pitivät selkämme takana erittäin kovääniset englantilaisnaiset. Muut kuulakilpailijat olivat hoitaneet verryttelynsä jo harjoituskentällä ihan loppuun saakka mutta Arsi teki loppuosan verryttelystään, valmistautumisestaan, kuulakehän ympärillä. Hän pomppi ja pyrähteli, voimisteli ja mallaili mielikuvatyöntöjä. Muut kilpailijat, kuulahirmut John Godina ja Adam Nelson seurasivat silmät pyöreinä tämän huimapään temmellystä. Arsin voittotulos oli 21,26. Turisteinakin saimme kuitenkin jutsun suurlähtetillään vastaanotolle, jota Tasavallan Presidentti puolisoineen kunnoitti läsnäolollaan.

Arsi oli tietenkin vastaanoton sankari kultamitali kaulassaan ja hän pyysi minut sivuhuoneeseen, koska hänellä oli tärkeitä asioita. Hänen asiansa oli tämä: vuonna 1997 lokakuussa oli tullut kuluneeksi 100 vuotta kuulan olympiavoittaja ja moukarinheiton hopeamitalisti Ville Pörhölän syntymästä. Kullanhan Pörhölä voitti Antwerpenissä 1920 ja peräti 12 vuotta ehti kulua, kun hän otti hopeaa Los Angelesissa 1932. Hän johti sitäkin kilpailua viidennelle kierrokselle, kunnes muistaakseni irlantilainen meni hänen ohitse. Ville Pörhölän tyttärenpoika, liikuntatieteiden maisteri Heikki Herva oli yhdessä Kaisa-vaimonsa kanssa kirjoittanut juhlaKirjan, Röyttän karhu Ville Pörhölä. Olympiakomitean Inari Raitala-Heikkinen oli toimittanut Heikki Hervalle messinkiset olympiarenkaat kiinnitettäväksi hautakiveen. Herva oli pyytänyt, josko minä tulisin hoitamaan asiankuuluvat seremoniat sinne haudalle, jossa kunniavartiona olivat olympiavoittaja Pertti Teurajärvi ja 23-vuotias Arsi Harju. Samana päivänä oli järjestetty myös kilpailut Torniossa lokakuussa, joka oli hieman myöhäinen ajankohta. Lajeina olivat vain kuula ja moukari. Kuulassa oli tietenkin Arsi mukana ja moukaria oli heittävässä 17-vuotias suurlupaus Olli-Pekka Karjalainen.

Sydneyn juhlapaikan sivuhuoneessa Arsi kertoi, miten oli kunniavartiossa seistessään, siellä Villen hautakiven äärellä, tuntenut erittäin vahvana olympialiikkeen läsnäolon. Ja oli siinä päättänyt, että mikäli hän joskus voittaa olympiakultaa vie hän ruusun Villen haudalle. Kun sitten seuraavan kerran tapasimme 2001 Kuortaneen Urheiluopistolla, sanoi Arsi, että lupaus on nyt täytetty. Hän oli ajanut moottoripyörällä Perhosta Tornioon ja takaisin, noin 800 kilometriä, pannut ruusun paikalleen ja palannut kotiin saman tien. Näin nämä kaksi olympiavoittajaa 80 vuoden välein olivat vielä kerran kohdanneet toisensa. Sydneyssä, jossa Arsi otti kultaa, siniristilipun stadionille avajaisissa kantoi – Olli-Pekka Karjalainen.

Kolmas kuvaelma on kyllä vanha, mutta se liittyy urheilijaan, joka on ollut lapsuudesta saakka minulle erittäin läheinen. Olen aina ihailnut tätä henkilöä, tätä suururheilijaa. Hän on Kalle Jalkanen, olympiavoittaja ja maailmanmestari. Hän syntyi Suomenjoella 1907, ja kaatui Kirjasalossa Inkerinmaalla 5.9.1941. Hänen vaimonsa oli Martta, omaa sukuaan Kilpeläinen, ja heillä oli kaksi lasta. Ritva, joka oli viisivuotias kun isä kaatui, ja Riitta, joka ei nähnyt isäänsä milloinkaan. Kallen vanhemmat Roosa ja Aatami olivat Suomenjoen körttiläisiä. Talossa pidettiin seuroja, ja kirkossa käytiin hevospelillä hyvin ahkerasti. Heille syntyi kaiken kaikkiaan 12 lasta, neljä poikaa ja kahdeksan tyttöä, joista kaksi ensimmäistä kuoli jo pieninä. Pojat hiihtivät kilpaa kaikki, ja työstäkin kaksi, peräti SM-tasolla. Pertti Jalkanen oli suurhiihtäjä, joka voitti Suomen mestaruuden ja muun muassa Puijon Kisat.

Roosa ja Aatami ehdivät nähdä poikansa Kallen urheilumenestyksen, olympiavoiton ja maailmanmestaruuden, mutta olivat myös saattamassa hänet sankarihautaan. Kallen syntymäkotia kutsuttiin Petterin taloksi. Talossa oli suuri tupa ja se oli vieraanvarainen paikka, jossa ihmisiä kävi paljon. Talo on kuulemma edelleen suvun käytössä. Petterin talosta Jalkanen perhe joutui muuttamaan Iisveden kylään Suomenjoelle. Siellä oli muutama saha, jotka tarjosivat työtä isälle ja pojille. Iisveden Vesassa alkoi Kallen urheilu-ura. Vesa oli TUL:n seura ja Kallen ura jatkui 1930-luvulla perustetussa Iisveden Kirissä, joka oli puolestaan SVUL:n seura. Kallen huippuhetket sattuivat vuosiin 1936–38.

Garmisch-Partenkirchenin talvikisoissa 1936 syntyi legenda, kun joukkue Sulo Nurmela, Klaus Karppinen, Matti Lähde ja Kalle Jalkanen ottivat kultaa. Viestin yhä uudestaan kerrottu asia on se, kun Kalle ajaessaan takaa Norjan Iverseniä sylkäisi tekohampaat hankeen. Hän palasi noutamaan ne, yritti saada suuhunsa, mutta kun ne olivat lunta täynnä, ei saanut, vaan tunki ne taskuihinsa. Kalle oli jo ehtinyt ohittaa Iversenin, joka oli lähtenyt häntä 1.23 aikaisemmin ankkuriosuuteen, Norjalainen pääsi Kallen ohi mutta tämä meidän ankkurimme ohitti norjalaisen vielä kerran, ja loppu onkin sitten hiihtourheilun legenda ja historiaa.

Vaikeudet saada töitä kotiseudulla olivat panneet 26-vuotiaan Kallen muuttamaan Ainosarensen kanssa Helsinkiin vuonna 1933 maistamaan Esa Rossin Kiva-merkkistä suksirasvaa. Kalle Jalkasesta tuli Rossin Iisvedellä toimineen Suomen ensimmäisen hiihtotallin ensimmäinen hiihtäjä. Myöhemmin talliin liittyivät kaikki huippuhihtäjämme. Työpaikaksi Rossi järjesti Urheilutarpeiden metsäosaston, ja seuraksi Helsingin Hiihtäjät. Mutta ei Kalle Helsingin seudulla viihtynyt, hän kaipasi Savoon ja Suomenjoelle. Hän selitti asiaa, että meri-ilma-aste aiheuttaa hänelle hengitysongelmia.

Esa Rossi tuki kaikin voimin hiihtoa ja hiihtäjiä. Mestarihiihtäjä Aarne Jalkanen, joka oli Kallen serkku, sanoi sattuvasti, että Rossi vastasi tietyllä tavalla Olympiakomiteaa. Hän kiersi kilpailuja, jakoi hiihtäjille voiteita ja voiteli itse heidän suksensa. Jalkanen palasi Iisveden Kiriin vuonna 1936. Edellisuoden sairastelut olivat vaivanneet häntä niin, että ei mahtunut olympiavalmennettävien joukkoon lainkaan. Mutta Vuokatin olympiakarsinnoissa helmikuussa Jalkanen osoitti olevansa kisa-kunnossa. Olympialaisten jälkeen seuraavana vuonna 1937 Kalle muutti Lappeenrantaan Paraisten Kalkin varastokirjuriksi ja uusi seura oli Lappeenrannan Urheilumiehet.

Lahden MM-kisat vuonna 1938 olivat Kallen suurta juhlaa. Pronssia tuli ensin 18 kilometrin hiihdossa ja voitto dramaattisessa 50 kilometrin kilpailussa. Pitkään johtanut Pekka Vanninen hiihti huolimattomuuttaan harhaan ja keskeytti. Latu oli kuulemma hyvin merkitty mutta Pekka oli niin voimantunnon, että meni har-

haan. Loppua kohti kiristänyt Kalle Jalkanen tuli viimeiset 700 metriä valtaisan yleisömeren huutoyrskyssä. Jalkanen oli ylivoimainen voittaja, sillä toiseksi tullut Halvar Rantalahahti hävisi hänelle neljä ja puoli minuuttia. Muuten tämä tuloluettelo on erittäin mielenkiintoinen, eikä taitaisi tänä päivänä olla enää mahdollinenkaan. Kalevalan päivänä 28. helmikuuta vuonna 1938 kymmenen parhaan joukossa oli yhdeksän suomalaista! Voittaja oli Kalle Jalkanen, toinen Alvar Rantalahahti, kolmas pelätty norjan Lars Bergendahl, neljäs Pekka Niemi ja siitä eteenpäin Lars Karppinen, Toivo Tiainen, Jussi Kurikkala, Sulo Nurmela, Eero Marckanen ja Kalle Heikkinen. Yli seitsemäntoista minuuttia oli kymmenennen ja Kalle Jalkasen välillä.

Maailmanmestaria juhlittiin komeasti ensin suuressa yleisöjuhlassa Lappeenrannassa. Kaupunginjohtaja piti hienon puheen, kuten Lappeenrannan Urheilumiesten puheenjohtajana. Myös tasavallan presidentti Kyösti Kallio monet muut suomalaiset silmäitekevät muistivat voittajaa. Lappeenrannan juhlan jälkeen Kalle kiiruhti kaikkein rakkaimpaan paikkaansa Iisvedelle, jossa vietettiin isot juhlat. Anoppi Elma Kilpeläinen esitti kirjoittamansa runon, eikä hän tässä runossaan äitiä suinkaan unohtanut. Tässä pieni ote siitä: ”Onpa äidille annettava lause laajakantoisempi, jot ei arvaa muut kuin äidit. Synnyttäjät sydäntuskin, alle rinnan elollisen, toivoen tulleen todeksi, imettäjäksi inehmoin. Huokauksin hiljentyneinä äiti seuraa aamuin illoin, sekä päivin pitkin, poloistansa poikastansa, kasvaessa kalleimpansa, usein suuria suruja, pelkoja, pettymyksiä, saapi lapsensa lahjoina”.

Oli kuin anoppi olisi avastanut vävynsä kohdalon. Kolme vuotta myöhemmin jatkosodan alkuvaiheissa JR1:n erillisessä jääkärijoukkueessa taistellut korpraali Kalle Jalkanen oli 5.9.1941 Lempaalan Kirjansalossa tiedustelu-tehtävissä, 20-vuotiaan joukkueenjohtajan vänrikki Tukian johdolla. Mestarihiihtäjä horjahti polulta, astui miinaan, ja kaatuessaan laukaisi toisen miinan. Siinä rytkäksä silpoutuivat ne jalat, jotka olivat tuoneet olympiavoiton, yhden maailmanmestaruuden, kaksi MM-hopeaa, yhden MM-pronssin sekä lukemattoman määrän muita kansallisia ja kansainvälisiä kilpailumestajuuksia. Tragedia ei päättynyt edes tähän. Kostaakseen kunnioitetun olympiasankarin kaa-

tumisen pataljoonan komentaja majuri Mäntylä ammutti neljä sotavankia, jotka istuivat lähetyksillä ruokailemassa. Myöhemmin Mäntylä tuomittiin kuritushuoneeseen, mutta vänrikki Tukia ei joutunut vankilaan, vaikka hän oli joutunut ampujaksi, sillä joukkueen miehistä kukaan ei sitä suostunut tekemään.

Elämänsä aikana Kalle Jalkanen oli ollut kansalleen elävä esimerkki siitä, miten vaatimattomista oloista on mahdollista kasvaa maailmanluokan urheilijaksi ja kunnioitetuksi suureksi suomalaiseksi. Se oli suomalaista olympismia parhaimmillaan. Olympiataivas tuikkii tarinoista, ne ovat kertomuksia siitä, miten asiaan usko-va ihminen voi saada haluamansa. Pitää uskoa, pitää yrittää, ja pitää kestää myös vastoinkäymiä. Mielessä on vain se yksi, se suuri unelma.

Mitä minulle, joka on lopettelemassa olympiauraa, jäi käteen näistä vuosista Suomen Olympiakomiteassa. Liikunta-alalle koulutautuneena ja urheilujärjestöissä toimineella ei voi olla sen parempaa paikkaa. Urheilijat, urheilujohtajat, huippuvalmentajat, suomalaisen urheilujärjestelmä, johtavat urheilujärjestöt maailmalla – tästä kaikesta tuli tuttua: olympiaväen tapaamisia Pohjoismaiden, Euroopan ja koko maailman tasolla; kongresseja ja seminaareja. Merkittävimpänä näistä oli tietenkin kaksi Olympiakongressia, vuonna 1981 Baden-Badenissa ja vuonna 1994 Pariisissa. Tärkeintä meille siihen aikaan, niin varmaan nytkin, oli suomalaisen olympiaurheilun menestys. Me panostimme kaikkemme olympialajeihin, siinä riitti meille työtä yllin kyllin. Meillä oli siihen aikaan se käsitys, että Suomen maine urheilu ja olympiamaana riippuu yksinomaan pärjäämisestämme kansainvälisissä suurkilpailuissa, joista ensimmäisinä tulivat olympiakisat.

Kukaan eikä mikään muu kuin me itse tee työtä puolestamme. Tässä työssä meitä auttoi tietysti se, että oli erikoisliittojen täysi luottamus. Kansainväliset tehtävät järjestöpuolella hoidimme asiallisesti, monet meistä olivat KOK:n ja EOC:n tehtävissä. Minä olin Kansainvälisen olympiakomitean Sport for All -komission jäsen ja Euroopan olympiakomiteoiden teknisen valiokunnan jäsen. Mutta liika hurmaantuminen näihin kansainvälisiin tehtäviin ei juuri auta olympiakisoihin valmistautuvia suomalaisurheilijoita. KOK:n jäsenet tekevät luonnollisesti

kansainvälistä työtä ja heihin meillä oli erittäin hyvät yhteydet. J.W. Rangelliin, joka oli jo lopettanut kun minä tulin. Hänen jälkeensä ovat toimineet Paavo Honkajuuri, Peter Tallberg ja Pirjo Häggman. Heidän kauttaan kulki kaikki se mitä me halusimme saattaa Kansainvälisen olympiakomitean tietoon, ja sitä tietä se myös meni. Vaikutimme KIHU:n eli Kilpa- ja huippu-urheilun tutkimuskeskuksen syntyyn, samoin urheilulukioiden kehittämiseen. Urheilijoiden ammatinedistämissäätiö oli askelel ottaa vastuuta urheilijoiden koulutuksesta. Puolustusvoimien Urheilukoulu Hennalassa oli meille erittäin tärkeä kohde, muun muassa tapasimme kerran vuodessa kymmenkunta suomalaista kenraalia ja muita korkeita upseereita, joilla oli mahdollisuus vaikuttaa Urheilukoulun kehittämiseen.

Järjestimme seminaareja urheilujohtajille, valmentajille, urheilulääkäreille, psykologeille ja toimittajille. Loimme hyvät ja toimivat suhteet yliopistoihin ja korkeakouluihin. Talousasioiden täytyy olla kunnossa, sillä ilman rahaa todellakaan olympia-asia ei edisty. Nämä asiat hoituivat hyvässä yhteisymmärryksessä Opetusministeriön kanssa sekä hankkimalla yhteistyökumppaneita yritysmaailmasta. Yksi erittäin tärkeä kumppani olivat erikoisliitot, olympialajiliitot: rakensimme huolella hyvät ja luottamukselliset suhteet toisiimme. Urheilullinen päävastuu oli – ja on varmasti nykyin – liitoilla, meidän tehtävämme oli avustaa myös valmennuspuolella. Ihmettelen erään merkittävän liiton puheenjohtajan äskeistä esiintymistä televisiossa, kun hän Pekingin menestystä ei arvostanut sitten lainkaan, ja pani syyn tästä Olympiakomitean niskaan. Mutta kyllä järjestys on se, että yhteistyötä tehdään. Olympiakomitea on avustava puoli, mutta työ täytyy tehdä liitoissa. Kun puhuja pistää Olympiakomitean piikkiin sen, ettei ole riittävästi menestytty, puhujan on syytä kävellä peilin eteen ja katsoa mitä sinne kuuluu.

Meidän silloisten vastuunkantajien työ sujui hyvässä yhteisymmärryksessä koko tämän pitkän ajan jonka siellä olin. Väki vaihtui kahden vuosikymmenen aikana, mutta ydinjoukko, joka ei ollut kovin suuri, se pysyi suurin piirtein samana. Toimiston henkilökunta, sitä haluan ensimmäisenä kiittää, antaa suuren kiitoksen sen asiantuntemuksesta ja sen työmoraalista,

joka oli todella korkea. Ei tarvinnut kehotella työntekoon, siellä tehtiin kyllä varmaan kaikki se, mitä oli tehtävissä. Meitä oli aluksi vain viisi henkeä, nyt on viisitoista. Jukka Uunila, Hannu Koskivuori, Carl-Olaf Homen, Tapani Ilkka, Kalevi Tuominen, Magnus Ståhlberg – siinä oli minun aikani Suomen Olympiakomitean ydinryhmä. Me tunsimme urheilun maailman, olimme käyneet läpi kaikki portaat. Olimme toimineet, Kalevi Tuomista lukuun ottamatta, niin seuran puheenjohtajana, piirin puheenjohtajana, erikoisliiton johtavissa tehtävissä kuin keskusjärjestössäkin. Me tunsimme ihmiset, me tunsimme asiat. Olemme Jukka Uunilan kanssa joskus ihmetelleet, minkähän takia emme koskaan pelänneet yhtään, kun siellä istui vuorineuvoksia, ministereitä, pääjohtajia, kenraaleita, ja meitä ei koskaan pelottanut mennä sen joukon eteen. Varmaan johtui siitä, että me tiesimme ja tunsimme asiat paremmin, kuin muut salissa istujat.

Kalevi Tuominen ei niinkään ollut järjestömiehen, mutta hän sai sellaisen tittelin, jota kannattaa kunnioittaa, valmentajien valmentaja. Kiitokseni kuuluu myös puolisoille, vaimot Aila Uunila, Irene Koskivuori, Beat-Marie Homén, Maritsa Ilkka, Aila Arajuuri-Tuominen, Riitta-Stina Ståhlberg ja Kaija Rasinperä. He olivat monessa kohtaa tärkeitä henkilöitä, omalla paikallaan, esimerkiksi silloin kun protokolla vaati mukanaoloa. Se saattoi olla hyvin voimia kysyvää heille, mutta he tekivät sen omalla kustannuksellaan. Aila Uunilaa ja Beat-Marie Homénia tämä kiitos ei enää tavoita.

Viisien kesä ja viisien talvikisojen saldo vuosilta 1980–96 oli yhteensä 75 mitalia, 22 kultaa ja 53 muun väristä mitalia. Entisenä pääsihteerinä olen saanut jatkaa loppuverryttelynä Suomen Olympia-Akatemiassa, jonka perustimme 1987. Sen sielut, puheenjohtajamme Anja Järvinen sekä Inari Raitala-Heikkinen, ovat paljon varti-joina tehneet erittäin hyvää työtä. He ovat väsymätön pari ja melko pienin resurssein he ovat saaneet erittäin paljon aikaan. Onneksi heillä on kasvamassa seuraajia täällä – eivät Anja ja

Inari seuraajia vielä tarvitse, mutta sitten kun tarvitsevat.

Nyt on kohdallani tullut se hetki, jolloin loppuverryttely on ohi, on aika istua ruohikolle, ja siirtyä siitä katsomon puolelle. Tässä ei ole mitään sen ihmeellisempää, aika vain rientää niin nopeaan, ihmiset vaihtelevat, ja ajat muuttuvat. Kieltämättä haikein mielin ajattelen samaan tapaan, kuin kuuluisa kirjoittajani 2000 vuotta sitten, hän tosin lopeteli hieman korkeammasta virasta, kuninkaan virasta. ”Kaikella on määrähetkensä, aikansa joka asialla, aika on heitellä kiviä ja aika ne kerätä, aika on etsiä ja aika kadottaa, aika on reväistä rikki ja aika ommella yhteen, aika on purkaa ja aika on rakentaa, aika on olla vaiti ja aika on puhua”.

Puheet on pidetty ja tarinat on kerrottu. Se päätös on hyvä tehdä täällä Kokkolassa, sillä täällä alkoi tutustumiseni urheilun järjestöelämään. Läänimme oppikoulujen kisojen yhteydessä pidettiin kokous, jossa perustettiin Suomen Oppikoulujen Urheilijoiden alainen Etelä-Pohjanmaan Oppikoulujen Urheilijat. Voimistelunopettajani Kalle Kuoppala määräsi minut, neljäsluokkalaisen pojan, Lapuan Yhteiskoulun edustajaksi perustamiskokoukseen. Tulin valituksi myös johtokuntaan, eihän maineikasta kouluani voitu mitenkään ohittaa. Kokkolasta tämä on alkanut ja Kokkolassa tämä nyt päättyy.

Lopuksi kiitän ja toivotan menestystä Suomen Olympia-Akatemialle. Sen työ on tärkeätä, sillä niin monet vaarat, uhkaavat olympismin puhtautta. Toimeliaisuutta ja sitkeyttä kaikille teille joiden vastuulla on Suomen olympiaurheilun menestys tulevaisuudessa. Sanotaan tosin, että kilpailu on kova ja taso maailmalla nousee, mutta voin lohduttaa, että niin on aina sanottu. On laadittu listoja siitä, että missä on ihmisen suorituskyvyn takaraja ja aina listat ovat menneet uusiksi. Aina löytyy tästäkin maasta niitä urheilijoita, jotka eivät näistä puheista piittaa, ja jotka eivät vastuksia pelkää. Ja lopuksi toivotan teille kaikille iloa omassa elämässänne.

Opettaja Petri Haapanen

SUOMEN OLYMPIA-AKATEMIAN OLYMPIAKASVATUSOHJELMA JA KOULUPROJEKTIT

Arvoisa puheenjohtaja, hyvät kuulijat!

Suomen Olympia-Akatemia on jo yli kymmenen vuoden ajan tehnyt tavoitteellisesti kasvatustyötä Suomen kouluilla. Kerron aluksi pohjaa tälle kasvatustyölle, aikaisemmista kouluprojekteista, ja lopuksi käsittelemme tarkemmin Peking-kouluprojektia sen eri vaiheita, opettajilta saatua palautetta ja lopuksi niitä käytännön malleja mitä koulut ovat tehneet ja mitä he myös jatkossa tekevät olympialiekin palamiseksi oppilaiden sydämissä.

Koulujen kasvatustavoitteet (perusopetuslaki 2§) ovat hyvin pitkälle samansuuntaisia olympialiikkeen arvojen kanssa. Minkälainen on nykyajan yhteiskunta? Huippu-urheilu on entistä ammattimaisempaa ja niin urheilija, valmentaja, manageri kuin muutkin taustahenkilöt pyrkivät määrätietoisesti voittoon. Myös lapsen ja nuoren

elämä on muuttunut. Vanhemmat tekevät töitä ja työn vastapainoksi harrastavat oman kunnan ylläpitämiseksi, myös lapsille asetetaan paineita suorituskeskeisyydestä. Mainonta ja media hakevat trendikkäitä nuoria, mittaavat heidän kiinnostustaan eri asioihin ja sen avulla luovat kulutustottumuksia ja ohjaavat elämäämme. Miten koulu jaksaa tässä elämänrytmissä? Oman opettajanurani alkuaikoina koulujärjestelmää moitittiin usein muutoksen hitaudesta suhteessa yhteiskunnassa tapahtuviin muutoksiin. Koulu ei ole kuitenkaan irrallinen osa yhteiskuntaa vaan nykyisin koulu on tiiviisti mukana ajan hengessä – omaa perinteistä tehtävää, opetusta, unohtamatta. Koulun tehtävänä on tarjota turvallinen ja oppimista tukeva ympäristö, antaa perusopetusta, ja koska lapsi ja nuori viettää aikaansa koulussa monta tuntia päivässä, myös kasvattaa yhteistyössä kodin kanssa.

Olemme työstäneet opettajille ja muille kasvattajille materiaalia opetustyön tueksi. Olympiakasvatuskansio tarjoaa peruspaketin olympialiikkeen historiasta antiikin ajoista nykypäivään sekä viiheitä eri oppiaineiden tulleille. Monistettava materiaali on suunniteltu siten, että aiheita voidaan käydä läpi eri oppitunneilla – ei siis ainoastaan liikuntatunneilla. Kasvatusmateriaalia olympia-aatteen läpikäymiseen on useaksi vuodeksi: ei ole tarkoitus käydä kaikkia asioita kerralla, vaan poimia jokaiselle koululle oma sopiva kokonaisuus. Uutta materiaalia valmistuu aina jokaisiin kesä- ja talvikisoihin, näin myös Pekingin kohdalla.

Jokaisena koulupäivänä opettajat joutuvat miettimään niitä keinoja, joilla he saavat koulun kasvatukselliset tavoitteet toteutettua. Pitää muistaa, että jo antiikin kisoissa sekä nykyaikaisen

olympialiikkeen perustajan Pierre de Coubertin mukaan voitto ei ollut tärkeintä vaan ihmisen sielun kehittäminen. Ihmisen kokonaisvaltaisen kehityksen lisäksi Coubertin painotti yhteisökeskeisyyttä. Tämä materiaali tukena opettajat voivat opettaa lapsia ja nuoria oppimaan reilun pelin periaatteita, yhteishenkeä ja suvaitsevaisuutta liikuntatuntien lisäksi myös muissa oppiaineissa, niissä pienissä hetkissä jolloin aikuinen on oppilaan kanssa läsnä.

Paljon on puhuttu kuilusta aktiivisten ja passiivisten nuorten välillä. Mitä aikaisemmin opetamme lapsille oppilaiden yhteistoimintaa, keskinäistä kunnioitusta ja terveitä elämäntapoja, sitä paremmat mahdollisuudet meillä on vaikuttaa lasten ja nuorten, tulevien aikuisten, asenteisiin ja arvoihin. Oma hyvinvointi tuo hyvää myös ympärille oleville ihmisille. Koulujen opetussuunnitelmassa on aihekokonaisuuksia mediakasvatuksesta ympäristö- ja rauhankasvatukseen sekä kansainväliseen kasvatukseen. Olympiakasvatusta tukee erityisesti tätä osaluuetta.

MITEN OLYMPIAKASVATUSTA VOIDAAN TOTEUTTA ERI OPPIAINEISSA?

Olympiakasvatusta voidaan toteuttaa kaikissa oppiaineissa. Maantiedossa aina kisojen aikana tutustutaan kyseiseen valtioon, sen historiaan, luontoon ja ihmisiin. Usein olympiaviikkojen aikana luokat, oman vuosiluokkansa oppisältöjen mukaisesti, edustavat jotain valtiota ja tutustuvat siihen. Eri kielten tunneilla kirjoitetaan matkaraportteja, haastatellaan urheilijoita, väitellään esim. keinoista, joilla omia tuloksia voidaan parantaa sekä tutustutaan eri urheilulajeihin. Kädentaidoissa on monia eri toteutustapoja yhteislauluista tulevaisuuden kisa-asujen suunnittelemiseen ja erilaisiin väritystehtäviin.

Miksi olympiaprojekteja tulisi järjestää? Miksi ei? Monet tahot – myös Suomen Olympia-Akatemia – ovat havainneet, että koulut ovat loistava paikka viedä omaa asiaa eteenpäin. Nykyisin koulut pursuavat kaikenlaista tarjontaa, projekteja ja uusia projekteja, hyviä ja huonoja. Olen kuitenkin sitä mieltä, että jokaisen koulun tulisi valita itselleen jokin hyvä oman koulun kasvatustyötä tukeva toimintamalli. Itse,

luokanopettajana, olen kokenut, että olympiakasvatusta on sitä mitä koulu maailma tarvitsee. Sen kasvatustavoitteet ovat yhdenmukaiset. Vaikka sitä voidaan toteuttaa yhden päivän tai viikon ajan, se on kuitenkin pitkän ajan prosessi, joka toistuu säännöllisin väliajoin. Olympiaviikko näkyy koulussa ja luokassa ja luo yhteenkuuluvuuden tunnetta.

Kantavin teema olympiakasvatuksen saralla on reilu peli. Säännöistä keskusteleminen ja toimiminen niin, että ne näkyvät omassa toiminnassa on haaste, jota kannattaa viljellä. Vain yksi voi voittaa, mutta ilman muiden osallistumista se ei olisi mahdollista.

TORINO 2006

Tiedämme, että Suomen kouluissa on järjestetty olympiapäiviä ennen Suomen Olympia-Akatemian perustamista ja varmasti järjestetään edelleen meistä tietämättä. Oppilaat ja opettajat seuraavat kisoja eri viestimistä ja päivän aikana keskustellaan onnistumisista ja pettymyksistä eli kisojen tapahtumat ovat tavalla tai toisella koko ajan läsnä myös koulun arjessa. Osallistumalla olympiapäivän tai viikon tapahtumiin lapsi tai nuori voi todella kokea kuuluvansa osaksi olympialiikettä. Suomen Olympia-Akatemialla oli taloudellisesti mahdollista, ensimmäisen kerran historiassaan, jalkautua Suomen maaperälle ja levittää ajatusta olympiapäivän järjestämisestä kouluilla. Tämä kaikki tapahtui yhteistyössä Nordean ja Suomen Liikunnan ja Urheilun kanssa Torinon talvikisoissa 2006.

Minulla ja Suomen Olympia-Akatemian puheenjohtajalla Anja Järvisellä kohteena oli 17 paikkakuntaa, joilla kiersimme reilun kahden viikon ajan markkinoiden Torinon kouluprojektia. Olympiainfoon osallistui yli 200 opettajaa ja lastentarhanopettajaa. Itselleni jäi sellainen mielikuva, että innostus näissä infotilaisuuksissa oli valtava. Opettajien keskuudessa pohdittiin paljon mahdollista työmäärää, mutta useimpien kommentit olivat, että ”kyllä me jollakin tavalla tää tehään”. Opettajat on helppo innostaa, kun edetään pienin askelin. Jokaisella opettajalla on kuitenkin vapaus omassa luokassaan toteuttaa olympiaviikon tapahtumia siinä laajuudessaan kuin hän haluaa.

Torinon projekti oli erittäin merkittävä kahdestakin syystä. Meillä ei ole tilastoja siitä, kuinka monta koulua olympiakasvatusta toteuttaa. Nyt tiedämme, että ainakin 165 koulua ja 25 000 lasta osallistui koulujen olympiapäivään. Toiminnan jatkosuunnittelua varten pyysimme kouluilta palautetta. Sen pohjalta olemme parantaneet olympiakasvatusmateriaalia niin kuin alussa kerroin.

OLYMPIAPOLKU 2007

Suomen Olympiakomitea täytti viime vuonna 100 vuotta ja Suomen Olympia-Akatemia 20 vuotta. Tähän juhluvuoteen pääsivät osalliseksi myös Suomen koulut. Kouluille suunniteltiin oma Olympiapolku-käsikirja, jossa yhdistyvät niin tietoaines (tietokilpailu) kuin fyysinen toiminta (liikkuminen luonnossa). Ilmoittautuneille kouluille lähetettiin Olympiapolku-käsikirja. Käsikirjan sisältönä olivat Suomen Olympiakomitean esittely, katsaus Suomen olympiahistoriaan, toimintaohjeet Olympiapolun järjestämiseksi, rastitehtävät, vastaukset ja pisteytys. Palaute kouluilta oli valtaosalla kiitettävästä hyvään, ainoastaan vaativat kysymykset ja odotukset suuremmasta fyysisestä aktiivisuudesta olivat Olympiapolusta tullutta kritiikkiä.

PEKING 2008

Peking-projektin suunnittelu oli hyvissä ajoin valmiina. Torinon kouluprojektin saimme oppia monesta eri asiasta koulun toiveista aikataulujen suhteen, mutta Pekingin kisojen ajankohta heti kouluvuoden alussa aiheutti todellisen haasteen. Materiaalin sisällön suhteen siihen haasteeseen vastattiin erityisesti ryhmäytymisharjoitteilla.

Peking-projekti käynnistyi infokierroksilla 14 paikkakunnalla eri puolilla Suomea. Opettajankoulutuslaitoksista olivat ensimmäistä kertaa mukana Rauma, Kajaani, Savonlinna ja Hämeenlinna. Opiskelijoiden suuri määrä tulee huomioda ennakkoinfon osallistuneiden lukumäärässä. Pekingin kisoaprojektiin osallistuvia kouluja oli suurin piirtein sama määrä kuin Torinon projektissa, 166 koulua ja 27 000 koululaista.

Opettajilta saatu palaute (tilanne 3.10.2008 mennessä, otos 69 koulua)

Olympiaprojektin kesto

- Peking-materiaali tarjosi kouluille erilaisia vaihtoehtoja keston suhteen.
- Toimintaohjeita oli rakennettu yhden päivän tai viikon ohjelmaa varten.
- Suosituin kesto-aika oli yksi päivä:
- 36% vastanneista kouluista järjesti yhden päivän ja 35% viikon tapahtuman.

Osallistui ko edustajanne Olympia-Akatemian järjestämään ennakkoinfoon?

- Ennakkoinfoon tästä vastaajajoukosta osallistui alle puolet kouluista. Peking-projektiin otti osaa runsaasti uusia, 72 koulusta oli mukana ensimmäistä kertaa. Näistä kouluista valtaosa ei osallistunut Peking infotilaisuuteen, joten sillä ei ole niin suurta markkina-arvoa kuin ajattelimme. Infotilaisuuden merkitys on kuitenkin suuri sisällön välittäjänä, siinä miten haluamme, että koulut olympiaviikkoja toteuttavat.

Käytitkö olympiakasvatusmateriaalin Peking-aineistoa tapahtumassa?

- Lähes kaikki (98 %) olivat hyödyntäneet Olympia-Akatemian valmistamaa kasvatusmateriaalia.

Arvioi Olympiakasvatusmateriaalin Peking-aineiston sisältöä

- Palaute Peking-materiaalin sisällöstä oli erittäin myönteistä (36% kiitettävä, hyvä 64%)

Sopiko materiaali mielestäsi parhaiten:

- Kasvatusmateriaalia on mainostettu erityisesti vuosiluokille 1.–6. Torino-projektissa mukaan tulivat päiväkodit. Koska olympiaviikkoja on järjestetty jo niin kauan on luonnollista tehdä materiaalia myös yläkouluille, vaikkakin olemme olleet sitä mieltä, että materiaali toimii kaikilla luokka-asteilla. Puolet opettajista oli sitä mieltä, että materiaali sopii kaikille ikäluokille.

Olympiaprojektin onnistuminen koulullanne

- Projekti onnistui kiitettävästi 48% ja hyvin 48% kouluista.

Aiotteko jatkossa toteuttaa olympiatapahtumia koulullanne?

- Olympiaprojektin suunnitteleminen ja käytännön toteutus koululla vaativat opettajilta ylimääräistä työtä, siksi on luonnollista, että 12% vastaajista oli sitä mieltä, että he ehkä järjestävät tapahtumia jatkossakin. Valtaosa (88%) kouluista lupasi olla olympiaprojektissa jatkossakin mukana.

KOULUJEN TOTEUTUSTAPOJA

Tänä syksynä Suomen koulut ovat järjestäneet loistavia olympiatapahtumia, niin myös Kokkolassa Villa Skolanissa ja Jokilaan koululla sekä lähialueen kouluissa, esimerkiksi Himangalla ja Kaustisella. Halusin poimia erilaisia malleja, miten olympiakasvatusta on toteutettu kohteen ja toimintatavan mukaan.

Savonlinnan Opettajankoulutuslaitos:

OPISKELIJAT MUKAAN

Savonlinnan Normaalkoululla järjestettiin Olympiaviikko syyskuun lopussa opiskelijoiden toimesta. Jokaisella luokalla oli oma vastuuhenkilö, jonka tehtävänä oli olla mukana suunnitteluvaiheessa. Viikon tapahtumat painottuivat erityisesti avajaisiin ja päättäjaisiin.

Lapua/Jorma Taini:

TIEDOTUSVÄLINEET

Kouluilta saadun palautteen mukaan alle kolmasosa kouluista oli esillä tiedotusvälineissä. Kokonaan eri asia on, oliko se koulujen tavoite. Lapuan Keskuskoulu sai harvinaisen paljon julkisuutta olympiaviikollaan. Tiedotusvälineet saivat mediakutsun koulun olympialaisten avajaisiin. Tämä kutsu ajoitettiin mahdollisimman lähelle tapahtuman h-hetkeä, edellisen viikon perjantaille. Paikalla oli painin olympiamitalisti Harri Koskela, hänen merkityksensä lehdistön paikalle saapumiseen on arvattavissa, mutta itse lehtijutuissa pääosan saivat oppilaat ja koulu.

Nastolan Kirkonkylän koulu/

Pirjo Mertaranta ja Tuula Halme:

OLYMPIAVIIKON PERHEIDEN ILTA

Perheiden illan tavoitteena oli toimia avoimena vanhempainiltana, missä myös lapset olisivat mukana. Mukaan oli tarkoitus ottaa myös muut sisarukset. Iltaa markkinoitiin, että se sopii vauvasta vaariin. Isolla hiekkakentällä eri seurojen ja yhdistysten ylläpitämiä pisteitä, joita oli maailman halvimmasta kuntosalista sydäninfoon. Koulun omilla pisteillä oli keppijumpaa yleisölle puolen tunnin välein sekä oppilaiden tekemiä toimipisteitä; tehtäviä ja suorituksia koulun pururadalla. Illan aikana kerättiin koululle varoja jumppakeppien myynnillä: oppilaiden maa-laamia jumppakeppejä, joissa mukana koulun opettajan tekemä jumppahojhe.

Savitaipale/Arja Pylkkö:

NUORTEN ROOLI

4000 asukkaan kunnassa Savitaipaleella on tehty paljon olympiakasvatusliikkeen eteen. Pekingin ohjelma oli perinteikäs avajaisista päättäjaisiin ja koko kunnan yhteisiin olympialaisiin. Nykyisin painotetaan yhä enemmän nuorten osallistumista päätöksen teon eri vaiheissa. Tapahtumat koetaan myönteisemmin, kun on saanut itse osallistua niiden suunnitteluun ja käytännön toteutukseen. Savitaipaleen 100 lukiolaisen ja 200 yläkoululaisen joukosta oli kaksi oppilasta ensin kuuntelemassa Pekingin infoa Lappeenrannassa, oppilaskunta ja tukioppilaat olivat miettimässä lajeja päättäjaisiin ja lopuksi kaksi opiskelijaa ohjasi aamujumpan koko kunnan alakoululaisille heidän olympiakisoissaan.

Lappeenranta, Myllymäen koulu/Katri Paaajenen:

TOKALUOKKALAISTEN TEEMA:

OLYMPIAKASVATUS JA REILU PELI

KOULUVUODEN AJAN

Koulun ilmoittautuminen tapahtui myöhään mutta onnistuneen viikon jälkeen syntyi ajatus, että idea hyvinkin kantaa koko kouluvuoden ajan, joten olympiakasvatushankkeen kirjattiin lukuvuoden teemaksi tokaluokkalaisille.

”Reilu peli -mitaleilla näyttää olevan vaikutusta. Omassa luokassani oli erään pojan olemus mustaakin mustempi, kun hän ei ollutkaan ensimmäisessä äänestyksessä mitalinsaajien joukossa. Hänelle ei ole helppoa ottaa toisia huomioon tai pelata joukkueessa joukkueen puolesta. Toisaalta hän on hyvin kilpailuhenkinen. Niinpä tämä pieni poika pinnisteli silmin nähden koko kuukauden ilmeisesti mitali mielessään; hän aloitti aplodit, kun joku kaveri luki kuuluvasti ja eläytyen lukuläksyn; hän sanoi vieruskaverilleen ”miten sie sait noin hienon värin sekotettua?; hän toi kaverin pihalle unohtuneet hanskat sisälle ja niin edelleen. Kun mitaleista äänestettiin toista kertaa, jännitti tätä poikaa yhtä lailla kuin minuakin: Huomasivatko toiset lapset tämän pojan ponnistelun? Kyllä! Hän saa nyt pitää Reilu peli -mitalia kuukauden. Paidan alla on kilinä kuulunut jo kolmena päivänä. Mielestäni tämän pojan ikioma kuukauden ”projekti” kertoo, että reiluusmitalilla on väliä ainakin jollekulle.”

Olympiakasvatusta voidaan toteuttaa läpi vuoden eikä siihen tarvita kaikkia koulun luokkia.

Asikkala: Vääksyn Yhteiskoulu ja Vääksyn koulu/ Oskar Breilin ja Petri Haapanen:

RYHMÄYTYMISPÄIVÄ

Yksi Peking-materiaalin teemoista oli ryhmäytymistehtävät kouluvuoden alussa. Yhden koulupäivän aikana luokat kiersivät erilaisilla toimintapisteillä vaihdellen ryhmän koostumusta jokaisella pisteellä, jakamalla ryhmät esimerkiksi syntymäkuukauden, hiusten pituuden tai toisen etunimen ensimmäisen kirjaimen mukaan. Toimintapisteet oli suunniteltu niin, että parhaaseen mahdolliseen lopputulokseen päästiin yhteistoiminnan avulla. Yritä parhaasi puhumalla, koskettamalla tai muistamalla.

TULEVAISUUS JA JOHTOPÄÄTÖKSIÄ

Missä olympiakasvatus näkyy tulevaisuudessa? Ensi vuonna 18.–25.7. Tampereella järjestetään Euroopan Nuorten Olympiifestivaalit. Vancouverin talvikisat pidetään keväällä 2010, joten jo ensi vuoden aikana alkaa uuden kasvatusmateriaalin tekeminen ja uuden kouluprojektin suunnittelu. Talvikisojen ajankohdat näyttävät soveltuvan hyvin olympiakasvatuksen toteuttamiseen jatkossakin, mutta kesäkisojen suhteen ajankohta on hankalampi. Koska aina kisojen yhteydessä pidetään myös paralympialaiset, voisimme Lontoon kisojen yhteydessä suunnata kasvatusmateriaalia juuri paralympialaisten puolelle.

Kansainvälinen Olympiakomitea on päättänyt järjestää 14–18-vuotiaille nuorille Nuorten

Olympiakisat, jotka ensimmäisen kerran pidetään Singaporessa vuonna 2010. Kuopio on yksi kaupunki, joka hakee ensimmäisiä Nuorten Talvikisoja. Kuopio on valmistellut kisojen yhteyteen kattavan kulttuuri- ja kasvatusohjelman, jossa myös koulut ovat tapahtumassa mukana.

Mikä rooli olympiakasvatuksella on Suomen Olympiakomiteassa ja mikä on se toimintamuoto, jolla sitä viedään tehokkaasti eteenpäin? Itse koen, että kouluihin suunnattu olympiakasvatus on tärkeää kahdestakin syystä. Ensinnäkin meidän tulee aloittaa lapsista ja nuorista ja kasvatata heitä pitkäjänteisesti kohti niitä arvoja, joita sekä koulussa että olympialiikkeessä pidetään tärkeinä. Opettajat, joilla on vielä mahdollisuus kasvattaa lapsia usean tunnin ajan päivässä, on se voimavara, johon kannattaa satsata jatkossakin. Voidaan ajatella, että jokaisesta koululaisesta tulee joko katsoja tai urheilija tuleviin koi-toksiin. Me kasvattajina voimme vaikuttaa siihen millaisella arvomaailmassa katsoja tai urheilija itseään ja Suomea edustaa.

Toiseksi, vaikka olympiakasvatus on loistava tapa tuoda esille kansainvälisyyttä ja suvaitsevaisuutta, on se myös keino nostaa suomalaisuutta ja erityisesti sen liikuntakulttuuria korkeammalle ja tällä tavoin vahvistaa omaa identiteettiämme, sitä perustaa, joka nykyaikana välillä tuntuu olevan hukassa. Siksi koen, että Suomen Olympia-Akatemia on oikealla tiellä viedessään liekkiä maakuntiin. Opettajat ovat vaativa kohde mutta kun vaatimukset täytetään voimme luottaa, että lopputuloskin on hyvä.

URHEILIJA JA VALMENTAJA URHEILUN MAAILMASSA

Urheilija ja valmentaja urheilun maailmassa

Olympia-akatemia
4.10.2008 Kokkola
Kirsi Hämäläinen

Eetos

- Kreikankielen "ethos" tarkoittaa tapaa, käyttäytymistä, yhteisön tapoja ja tottumuksia
- asenne tai näkömää kasvatuksen taustalla
- "ilmapiiri"
- piilo-opetussuunnitelma
- "urheilukäsitys"

Urheilun eetokset

Työn eetos

- Kova harjoittelija on "oikea" urheilija
- Harjoittelu on itse tarkoitus
- Kuri, kontrolli, kehon rankaisu
- Trimmattu keho kuvaa työn teon määrää
- Pelko, että muut harjoittelevat enemmän
- Heikkojen halveksunta

Menestyksen eetos

- Kilpailu on taistelu
- Häviämistä on vihattava
- On häpeällistä olla häviöjä tai menestymätön
- Keho on taisteluväline
- Vastustajat ovat voiton esteitä
- Epäonnistumisen häpeä

Itämiel: mitä urheilun uskotaan, tavoitetaan ja ajatellaan olevan

Eetokset: urheilukäsitys, urheilijakäsitys, väimentajakäsitys, käsitys kilpailusta, mitä urheilun ajatellaan olevan?

Väimennusuhheet

Väimentaja - urheilija

Muut mahdolliset vaikutajat

Tavoitteet ja tavoitteet

Identiteetin osa-alueet

Väimentajan kasvatusolosuhteet ja läsnäolo

Virtuositeetin eetos

- Halutaan hämmästyttää
- Halu olla ylivoimainen jollain osa-alueella
- Harjoitteluun keskitytään ja paneudutaan
- Tavoitteena täydellinen osaaminen

Hauskuuden eetos

- Harjoituksissa on mukavaa
- Sosiaalisuus on tärkeää
- Elämyksellisyys
- Kilpailijat ovat ystäviä
- Turvallista epäonnistua

Huolenpidon eetos

- Turvallisuus
- Hyväksytyksi tulemisen kokemus
- Läheiset ihmissuhteet
- Valmentajalla vanhemmuussuhde urheilijaan

TAULUKKO ERI EETOSTEN YDINKOHTIA TAI ÄÄRIPIIRTEITÄ

	Työn eetos	Menestyksen eetos	Virtuositietin eetos	Hauskuuden eetos	Huolenpidon eetos
Suhde harjoitteluun	ehtoton, harjoittelu on itseisarvo, tehokkuuden vaatimus	päämäärätietoinen, mahdollisesti myös välttämätön paha	harjoitteluun keskitytään ja paneudutaan	harjoittelu on mukavaa, harjoituksissa on hauskaa, sosiaalisuus korostuu	vaihtelee, mutta ydinasia on turvallisuus
Suhde kilpailuun	näyttö kovasta harjoittelusta, kovin harjoittelija on paras urheilija	kilpailu on taistelu, vain voitto kelpaa, häviämisen vihaaminen, on häpeällistä olla häviöjä	voitto huonolla suorituksella on merkitykseton, halutaan hämmästyttää	tapahtumat, tunnelmat ja ystävät ovat merkityksellisiä, elämyksellisyys	vaihtelee, menestys voi olla todella merkityksellistä, tai se voi olla sivuseikka
Suhde kehoon	kuri, kontrolli, rankaisu, keho kuvaa työn teon määrää	taisteluväline	voi rajoittaa, jolloin kyyvyt aiheuttavat ihmettelyä ja siten rajoituksesta tulee olennainen osa.	salliva, elämyksellinen, nautintoa hakeva	hyväksytyksi tulemisen kokemus, turvallisuus
Suhde valmentajaan	kurin ja kontrollin odotus	menestyksen mahdollistaja, asiantuntemuksen odotus	asiantuntemuksen odotus	tunnelman ja ilma- piirin luoja, ystävyys tai läheisyys, yhdessä tekeminen	läheinen ja lämmin, valmentaja kuin vanhempi
Suhde toisiin urheilijoihin	heikkouden halveksunta, pelko, että muut harjoittelevat enemmän	taisteluvastuksia, voiton esteitä	tarkkailu, halu olla ylivoimainen jossakin	kavereita	ystäviä
Suhde oppimiseen ja kasvatukseen	kehon koulumista, epäonnistumisen pelko	merkitystä menestyksen mahdollistajana, epäonnistumisen häpeä	tavoitteena täydellisen osaaminen	sosiaalisten taitojen oppiminen, turvallista epäonnistua	opitaan elämää

(Hämäläinen, K. 2008)

URHEILIJAAHAASTATTELU

HAASTATELTAVA MARI JÄRVENPÄÄ (MJ), KOKKOLAN VEIKOT

Haastattelija (KR) Kosti Rasinperä

KR: Hyvät ystävät! Tapaamme ensimmäisen kerran. Minä muistaisin kumminkin – upea kausi tapasi juosta on mielessäni. Kysyn ensiksi kaikkein tärkeimmän kysymyksen, mikä urheilijaan liittyy: mikä on terveystilasi tänään?

MJ: Hyvä on, en ole ollut kipeänä enkä loukkaantuneena hetkeen. On hienoa lähteä seuraavaan kauteen.

KR: Seurasi on Kokkolan Veikot mutta Kokkola ei ole sinun kotikuntasi?

MJ: Ei ole, olen kotoisin Kaustiselta, naapuripitäjästä.

KR: Kerrotko meille perheestäsi jotain?

MJ: Äiti ja isä, sitten meillä on neljä lasta. Minä ja Minna ollaan perheen ainoat urheilijat, vanhimmat sisarukset eivät ole koskaan harrastaneet mitään. Me olemme kahdestaan sitten yrittäneet.

KR: Te olette kaksoset?

MJ: Joo.

KR: Milloin urheilu tuli eteen niin, että oli pakko ruveta urheilemaan?

MJ: Kyllä se varmaan tuli ihan silloin alle kymmenvuotiaana, ensimmäiset kisat käytiin. Pienestä pitäjstä kun on kotoisin, niin eihän niitä hirveästi aktiviteetteja ollut. Sitten joutui urheilemaan!

KR: Harjoitteletteko yhdessä, kun kaksosia olette? Olet tuloksellisesti jonkun verran kaksoissisartasi edellä?

MJ: Kyllä me aika paljon harjoitellaan yhdessä, mutta tällä hetkellä meillä on eri valmentajat, pikkaisen on erottu. Mutta kyllä me hyvinkin paljon yhdessä käydään välillä.

KR: Se on tietysti aina kiva, kun tilanne on sellainen ja nimen omaan juoksijoilla on tärkeätä se, että syntyy viestijoukkue. Teillähän on täällä on erittäin hyvä joukkue, muistan että teillä on Suomen ennätyskin, kolmesta eri tapahtumasta?

MJ: Joo, meillä on ihan kohtalainen viestijoukkue.

KR: Montako mestaruutta teillä on?

MJ: En oikein muista, olisiko joku kahdelta matkalta kymmenisen, ehkä vähän ylikin, en muista.

KR: Kuka niitä kaikkia mestaruuksia muistaa, ja lisää on tulossa, eikö niin?

MJ: Joo, kyllä näin luulen.

KR: Niin. 400 metriä, 800 metriä ja 1500 metriä, ne ovat olleet sinun matkojasi, mikä tuntuu parhaimmalta juuri tällä hetkellä?

MJ: Kyllä se on 1500 metriä, aion pysyä näillä mailerimatkoilla, en ole siirtymässä kyllä lähivuosina pidemmille.

KR: Kerro se kokemus 5000 metriltä! Oli kiva katsella kun maileri painaa 5000 m, miltä se tuntui? Täällä on paikalla Risto Ala-Korpi, joka tietäisi koko matkalta myös aika paljon. Kerro sinä nyt omat kokemuksesi?

MJ: No joo, kyllähän se kolme ensimmäistä kilometriä oli helppoja, mutta sitten ne eivät enää olleetkaan. Sitten kun ei enää jaksanut juosta, ei enää lähtenytäkään.

KR: Eväät olivat vähän niin kuin hukassa vai?

MJ: Ehkä se oli vähän kokemuksen puutetta.

KR: Entä nämä muut mielimatkasi, paljonko sinun ennätyses on 800 metrillä?

MJ: 2.02,74.

KR: Muistatko kenellä on Suomen ennätys?

MJ: Muistan.

KR: Kenellä?

MJ: Tuuli Merikoskella.

KR: Paljonko?

MJ: 2.00,59.

KR: Niin on. Siis alle kahden minuutin suomalaisnaiset eivät ole vielä päässeet. Tuulilla se oli hyvin lähellä ja sitten muistaakseni toiseksi paras tulos on Yvonne Hannuksella. Mutta sitten maailmanennätys, tiedätkö kenellä se on?

MJ: Jarmila?

KR: Jarmila Kratochvilova. Muistatko paljonko se on?

MJ: 1.53 ja puoli.

KR: Kyllä. Ammatillainen asialla. Se on 1.53.28. Ja nyt on sitten tämä Kenian tyttö Pamela?

MJ: Jelimo.

KR: Jelimo, ja hänhän voitti olympiakultaa vähän päälle 1.54 ajalla, 18-vuotiaana. Missä luulet, että tällaisen 18-vuotiaan nuoren tytön salaisuus oikein on, kun pistelee noin pahuksen lujaa?

MJ: En kyllä tiedä, kovaa juoksee, mutta ilmeisesti aika lahjakas tyttö.

KR: Ja sitten hän on rohkea, eikö niin? Ei pelkää kärkepaikkaa?

MJ: Niin. Tai hän on niin ylivoimainen, ettei siinä paljon muita taktiikkavaihtoehtoja ole.

KR: Sitten tämä 1500 metriä, jonka maailmanennätys on Qu Yunxiaalla 3.50,46. Kumpi on sinun mielestä kovempi: tämä 800 metrin maailmanennätys vai 1500 metrin ME?

MJ: Kyllä ne varmaan suhteessa yhtä kovia

ovat, en osaa sanoa.

KR: Jarmila juoksi sen 1983, se on siis niin vanha maailmanennätys. Kymmenen vuotta myöhemmin juoksi tämä 1500 m ennätysnainen, joten näillä alkaa olla ikää. Muistatkos paljonko on 5000 metrin maailmanennätys?

MJ: Tämä ei ole minun matkani, nyt on aika paha. 14.23?

KR: Se on 14.11. Se on kyllä hurja aika ja se on Tirunesh Dibaban nimissä. Hän on juossut sen tänä vuonna kesäkuussa. Siinä on niitä maailmanennätysiä ja sinähän menet niitä kohti tietysti kesä kesältä. Mikä on ensi kesän tavoite?

MJ: Oma ennätys, ja se riittäisi.

KR: Niin, se on kyllä sinulla aika kova. Voit varmasti kertoa missä harjoittelusi painopiste on? Yleensä näyttää siltä, että ominaisuudet, jotka ovat riittävän vahvoja jo ennestään, niitä harjoitellaan. Ne ominaisuudet, joita pitäisi harjoittaa, ovat niin vastenmielisiä, ettei niitä viitsi oikein harjoitella. Onko sinulla omasta mielestäsi vahvuuksia ja heikkouksia?

MJ: En nyt sanoisi mitään, varmasti aika tasanapaksua. Kaikkiin mahdollisiin osa-alueisiin pyritään tekemään parannuksia harjoittelemalla, sitä kautta lopputulos olisi parempi.

KR: Mikäs tämmöisen fyysisen voiman merkitys on? Kestävyys on kestävyysmatkoilla ilman muuta selvä, mutta kun tarvittaisiin nopeutta, minkälainen yhdistelmä harjoittelussa tarvitaan, että nopeus lisääntyy?

MJ: Kun on kunnossa niin sujuvat pitkät ja nopeatkin matkat. Esimerkiksi näin syksyllä tarvitaan aika paljon peruskuntoa, sen jälkeen nopeus- ja voimaharjoittelua yhtä aikaa. Se on ollut sopiva kuvio minulle.

KR: Niin, itsehän sen parhaiten tietää. Mikä on valmentajatilanne tällä hetkellä?

MJ: Tällä hetkellä minua valmentaa Tuomaisen Jukka-Pekka, hän on Säkylästä kotoisin. Viime vuonna olin tosi paljon leireillä, siellä nähtiin paljon ja hän pääsi seuraamaan treenejä, mutta täällä Suomessa on vähän niin kuin etävalmennusta. Nyt alkaa kolmas syksy yhteistyössä. Kyllä hän aika hyvin tietää, mitä pitää tehdä ja miten pitää tehdä.

KR: Me olemme Ahti Juhani Uunilan kanssa niin jumalattoman vanhanaikaisia, että meitä kiusaa yksi asia rata- ja kenttärheilussa. Se on se, kun nämä urheilijat ravaavat vähän väliä suorituksen jälkeen sinne juoksuratojen ulkopuolelle kysymään valmentajalta, mikä on vika- na kun ei harkko noussut. Aikuiset ihmiset me-

nevät kuin alakoululaiset opettajan luo. Oletko sinä kiinnittänyt tällaiseen mitään huomiota, onko sinulla tarpeita mennä ennen juoksua tai juoksun jälkeen ratojen ulkopuolelle tunnustamaan jotakin valmentajalle tai kysymään jotain? MJ: Ei ole kyllä ollut tapana. Ei se siinä vaiheessa kunto enää parane.

KR: Entä miten hallikausi, joka tässä lähestyy? MJ: Joo, onhan siihen vielä vähän aikaa vielä, mutta on tarkoitus juosta sellainen pieni hallikausi, joka menee helmi–maaliskuun puolelle. Silloin on EM-hallikisat ja jotakin pientä kisaa Suomenmaassa tai Euroopassa. Mutta pääsääntöisesti kuitenkin harjoittelu on se ykkösjuuttu. Sitten hiukan ehkä kevennetään juuri ennen hallikautta.

KR: Hyvä ystävämme Juha Väätäinen oli aikanaan sitä mieltä, että urheilijan pitää aina olla huippukunnossa, eli kesä tai talvi. Kovin paljon siitä huippukunnosta ei voi talvikautena heittää siis tämä huippuvire, huippukunto. Mitä mieltä sinä olet?

MJ: Kyllähän tietenkin tietyt ominaisuudet ovat talvella paljon paremmassa kunnossa kuin kesällä, esimerkiksi mailereilla. Minäkin juoksen aika paljon talvella, kyllä niin sanottu peruskunto hiukan laskee kesällä.

KR: Häiritseekö sinua koskaan, että kumppanit harjoittelevat enemmän kuin sinä? MJ: Kyllä varmaan jotkut harjoittelevat, mutta ei se auta pelätä, on tehtävä vain omaa juttua.

KR: Minä muistan kun Pertti Ukkola... mikä laji? MJ: Paini.

KR: Mikä oli paras tulos? MJ: Olympiavoitto.

KR: Missä tuli Olympiavoitto? MJ: Montrealissa.

KR: Mikä oli sarja? MJ: 57 kg

KR: 57 kg, kyllä! Perts kertoi, että hänhän oli pannut jo pikkupoikana päämääräkseen sen, että hänen pitää voittaa olympiavoitto tai maailmanmestaruus tai mieluummin molemmat. Hän kertoi, että valmistautuessaan Montrealiin hän mietti, että kaikki harjoittelevat yhtä paljon kuin hän – mitä pirua minä teen vielä sellaista mitä muut eivät tee. Hän päätti ruveta harjoittelemaan yölläkin. Hän sanoi kyllä, että tiesi, ettei siitä mitään hyötyä ole, muuta kuin se, että tietää harjoitelleensa enemmän kuin muut. Mitäs

Mari tekee, että tietää harjoitelleensa enemmän kuin muut?

MJ: Kyllä minulle riittää kaksi kertaa päivässä päiväsaikaan, se on ihan hyvä.

KR: Sitten mennään siviilipuolelle. Mitä muuta teet kuin juokset, harrastat tai teet työkseksi?

MJ: Kyllä minä tällä hetkellä olen ammattiurheilija niin sanotusti, en käy töissä. Opiskelut olen saanut päätökseen, ja tässä vielä jokunen vuosi katsotaan, mitä tämä urheilu tuo, sitten työelämään.

KR: Mikä sinusta on tullut?

MJ: Valmistuin rakennusinsinööriksi noin vuosi sitten.

KR: Näin, siitä sinulle ylimääräinen ruusu! On hienoa, että olet hoitanut aktiiviurheilun ohella myös tämän tärkeän elämänpuolen kysymyksen. Entäs tavoitteet? Kerrotko meille mitä sinun unelmasi ja tavoitteesi urheilussa ovat: milloin sinä olet tyytyväinen sitten kun ura loppuu? MJ: Minä en ehkä sitä ajattele milloin on tyytyväinen, kun se ei aina välttämättä niin mene. Kun sitten tuntuu siltä, että pitää lopettaa, niin sitten se on lopussa, se urheilu.

KR: Täällä on joukossamme olympiavoittaja Helena Takalo. Mitä sinä antaisit evääksi urheilijalle, joka pyrkii kohti jotakin. Sinä tiedät sen, koska olet itse sen kaiken kokenut. Minkälaisia ominaisuuksia vaaditaan kaikkein eniten?

HT: No ei muuta kuin sisua, ja asettaa itselleen tavoitteita, aina vuosi toisensa jälkeen. Minäkin asetin itselleni tavoitteeksi Suomen mestaruuden, ja pääsyn olympialaisiin, ja sitten olympiavoittoon.

KR: Muistan siis sen valtavan topakkuuden, jolla Helena sukسيا liikutteli. Kurikan Puistohiihdoissa kun tuo Hellu veti, niin minä ajattelin, että tuon kovempaa ei suksilla ole kukaan mennyt, se oli niin topakkaa menoa. Hän on muuten tällainen hymyileväinen ja lempeä, mutta sitten kun oli monot jalassa, hiihtopuku päällä ja numerolappu rinnassa, niin sitten kiltteys muuttui. On hienoa, että olet tullut tänne tänään, kiitos siitä, ja hyvää syksyä ja hyvää kauden alkua teille koko perheelle!

Ja Mari samoin sinulle: tämä yleisö elää sinun mukanaasi kun pidät yllä Kokkolan Veikkojen mainetta ja sitä viestimainetta. Toivotan sinulle kaikkea hyvää tulevaisuuteen urheilijana ja sitten rakennusinsinööriä!

MJ: Kiitoksia.

Pääsihteeri Pirjo Puskala, EYOF Tampere 2009

EYOF TAMPERE 2009 -KISAT NUORISOKULTTUURIN TAPAHTUMANA

*Arvoisa Olympia-Akatemian puheenjohtaja,
arvoisat istunnon osanottajat!*

Tampereella järjestetään 18.–25.7.2009 Euroopan Nuorten Olympiastivaalit eli European Youth Olympic Festivals, lyhenteenään EYOF. Kisoissa on yhdeksän lajia, joista kolme on joukkuelajeja. Muutoksista mainittakoon, että ensimmäistä Euroopan nuorten olympiastivaalin historiassa mukana on poikien telinevoimistelu. Ainoa laji, jossa ovat mukana vain pojat, on pyöräily. Kaikissa kolmessa joukkuelajissa on kahdeksan parhaan eurooppalaisen maan turnaus sekä pojille että tytöille. Lajipuolella meillä on erittäin hyvä yhteistyö. Kaikkien paikallisten seurojen kanssa on tehty sopimukset. Tietyt käsipallossa on se tilanne, että Tampereella ei ole käsipalloseuraa, joten sopimus on tehty Käsipalloliiton kanssa, ja aktiiviset tekijät tulevat mahdollisesti Riihimäeltä tai muista käsipalloseuroista.

Näihin kisoihin jokainen urheilija voi osallistua vain yhden kerran elämässään. Jokaiselle lajille on määritelty syntymävuodet; kisoissa on 13–17 vuoden ikäisiä urheilijoita. Vanhemmat mutta myöskään nuoremmat eivät voi osallistua kisoihin Euroopan olympiakomiteoiden tekemän hyvän päätöksen perusteella.

Festivaalin keskuspaikkana on Hervannan iso lähiö, joka sijaitsee noin seitsemän kilometriä Tampereen keskusta etelään. Tarkoituksena on, että koko Hervannan alue voisi toimia meidän kisakylänämme. Ruokailut järjestetään Teknillisen yliopiston tiloissa ja Poliisiammattikorkeakoululla,

molemmat ovat erittäin korkeatasoisia paikkoja täyttäen mielestäni normaalien olympiakisojen tason. Majoitus on Tampereen Opiskelijasuosäätiön tiloissa. Kolme uutta taloa valmistuu ensi kesäkuun loppuun mennessä – toivottavasti aikataulu pitää. Osa majoittuu myös Poliisiammattikorkeakoululla. Kaikki tilat ovat uusia tai erittäin hyvään kuntoon remontoituja.

Kisabudjetti on noin seitsemän miljoonaa euroa. Sitä katetaan sillä, että jokainen osallistuva olympiakomitea maksaa jokaisesta urheilijasta, joukkueen jäsenestä, 85 euroa päivässä henkilöltä. Toiveissamme on myös avustuksia. Opetusministeriölle olemme jo saaneet avustusta viime ja tälle vuodelle, ja toivottavasti ensi vuonna vähän tuntuvasmpi osuus. Euroopan olympiakomiteat maksavat pienen avustuksen ja Euroopan parlamentilta olemme hakeneet myös merkittävää avustusta. Taustalla on tieto, että aiemmin vastaavat talvikisat järjestäneet

Euroopan unionin jäsenmaat Espanja ja Puola ovat saaneet tuntuvat korvauksen kisojen järjestämisestä. Meille annettiin todella hyvä vastaanotto ja näytettiin vihreää valoa, kun kävimme hankettamme esittelemässä Brysselissä. Tietysti yhteistyökumppaneilta haluamme saada oma osuuden. Olemme niitäkin saaneet mukaan, mutta tietysti se vaikeuttaa, että tämä tapahtuma ei ole niin kovin tunnettu myöskään Suomessa.

Nuorten Olympiastafetin perustana on olympismi. Euroopan olympiakomiteat lanseerasivat tapahtuman vuonna 1991 Kansainvälisen Olympiakomitean nykyisen puheenjohtajan Jacques Roggen ollessa puheenjohtajana. Nyt hän on vienyt ajatuksen Kansainväliseen Olympiakomiteaan. Vuonna 2010 aloitetaan nuorten olympialaiset. Euroopan tasolla näitä kisoja on siis käyty jo pitkään. Läpäisyperiaatteena kaikissa näissä kisoissa tulisi olla, että huomioimme nuoret, heidän tekemisensä ja keskitymme myös muuhun kuin pelkkään huippu-urheiluun – joka tietysti on pääasia.

Kisojemme arvoissa tulee ensimmäisenä urheilu ja urheilu. Haluan ehdottomasti, ettei näitä kisoja tehdä pelkästään kutsuvieraille, vaan ajatteleminen ensisijaisesti urheilijoita ja urheilua. Toiseksi arvoksi olemme ottaneet ympäristövastuullisuuden. Meillä on paljon annettavaa Euroopalle tällä puolella. Meidän kisoiltamme ei vielä edellytetä näitä asioita kuten normaaleissa olympiakisoissa. Esimerkiksi Vancouverissa ja Lontoossa on erittäin merkittävä ympäristöohjelma. Me haluamme olla näyttämässä mallia, niin että Euroopan olympiakomiteat eivät enää voi ohittaa tätä puolta järjestelyissä, vaan seuraavilta kisajärjestäjiltä voidaan jo vaatia tiettyjä asioita. Meidän kisoissamme on erittäin merkittävä ympäristöohjelma, jolla haluamme olla mallina muulle Euroopalle.

Haluamme tehdä kisamme mahdollisimman hyvin taloudellisesti: me emme prameile. On kokemusta siitä, että näitä kisoja on varsinkin avajaisien ja päättäjäisten osalta viety läpi hyvinkin prameasti. Pariisissa 2003 kisojen avajaiset maksoivat puolet meidän koko kisabudjetistamme. Syynä oli se, että Pariisi haki tuolloin vuoden 2012 olympiakisoja ja he halusivat näyttää, että ”kyllä täältä pesee”. Mutta sekaan ei auttanut, kun Lontoo sai kisat. Pariisiin

osallistuneet joukkueet eivät pitäneet siitä, että kisat järjestettiin vain ranskaksi. Euroopassa on kuitenkin varsin vähän ranskan kielen taitoisia. Me haluamme toki tehdä kisat hyvin ja meille on myös tulossa hienot avajaiset ja päättäjäiset. Ohjaajana ja koordinaattorina ohjelmaa tulee rakentamaan Marika Vapaavuori. Parhailaan haemme teknisiä toteuttajia. Avajaiset järjestetään jäähallilla ja päättäjäiset Ratinan stadionilla.

Millä tavalla nuoret ja nuorten maailma sitten tulevat näkyviin näissä kisoissa? Mielestäni nämä kisat ovat hieno yhdistelmä urheilua, kulttuuria ja eurooppalaisia kokemuksia. Olen itse voinut olla vuonna 2001 näissä kisoissa mukana Suomen joukkueessa apulaisjoukkueenjohtajana, ja voin sanoa, että ne ovat hienoimpia kisa-kokemuksia, mitä itselläni on ollut. Nuoret ovat erittäin vastaanottavia, erittäin yhteistyöhaluisia ja erittäin onnellisia siitä, että pääsevät edustamaan maataan. Jotkut heistä voivat olla ensimmäistä kertaa ulkomailla tai ensimmäistä kertaa oman lajinsa huipputapahtumassa. Näissä kisoissa on lisäksi muidenkin lajien urheilijoita ja suorittajia ympäri Eurooppaa. Se on ollut nuorille hieno kokemus, jonka on voinut kaikissa näissä kisoissa aistia missä itse on saanut olla mukana.

EYOF-kisojen urheilu viedään läpi huipputasolla. Kilpailijat ovat maittensa parhaita urheilijoita. Myös joukkuelajeissa pelaajat ovat nyt Euroopan parhaita, koska joukkueet valitaan Euroopan liittojen rankingien mukaisesti kolmeen joukkuelajiin. Säännöt ovat kaikille samat: niin kuin olemme täällä todenneet, urheilussa noudatetaan kaikki samoja sääntöjä. Meillä yhtenä läpäisyperiaatteena ja teimana on ”nuorilta nuorille”. Yritämme miettiä ja löytää vastauksia siihen, millä tavalla, mitä ohjelmaa ja minkä tyyppisiä asioita voimme kisajärjestelyissä toteuttaa, jotta ottaisimme huomioon kohderyhmämme, 13–17-vuotiaat eurooppalaiset nuoret. He tulevat 49 eri maasta ja erilaisesta kulttuurista, vaikka ovatkin samanikäisiä.

Avajais- ja päättäjäisohjelman ehdoton edellytys on, että se suunnataan nuorille ja heidän maailmaansa. Oli jännä huomata, kun meillä oli kaksi tarjokasta, jotka tarjosivat meille ohjelmia avajaisiin ja päättäjäisiin, niin he olivat katsooneet hyvin näitä Pekingin kisoja. Ohjelmaehdotukset menivät niin vaikeaksi Kalevalaksi, ettei to-

sikaan. Ajattelin, etteivät suomalaisetkaan ymmärrä, kun niitä ei kukaan heille selosta. Kyseessä ei ole tv- lähetys, jossa tuntikaupalla käydään ohjelmaa läpi ja selostetaan. Sen täytyy avautua ihmisille, jotka tulevat paikanpäälle. Ohjelmasta ollaan pääsemässä hyvään sopuun, ja varmasti löydetään tällainen mystinen maailma, jota sitten voidaan toteuttaa, koska Harry Potterit ja muut ovat tämän ikäisten maailmaa hyvin voimakkaasti.

Haluamme tarjota elämyksiä, hauskoja kokemuksia Suomesta. Emme monta kertaa tajuakaan, kuinka hienoja asioita meillä täällä on: saunomista, uimista luonnon vesissä ja muuta. Kaikkea tällaista jätämme varsinkin niihin vapaapäiviin. Esimerkiksi uinnilla on keskiviikko kokonaan vapaapäivä, joten he voivat silloin hakea kokemuksia. Tarjoilemme esimerkiksi retkiä. Tampereella on paljon vesistöjä ja saaria ja lähipaikkoja, jonne voidaan tehdä mukavia päiväretkiä.

Ison tapahtuman järjestämisessä on monia haasteita. Monikaan teistä ei varmaan taustaan tunne, mutta olen vuodesta 1980 tehnyt sekä kansallisia että kansainvälisiä projekteja ja ollut mukana monessa, SVUL-80 projektista lähtien. Olin 1983 järjestelytehtävissä Helsingissä yleisurheilun MM-kisoissa ja sitten olen ollut myös tekemässä Eurooppalaista naisliikunta-verkostoa ja naisliikuntakongressia Helsinkiin. Vuodesta 2000 olen ollut Suomen joukkueen mukana Olympiakisoissa ja näissä nuorten EYOF-kisoissa vuonna 2001. Peking jäi nyt väliin näiden Tampereen kisojen takia, eli sieltä ei nyt tullut työkokemuksia.

Talous on tietysti yksi merkittävimmistä haasteista. Talous tulee esille esimerkiksi siinä, että kun Eurosport ja Eurovision ovat tehneet sopimuksen, niin nyt tulevien EYOF-kisojen järjestäjiltä edellytetään televisiointia. Meidän sopimuksessamme siitä ei vielä lue mitään. Turkki on meistä seuraava kisajärjestäjä, ja Puola järjestää meidän kanssamme samana vuonna 2009 talvikisat. Heillä ei ole mitään budjettiongelmia: heillä valtio maksaa, he ovat ilmoittaneet. Maksoi sitten 100 000 tai 500 000 euroa, niin kyllä heiltä rahaa löytyy. Turkin valtiokin on sanonut, että niin paljon kun markkinoitte heidän maataan, niin hyvä näin. Meillä Suomessa EYOF-kisat ovat koko ajan vain yksi tapahtuma

muiden joukossa ja me joudumme kilpailemaan aika monen jutun kanssa. Koska kyseessä ei ole mikään jatkuva tapahtuma, vaan yksi erityinen tapahtuma, niin on vaikea saada tunnettavuutta. Merkittävää on tietysti valtion panostus, se kuinka paljon saamme rahaa Opetusministeriön kautta. Suomessa ei kuitenkaan kovin montaa paikkakuntaa ja kaupunkia ole, jotka pystyvät tämän tason tapahtumia järjestämään. Suorituspaikat ja muut vaatimukset ovat aika-moiset.

Vapaaehtoistyön tulos näkyy varmasti kisajärjestelyissämme. Miten saamme tarpeeksi kieltaitoisia vapaaehtoisia keskellä heinäkuun parasta lomakautta tekemään viikoksi tai kahdeksi kisojamme? Vapaaehtoishaku on juuri nyt käynnissä, ja ulkomailta on tullut hakemuksia suhteessa enemmän kuin Suomesta. Haluamme järjestää ulkomaisille ja muualta kuin Tampereelta tuleville vapaaehtoisille hyvin edullista koulumajoitusta, jota ei normaalisti näissä kisoissa tai olympiakisoissa vapaaehtoisille järjestetä, vaan se täytyy itse hoitaa.

Median kiinnostus kisojamme kohtaan on vähäistä, vaikka kuinka aktiivisesti tiedottaisi. Tamperelaisen paikallisen valtalehden urheilutoimituksen päällikkö totesi, että on niin vanhanaikaista uutisoida kisajärjestelyistä, vaikka olisi kyseessä jalkapallon MM-kisat – se ei kiinnosta. Juttusarjoja tai uutisia on saatu myytyä henkilöiden kautta. Olen aikaisemminkin yrittänyt vakuuttaa, että pitäisi kertoa urheilu-uutisia ihmisten kautta.

Tampere on erittäin sopivan kokoinen kaupunki järjestämään nämä kisat: Pariisi oli aivan liian iso, samoin Belgrad, jossa oli jopa 46 asteen kuumuus ja paikalliset vastaanottelijat olivat vihaisia, kun kaikki paikat olivat jumissa ja pyöräilyreitit keskellä kaupunkia vaikeuttivat liikennettä. Voisin kuvitella ettei heinäkuussa Tampereella ole ruuhkia. Saamme sen puolesta hyvät kisat aikaan. Sen voi kyllä sanoa kokemuksen perusteella, että Tampere on liian iso hallinnollisesti. Siellä ei voi mitään määrätä, ja varsinkin tilaaja-tuottaja-mallissa lyödään kaikkeen hintalappu. Ja hinta on kova, koska kukaan ei halua menettää omia rahojaan. Ei ole yhteen hiileen puhaltamisen meininkiä, jonka voisi esimerkiksi Kokkolan kokoisessa kaupungissa voisi kuvitella vaikuttavan. Muuten voin

kyllä sanoa, että Tampereella on otettu tosin vastaan ulkopuolinen tekijä. Kaupungin puolelta on tietysti ymmärrettävää, kun vielä vaalit ovat tulossa, että suhtautuminen on poliittisesti hyvin neutraalia – ettei vain päästä sanomaan, että kisoihin menee rahaa. Vaikka raha, jonka Tampereen kaupunki kisoihin laittaa, menee suurimmalta osaltaan suorituspaikkojen kunnostamiseen. Ne taas jäävät kaupunkilaisten käyttöön kisojen jälkeen, aivan kuten Ratina laitettiin tämän vuoden Kalevan kisoihin hyvään kuntoon, ja se jää kaupunkilaisten ja urheiluseurojen käyttöön.

EYOF-kisojen turvallisuus tulee olemaan myös merkittävä haaste. Pysyykö maailmantilanne tällaisena? Saammeko eurooppalaiset vieraat turvallisesti tänne ja kisaviikko viedyksi läpi. Tarkoituksena on tehdä koko Hervannasta kisakylä ilman aitaamista. Ainostaan majoitustila ehkä aidataan, ei niinkään tulijoiden kannalta, vaan siksi että paikalliset saattavat kiinnostua liikaa vieraista. Siten meidän on helpompi hallita akkreditoitujen henkilöiden liikkumista.

Jo nyt on Kansainvälisessä olympiakomiteassa monta päätoimista henkilöä tekemässä Lontoon 2012 olympialaisia. EOC:sta sen sijaan saa odottaa vastauksia, kun siellä ei ole toimistossa ketään, joka tietäisi näistä kisoista yhtään. Jesper Frigast Larsen on ollut minulle erittäin tärkeä kontakti, jonka puoleen joudun kysymyksiini kääntymään. Europan olympiakomiteoilla ei valitettavasti ole sellaista osaamista eikä päätoimisia ihmisiä, jotka tietäisivät kisajärjestelyistä.

Toukokuussa on tarkoitus järjestää Tampereen kouluilla olympiaviikko, jonka järjestämisestä keskustelemme parhaillaan koulutoimenjohtajan kanssa. Tarkoituksenamme on tätä kautta saada markkinoitua perheille tapahtumaa, jotta saisimme porukkaa katsomoihin. On kurjaa pitää kisoja, jos ei ole ketään katsomossa. Katsomoihin pyrimme saamaan täyteen myös markkinoimalla lajiliittojen kautta urheiluseuroille retkimahdollisuuksia Tampereelle. Steinerkoulun meille on tulossa sopimus, joka mahdollistaa urheiluseurojen ihmisille koulumajoituksen ja samalla edullisen retken Tampereelle katsomaan ehkä Särkänniemeä ja oman lajin huipputapahtumaa.

Olympiasoihtuviestiä ei sopimuksemme mukaan meiltä edellytetä, mutta katsomme miten

sen voisi järjestää tiettyjen kesä–heinäkuussa Pirkanmaan ympäristökunnissa järjestettävien tapahtumien yhteydessä.

Ympäristöohjelmassamme on tarkoituksena luoda mielikuvaa, millainen on nuorten eurooppalaisten jättämä ekologinen jalanjälki ja mitä siinä on tehtävissä, mitä viestejä he voivat viedä Tampereen kokemuksina kotimaahansa. Tansaniaan kehitysyhteistyöhanketta tekevän LiikE ry:n kanssa olemme puhuneet yhteistyöstä. Helsinkiin jalkapalloa pelaamaan tuleva 13–14-vuotiaiden tyttöjoukkue tulisi vierailemaan Tampereelle ja heille järjestettäisiin muun muassa varustekeräystä. Tässä olisi kyseessä eettinen jalanjälki, joka herättäisi eurooppalaisia hyvinvoivia nuoria huomaamaan, että he voivat jotakin afrikkalaisten sisartensa ja veljiensä hyväksi.

Kisakylässä on tarkoitus järjestää paljon erilaisista ohjelmaa vapaa-aikana, kuten kädentaitoon liittyvää sekä uutena joukkueiden aikuisille, valmentajille ja johtajille, omaa ohjelmaa. Otsikon ”Terve urheilija” alla olemme UKK-instituutin ja Varalan urheilupuiston kanssa keskustelleet luontosarjasta ja mahdollisista klinikoista, joissa esiteltäisiin suomalaista huippuosaamista. Tässä näen erittäin hienon mahdollisuuden luoda olympiakomiteoihin ympäri Eurooppaa.

Verkkosivuiltamme löytyy lisätietoa hakemisesta vapaaehtoiseksi. Viekkää viestiä kouluille ja nuorille, etenkin nuorille jotka eivät saa helposti kesätöitä. 16–17-vuotiaat nuoret ovat erittäin kielitaitoisia ja heille on hieno mahdollisuus tulla tekemään kisoja ja saada kokemusta kansainvälisestä toiminnasta. Kisamaskotistamme on alkamassa nimikilpailu, johon voitte verkkosivujemme kautta osallistua. Aluksi oli ehdolla ”Mustamakkara”, mutta luovuimme siitä, kun se ei ehkä olisi auennut kaikille suomalaisillekaan – ja markkinointiryhmämmekin sanoi heti, että ei ikinä! Hämeen maakuntaeläimestä ilveksestä on tehty maskotiksi oma versio.

Vuonna 2009 Tampereen kaupunki käyttää viestinnässään ”Olympiakaupunki 2009 – Olympic City 2009” -termiä. Toivottavasti saamme Tampereella aikaan hienot kisat, joissa olympiaaate ja olympismin aate näkyvät kaikilla tavoilla. Sitä olemme halunneet viedä eteenpäin EYOF-kisojemme järjestelyissä.

Kehityspäällikkö Asko Härkönen, Suomen Olympiakomitea

NUORTEN VALMENTAMISEN FILOSOFIAA HARRASTEURHEILU–KILPAURHEILU

2000-luvun Suomessa lasten ja nuorten liikuminen tai liikkumattomuus puhuttaa ehkä enemmän kuin koskaan. Suomi on maa, jossa taloudellinen hyvin vointi, teknologian kehitys ja ihmisten koulutustaso ovat maailman huippuluokkaa. Urheilu on yksi näkyvä osa yhteiskuntaa, joka toimii jollakin tavalla kilpailukyvyyn ja menestyksen mittarina. Toki urheilumenestyksen merkitys kansallisen itsetunnon pönkittäjänä lienee merkittävästi pienempi kuin itsenäisyyden alkuaikoina tai sodan jälkeisinä jälleen rakennuksen vuosina. Kuitenkin suomalaiset haluavat yhä tänä päivänäkin nähdä omien urheilijoidensa menestyvän kansainvälisillä areenoilla.

Suomessa on kohtuullisen hyvät urheilun suorituspaiikat useimpiin urheilulajeihin, meillä suhtaudutaan lähtökohtaisesti myönteisesti

urheilemiseen. Kuitenkin huippu-urheilumenestys ainakaan olympialajeissa ei ole yhtä hyvä kuin suurin piirtein samankokoisilla, yhteiskuntajärjestelmiltään samankaltaisilla pohjoismaisilla naapureillamme. Mitä meidän pitäisi tehdä paremmin, että pärjäisimme yhtä hyvin tai jopa paremmin kuin muut pohjoismaat? Tästä voidaan alkaa kerä aasinsiltaa nuori-sovalmennuksen filosofiaan. Ennen kuin oppoamme syvemmälle valmennuksen ja valmentautumisen maailmaan, on meidän kuitenkin syytä pohtia kilpa-/huippuja harrasteurheilun eroja. 1990-luvun alussa Nuori Suomi ry aloitti järjestelmällisen toiminnan puolus-

taakseen suomalaisten lasten yhdenvertaista oikeutta harrastaa liikuntaa ja saada liikunnasta myönteisiä kokemuksia myöhempää elämää varten. Syntyi törmäyskurssi kiihkeimpien huippu-urheilun puolustajien ja terveysliikuntapainotteisemman Nuoren Suomen toimijoiden välillä. Noilta vuosilta on jäänyt huippu-urheiluihmisille helppo ja nopea, mutta liian pinnallinen selitysmalli menestymättömyydelle. Syy huonoon huippu-urheilumenestykseen on usein löydetty Nuoren Suomen liikuntasuosituksista, jotka arvostelijoiden mielestä ”lepuudessaan” ovat estäneet hyvän huippu-urheilupohjan rakentamisen lapsuus- ja varhaisnuoruudessa.

Osittain väitteet voivat pitää paikkansakin, mutta kilpa- ja huippu-urheiluihmisten on syytä kysyä onko vikaa ohjeissa vai ohjeiden tulkinnaassa. Mielestäni on hölmöä asettaa vastakkain kaikille lapsille tarkoitettujen liikuntasuosituksien

ja kilpaurheilun orientoituneiden lasten vaativampi harjoittelu. Hyvät ohjaajat ja valmentajat osaavat organisoida harjoituksia siten, että kaikilla lapsilla on mukavaa ja he saavat hyviä liikunnallisia kokemuksia. Hyvin ohjatut harjoitukset toimivat liikuntaelimistöä hyvin kuormittavina ja ne luovat hyvää motorista pohjaa myöhemmälle lajitaitoharjoittelulle. Loppujen lopuksi lasten liikunnan ongelmat kiteytyvät enemmän hyvien ohjaajien ja valmentajien puutteeseen kuin huonoihin ohjeistuksiin.

Kuluvan syksyn aikana urheiluseuroissa kilpaurheilua harrastaville lapsille valmistuu uudet harjoittelun suositukset Nuoren Suomen, Suomen Olympiakomitean ja Suomen Valmentajien yhteistyönä. Suositukset pohjautuvat laajaan 8–18-vuotiaiden harjoittelua koskevaan selvitystyöhön. Ohjeilla pyritään luomaan pohjaa myös huippu-urheiluun myöhemmin suuntautuvien lasten harjoitteluun. Näistäkin ohjeista huolimatta harjoittelun mielekkäisyys ja vaikutavuus lapsen ja nuoren kannalta kulminoituu ohjaajien ja valmentajien osaamiseen.

HUIPULLE TÄHTÄÄVÄ URHEILU

Fyysis-motoriset valmiudet

Edellä mainitun selvitystyön perusteella näyttäsivät urheiluseuroissa kilpaurheilua harrastavien lasten fyysis-motoriset valmiudet olevan erittäin huonolla tasolla ajatellen systemaattisen huipulle tähtäävän valmentautumisen aloittamista. Alle 10-vuotiaiden liikunta näyttäisi olevan kohtuullisella tasolla määrällisesti ja laadullisesti, mutta 12–15-vuotiaiden liikunnan kokonaisuudessa ja laatu on aivan liian riittämätön. Sekä ohjattu, että omaehtoinen liikkuminen ovat liian vähäistä. Kilpaurheilua harrastavan ja huippu-urheilusta unelmoivan 12–15 vuotiaan lapsen tulisi liikkua (harjoitella) ohjatusti ja omaehtoisesti minimissään 20 tuntia viikossa.

Lapsuusiän valmennuksessa on erittäin tärkeää tuottaa lapsille monipuolisia liikunnallisia ärsykeitä fyysis-motoristen ominaisuuksien kehittymiseksi. Monipuolinen ja riittävä liikunta vahvistaa kudokset kestävästi harjoittelun rasituksia myöhemmällä iällä. Tärkeää on opettaa lapsille mahdollisimman oikeat ja luonte-

vat perusliikuntamuotojen liikeradat. Kuinka juoksen, heitän, ponnistan, kuinka hallitsen kehoani yhden jalan varassa, pyörimisliikkeessä, pää alaspäin? Hermoston tulee saada riittävästi ärsykeitä, jotta nopeus-, voima- ja taito-ominaisuudet ovat kehitettävissä harjoittelun edetessä. Hengitys- ja verenkiertoelimistön aerobista kuormittamista tulee harrastaa päivittäin. Lihasten asteittainen ja hallittu valmistaminen myös anaerobiseen energiantuotantoon pitää aloittaa jo lapsuusiässä, vaikkakin on huomioitava, että lapsen elimistö ei ole vielä valmis kovaan anaerobiseen kuormittamiseen.

Murrosiän myötä alkava voimakkaampi hormonitoiminta mahdollistaa lihasten kasvun ja voimantuoton nopeamman kehittämisen. Nopea voiman kasvu johtaa myös liikelajuuksien supistumiseen, ellei lihasten liikkuvuus- ja huoltoharjoituksia toteuteta huolellisesti. Juuri nämä asiat valmentajien tulee opettaa erityisellä huolellisuudella nuorille urheilijan aluille. Nuorena hyvin opitut verryttely- ja huoltoharjoitukset palkitsevat uran myöhemmässä vaiheessa vähemmällä vammoilla. Usein valmentajat ajattelevat, että tällaiset yksinkertaiset verryttely- ja huoltoharjoitukset opitaan kerralla, eikä niitä tarvitse valvoa ja ohjata sen enempää. Kokemus kuitenkin on osoittanut, että nuoret tarvitsevat näissäkin, sinänsä yksinkertaisissa harjoituksissa paljon tukea ja ohjausta.

Kasvu ja kasvatus

Lapset ja nuoret eivät kuitenkaan ole koneita ja siksi heidän harjoitteluansa tulisi ohjata kulloisetkin kehitysvaiheet huomioiden. Liikunnan suuri määrä ei ole sinänsä ongelma, tärkeää on miten se integroituu lapsen päivään ja kuinka se ohjataan. Lapset kasvavat henkisesti ja fyysisesti hyvin eri tahtia, mikä asettaa ohjaajalle/valmentajalle suuren haasteen.

Viimeistään murrosiän jälkeen alkaa useimmissa lajeissa määrätietoinen tähtäminen aikuisten huippu-urheiluun. Nuorta urheilijan alkua tulee kasvattaa asteittain huippu-urheilijan elämäntapaan, jossa päivärhythmi alkaa määräytyä urheilun ehtoilla tapahtuvaksi. Jotta kasvu huippu-urheilijaksi voisi tapahtua, valmentajan on hyvin ymmärrettävä nuoren henkisen kasvun vaiheet. Nuori alkaa hakea paikkaansa aikuisten

maailmassa, tulee fyysisiä muutoksia, hän haluaa tulla hyväksytyksi, ikätoverit aiheuttavat paineita, vanhemmilla on odotuksia ja lopulta nuoren tulisi oppia vielä hyväksymään itsensä sellaisena kuin on. Perinteisesti on ajateltu, että valmentajan tehtäviin kuuluu vain harjoitusten vetäminen ja nuorten kasvatusvastuu kuuluu vanhemmille. Näinhän asia juridisesti onkin, mutta koska valmentajan vaikutus nuoreen on niin merkittävä, ei kukaan valmentaja saisi olla passiivinen nuoren aikuiseksi kasvun tukemisessa. Kun nuoresta kasvaa tasapainoinen ihminen, niin edellytykset myös hyviin urheilusoirotuksiin paranevat. Esityksen lopussa hiukan tarkemmin lisää valmentajan roolista.

Nuoren huippu-urheilijan päivä

Huipulle tähtäävän nuoren tulee varata paljon aikaa nukkumiselle, ruokailulle, harjoittelulle ja harjoituksista palautumiselle. Suosittelen vahvasti kaikille lukiota käyville, huipulle tähtääville nuorille 4 vuoden opiskelurytmiä, jolloin urheilijan on mahdollista rakentaa kiireetön päivärytmi, jossa on mahdollista keskittyä hyvin harjoitteluun ja toisaalta hoitaa hyvin sopivassa rytmisissä koulunsa. Nykypäivän tehothoitamassa liian moni nuori urheilija pyrkii hoitamaan samaan aikaan maksimaalisesti sekä koulunsa, että urheilunsa. Kokemus on valitettavasti liian usein osoittanut, että hyvin alkanut urheilu-ura hiipuu, koska urheilija ei lopulta jaksaa harjoitella niin paljon ja niin tehokkaasti kuin huippu-urheilussa pitäisi. Keskustelun pohjaksi voisin esittää nuoren huipulle tähtäävän urheilijan esimerkkipäivärytmin: 9 tuntia nukkumiseen, 3 tuntia ruokailuun (2 pääruokaa = 2x45 minuuttia, 3 välipalataukoa = 3x30 minuuttia), 6 tuntia urheiluun (sisältää matkat, valmistautumisen, peseytymiset, varusteiden laiton jne.), 4 tuntia kouluun ja 2 tuntia muuhun elämään.

Suunnitelmallisuus ja siviiliuran yhdistäminen huippu-urheiluvalmentautumiseen

Nykyisessä työssäni minulla on erinomainen mahdollisuus nähdä, kuinka eri lajien lahjakkaimpien nuorten urheilijoiden ura etenee. Valitettavasti aivan liian moni valmentautuu vain vuoden tähtäimellä. Valmentajien tulisi auttaa ja rohkaista nuoria myös pitkäjähtäimien suunnitelmiin. Jokaisella nuorella urheilijan

alulla saa ja oikeastaan tulisi olla joku unelma, esimerkiksi Olympiakisoista. Uran edetessä suunnitelmat täsmentyvät ja tulevat selkeämmiksi. Hyvällä suunnittelulla voidaan välttää kompromisseja, jotka vaikeuttavat urheilijan kehittymistä.

Hyvän suunnittelun tarve tulee esille esimerkiksi koulun (lukio/ammattioppilaitos) päättymisen jälkeen. Tämä on monen urheilijan uran kriittisin vaihe. Minne ja mitä lähtisin jatko-opiskelemaan tai minne menisin töihin. Pojille tulee vielä tähän vaiheeseen yleensä ½ vuotta tai vuoden kestävä armeija. Nuoren urheilijan tulee hakeutua sellaiseen opiskeluun, joka häntä oikeasti kiinnostaa. Kun opiskelusuunta on selvillä, sitten tulee selvittää kuinka kyseissä oppilaitoksessa suhtaudutaan huipulle tähtäävään urheilijaan, millaiset harjoitteluolosuhteet kyseillä paikkakunnalla on. Ja lopulta kuinka valmennus järjestetään. Urheilijalle tulee myös monenlaisia käytännön asioita selvitettäväksi, miten talousjärjestyy, miten asuminen ja kuinka laadukas ruokailu.

Tässä kriittisessä vaiheessa urheilija tarvitsee paljon tukea erityisesti valmentajalta, mutta myös muilta taustavaikuttajilta. Kehittyvä urheiluakatemiaverkosto pystyy tarjoamaan jo kohtuullisen hyvin apua monille urheilijoille, lisäksi Olympiakomitealla on oma opintokoordinaattori, joka voi auttaa urheilijoita vaikeissa valinnoissa. Keskeistä kuitenkin on, että urheilija tietää huippu-urheilun vaatimukset ja että valmentaja on auttamassa ja tukemassa urheilijaa tässä tärkeässä elämän vaiheessa.

VALMENTAJAN MERKITYS

Edellä olen puhunut ohjaajista ja valmentajista. Itse miellän valmentajat henkilöiksi, jotka toimivat eri-ikäisten, tavoitteellisesti kilpa- ja huippu-urheilua harrastavien ihmisten kanssa. Ohjaajat puolestaan toimivat enemmän harrasteliikunnan parissa, jossa useimmiten tavoitteena ovat hyvä terveys ja hyvä mieli. Olipa kyse ohjaajasta tai valmentajasta, ovat kummatkin erittäin merkittävässä roolissa lasten ja nuorten liikunnallisten taitojen ja kunnon kehittämisesä.

Mitä nuori kaipaa valmentajalta? Hän kaipaa positiivista vuorovaikutusta, mallia aikuisuuteen, hyvään ammattimaiseen tekemiseen, ym-

määrystä ja hyväksyntää, motivointia ja kannustusta sekä palautetta. Palaute on tärkeä.

Positiivinen valmennusasetus poiki keskinäistä arvostusta ja kunnioitusta, motivaatiota kuunnella toista ja tulla kuulluksi, sitoutumista tavoitteisiin ja yhteisiin toimintamalleihin, itsearvostusta ja hyvinvointia sekä turvallisuuden tunnetta.

Hyvä valmentaja ei käyttäydy huonosti, hänellä on selkeä päihteiden vastainen kasvatuslinja ja hän toimii itse hyvänä esimerkkinä. Lisäksi hyvä valmentaja huolehtii omasta kunnostaan, ei tarvitse olla huippukunnossa, mutta ei myöskään saa olla rapakunnossa.

Hyvä valmentaja kuuntelee nuorta, on rehellinen ja luotettava. Luottamuksen voi menettää vain kerran. Matka huipulle on pitkä ja vaativa, vastoinkäymisiä tulee paljon. Tällöin molempuolisen luottamuksen on toimittava.

Olympia- ja MM-kisojen yhteydessä puhutaan usein urheilijoiden henkisestä suorituskyvystä. Uskon vahvasti, että hyvän henkisen suorituskyvyn rakentaminen alkaa jo lapsuus- ja nuoruusajan vaiheissa. Lapsen ja nuoren itseluottamus kasvaa, kun hän saa toimia hyvän ja luotettavan valmentajan ohjauksessa. Valmennus on aika ajoin kovaa sekä henkisesti että fyysisesti, sen urheilija kuitenkin kestää, jos hänen itseluottamuksensa ja -arvostuksensa on kohdallaan.

Tunteiden käsittely on myös tärkeää, mikäli aikoo selviytyä huippu-urheilun aiheuttamista stressitilanteista. Erityisesti epäonnistumisen pelko, riittämättömyys sekä pettymys ovat tunteita, jotka tulisi tunnistaa ja kohdata, koska ne usein estävät meitä löytämästä kykyjämme ja mahdollisuuksiemme rajoja. Tunteita ei voi paeta, niitä voi oppia ymmärtämään ja sitä kautta käsittelemään.

Hyvä valmentaja myös asettaa sopivan vaativia tavoitteita, sellaisia jotka on mahdollista saavuttaa, mutta sellaisia jotka vaativat paljon ponnisteluja. Oikea analyysi ja palaute suorituksista on tärkeää. Läheskään aina suoritus ei ole epäonnistunut, vaikka ehkä tulos- tai sijoitustavoitteen ei päästäisikään. Suoritus on jaettava osiin ja annettava positiivista palautetta onnistuneista

osista ja toisaalta annettava korjausehdotuksia epäonnistuneista osista. Tällöin nuori urheilija ei koe olevansa epäonnistunut, vaan suorituksen analysointi on oikeissa mittasuhteissa ja nuoren itse tunto vahvistuu.

Huippu-urheilun polulla on myös paljon houkutteuksia kiellettyihin menetelmiin. Valmentajan on tuettava urheilijaa erityisesti silloin kun ura ei tunnu etenevän. Tuolloin urheilija voi olla erityisen altis kokeilemaan sääntöjen vastaisia menetelmiä. Johtavana ajatuksen tulee olla palava halu huipulle, mutta ei keinolla millä hyvänsä. Näin ajattelemme myös Suomen Olympiakomiteassa.

LOPPUEVÄSTYS

Esitykseni yhteenvetona haluan käyttää suurjuoksija Volmari Iso-Hollon viisauksia, jotka Olympiakomitean entinen pääsihteeri Kosti Rasinperä on koonnut Näkökulmia Olympismiin -artikkelisarjaan. Pohdinnat sopivat hämmästyttävän hyvin tämänkin päivän huipulle tähtäävän nuoren urheilijan ohjenuoraksi.

”Tee työtä luodaksesi itsellesi parempi olotila. Olet nuori ja mietit mille alalle ryhtyä. Kun olet urheilija, niin sinun on sovittava – ja vaikka väkisin pantava sopimaan – urheilusi ja arkipäiväinen toimesi onneksaasti yhteen. Älä ensinkään epäile sitä, etteivätkö ne muka sovi yhteen. Ne sopivat, kunhan vain niin olet päättänyt ja miettinyt.”

”Urheilijan, jos kenenkään on oltava rohkea! Rohkeus on sitä, että osaa tehdä hyviä suunnitelmia ja sitkeästi, vastuksia pelkäämättä, panna täytäntöön sen, minkä kerran on hyväksi nähnyt.”

SUOMEN OLYMPIA-AKATEMIAN 23. ISTUNNON OHJELMA

Ilmoittautuminen ja kahvi

AVAUSSANAT JA SUOMEN OLYMPIA-AKATEMIAN ESITTELY

Puheenjohtaja Anja Järvinen, Suomen Olympia-Akatemia

KOKKOLAN KAUPUNGIN TERVEHDYS

Kaupunginjohtaja Antti Isotalus

KESKI-POHJANMAAN LIIKUNTA RY:N TERVEHDYS

Aluejohtaja Petri Harsunen, Keski-Pohjanmaan Liikunta, KePLi

SUOMEN OLYMPIAKOMITEA OLYMPIADIN VAIHTUESSA

Puheenjohtaja Roger Talermo, Suomen Olympiakomitea

OLYMPISMI

Kanslianeuvos Kosti Rasinperä

Ryhmäkuva

Lounas

SUOMEN OLYMPIA-AKATEMIAN OLYMPIAKASVATUSOHJELMA JA KOULUPROJEKTIT

Opettaja Petri Haapanen, Vääksyn koulu

URHEILIJJA JA VALMENTAJA URHEILUN MAAILMASSA

Yliopettaja, LiT Kirsi Hämäläinen, Haaga-Helia ammattikorkeakoulu

Kahvi

URHEILIJAJAHAASTATTELU

Mari Järvenpää, Kokkolan Veikot

EYOF TAMPERE 2009 -KISAT NUORISOKULTTUURIN TAPAHTUMANA

Pääsihteeri Pirjo Puskala, EYOF Tampere 2009

NUORTEN VALMENTAMISEN FILOSOFIAA

Kehityspäällikkö Asko Härkönen, Suomen Olympiakomitea

Keskustelu

Istunnon yhteenveto

Päätös

Diplomien jako

OLYMPIA-AKATEMIAN 23. ISTUNNON OSALLISTUJAT

Ala-Korpi Risto

Alanära Hannele

Andtbacka Tom

Auren Dan

Biskop-Grahn Ann-Charlotte

Björklind Dick

Breilin Oskar

Broberg Lalle

Federley Björn

Haapanen Petri

Hakola Päivi

Hankaniemi Tuomo

Harsunen Petri

Hiironen Marja-Liisa

Keski-Pohjanmaan Liikunta

Keski-Pohjanmaan Liikunta

Finlands Svenska Idrott CIF

OK Botnia

Achilles, Jousiammuntaseura

Österbottens Tidning

Suomen Olympia-Akatemia

SFI

Suomen Olympia-Akatemia

Suomen Olympia-Akatemia

Kokkolan Veikot

Kälviän Tarmo

Keski-Pohjanmaan Liikunta

Keski-Pohjanmaan AMK

Projektityöntekijä

Nuoriso- ja koulutuspäällikkö

Jäsen

Johtokunnan jäsen

Toimittaja

Jäsen

Varapuheenjohtaja

Jäsen

Jäsen

Valmentaja

Puheenjohtaja

Aluejohtaja

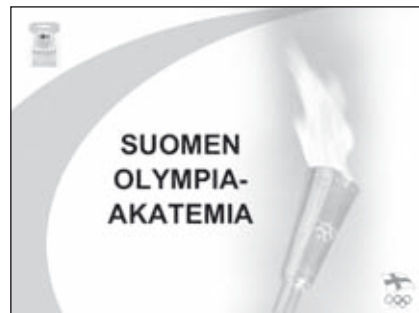
Kehittämispäällikkö

Hintikka Matti	Suomen Urheilukirjasto	Osastonjohtaja
Hämäläinen Kirsi	Haaga-Helia AMK	Yliopettaja
Härkönen Asko	Suomen Olympiakomitea	Kehityspäällikkö
Isotalus Antti	Kokkolan kaupunki	Kaupunginjohtaja
Järvenpää Mari	Kokkolan Veikot	Urheilija
Järviluoma Tuomas	Niva-Kaijan koulu	Liikunnan lehtori, koululiik.vastaava
Järvinen Anja	Suomen Olympia-Akatemia	Puheenjohtaja
Kattilakoski Eero	Kaustisen Pohjan-Veikot	Hallituksen jäsen
Kinnunen Rauno	Kinnulan kunta	Sivistyslautakunnan puheenjohtaja
Kippo-Kovasin Lea		
Koivisto Erkki	Keski-Pohjanmaan Liikunta	Puheenjohtaja
Korpi Paula	Keski-Pohjanmaan Liikunta/ Svoli Pohjanmaa	Varapuheenjohtaja/ Puheenjohtaja
Kykyri Jouni	Kälviän kunta	Vapaa-ajan ohjaaja
Lähteenmäki Seppo	Keski-Pohjanmaan Liikunta	Hallituksen jäsen
Malover Marchel	Kokkolan Taitoluistelijat	Päävalmentaja
Malover Paula	Kokkolan Taitoluistelijat	Tapahtumien organisaattori
Mannström Ann Christine	Kp koulutusryhmä	Lehtori, liikunta/opinto-ohjaus
Moilanen Jouko	Kalajoen kaupunki	Liikuntasihteeri
Mäkelä Mirja	Himangan kunta	Liikunta- ja raittiussihteeri
Mäkinen Johanna	Haapajärven yläaste	Opettaja
Mäkinen Miikka	Kinnulan kunta	
Mämmi Timo	Kälviän kunta	Kunnanjohtaja
Paavola Aki		Valokuvaja
Perkkiö Kimmo		
Puskala Pirjo	EYOF Tampere 2009	Pääsihteeri
Rahkila Annika	Kokkolan Taitoluistelijat	Puheenjohtaja
Raitala-Heikkinen Inari	Suomen Olympiakomitea	Toimistopäällikkö, SOA:n sihteeri
Rasinperä Kosti	Suomen Olympia-Akatemia	Jäsen
Rinne Kyösti	Suomen Terveystalo	LL
Rönnqvist Roger	OK Botnia	Jäsen
Saajoranta Pekka	Kruunupyyn sivistysltk./ valtuusto	Jäsen
Sahala Katriina	Suomen Olympia-Akatemia	Jäsen
Salo Kristiina	Kokkolan Veikot	Puheenjohtaja
Savela Juha	Keskijohjanmaa	Urheilutoimituksen esimies
Similä Aarre	Lestijärven kunta	Kunnanvaltuuston puheenjohtaja
Sinko Heikki	Lohtajan Veikot	Puheenjohtaja
Sågfors Kent	OK Botnia	Jäsen
Takalo Helena	Pyhäjärven kaupunki	Liikuntasihteeri
Takalo Teuvo	Pyhäjärven Pohti	Valmentaja/manageri
Talermo Roger	Suomen Olympiakomitea	Puheenjohtaja
Tuomisto Maria-Liisa	Kokkolan kaupunki	Vt. liikuntatoimenjohtaja
Uunila Jukka	Suomen Olympiakomitea	Kunniapuheenjohtaja
Yli-Kotila Harri		
Ylitalo Juha	Kokkolan Uimaseura - GSS	Päävalmentaja

**SUOMEN OLYMPIA-AKATEMIAN
24. ISTUNTO VARALAN URHEILUOPISTOSSA 7.3.2009**

Anja Järvinen
Suomen Olympia-Akatemian puheenjohtaja

AVAUSSANAT JA SUOMEN OLYMPIA-AKATEMIAN ESITTELY

Apulaispormestari Perttu Pesä

TAMPEREEN KAUPUNGIN TERVEHDYS

Hyvät Olympia-Akatemian jäsenet ja vieraat, Arvoisa Olympiakomitean väki, hyvät naiset ja herrat!

Olympialaisiin liittyy aina muutamia anekdootteja. Amerikkalainen Sporting Life kirjoitti suomalaisista urheilijoista Tukholman kisojen 1912 avajaisten jälkeen seuraavaa: "Eniten huomiota herättivät urheilijain joukossa suomalaiset omittuisesti muodostuneine kalloineen. Pieni, mutta ihmeteltävä joukkue".

Tervetuloa Tampereelle ja Varalan Urheilupuistolle!

Alkamassa on Suomen Olympia-akatemian 24. istunto. Edellisen kerran istunto on järjestetty

Tampereella ja Varalassa vuonna 1997 ja silloin järjestysnumero oli 10.

Kun paroni Pierre de Coubertin 1800-luvun lopussa teki uuden avauksen Olympialiikkeen perustamisesta, ei hän varmaankaan arvannut, mikä vaikutus hänen toiminnallaan vielä sadankin vuoden päästä on. Olympia-aatehan on elämäntapaa, jossa yhdistyvät ihmisen kehon, tahdon sekä mielen tasapainoinen kehittäminen. Olympismi yhdistää urheilun, kulttuurin ja kasvatuksen ja sen tavoitteena on kehittää elämäntapaa, jossa ilo löytyy yrittämisestä, kasvatukselliset arvot hyvästä esimerkistä, ja jossa kunnioitetaan maailmanlaajuisia eettisiä periaatteita.

Minunkin ensimmäiset muistoni liittyvät olympialaisiin ja urheiluun. Vuosi oli 1972, paikka Helsingin Kallio ja perheemme 24 neliön yksio. Pojalla ikää neljä vuotta. Meidän vastahankitusta mustavalkoisesta televisiosta katsottiin kisoja säännöllisen epäsäännöllisesti. Nuoren miehen muistiin ei tallentunut muistoja Mustan syyskuun toiminnasta, ei Mark Spitzin seitsemästä kultamitalista, eikä itse asiassa Virénin ja Puttemansin taistelustakaan, vaikka nuo tiedot sitten myöhemmin on muistiin tallennettu.

Muistiini jäi miesten pituuden finaali ja syykin on selvä. Viritin tv:n läheisyyteen itselleni tyyntä lankun ja mitä pidemmälle kilpailijat hypyivät, sitä pidemmälle minäkin venyin. Lopulta jenkki Randy Williamsin hypättyä yli nykyisen Suomen ennätyksen venyin parhaani, kaaduin lankkuun ja löin pääni. Muistoksi paljon verta, käynti terveysasemalla ja otsassa komea arpi, joka seuraa minua muistona elämäni läpi. Ensimmäinen urheiluvammani... Toki kaikkien katkenneiden luiden ja risti-siteiden jälkeen voi todeta että ei missään määrin viimeinen.

Paroni de Coubertinin ajatus hengen ja ruumiin liikunnasta oli mielestäni hieno.

Lahjakkuutta ja suuria tunteita – sitähän urheilu parhaimmillaan viestii. Onnistumisen iloa ja kykyä palautua epäonnistumisista. Oppia inhimillisyyttä, välittämistä ja oikeudenmukaisuutta. Minua ovat aina kiehtoneet urheilun ja taiteen yhtäläisyydet. Kuinka samat tematiikat toimivat niin voimakkaasti ristiin tukien toistaan. Kun koulutan esiintymistä, käytän usein esimerkkinä joukkuepelilajeja ja päivävastoin.

Tampereelle urheilulla ja kulttuurilla on aina ollut suuri merkitys. Olemme ylpeitä saadessamme olla tänä vuonna myös olympialiikkeen näyttämönä. Euroopan nuorten olympiafestivaalit järjestetään heinäkuun lopulla – itse asiasa avajaisiin on aikaa 133 päivää, 8 tuntia ja 45 minuuttia. Tuhannet urheilijanuoret kilpailevat maanosamme mestaruuksista, ja me pyrimme tarjoamaan heille siihen parhaat mahdolliset olosuhteet. Kisojen pääsihteeri Pirjo Puskala esittelee teille asiaa tarkemmin tämän aamupäivän aikana. Tämän lisäksi kesäkuun alussa järjestetään TUL:n liittojuhlat ja elokuussa naisten jalkapallon EM-kisat, joten vipinää on.

Tänäkin päivänä Tampere panostaa sekä kulttuuriin että urheiluun merkittävällä tavalla. Ovathan ne jo tilastojenkin valossa merkittävä suomalainen vetovoimatekijä. Kun ihmiset valitsevat asuinpaikkaansa on ensimmäinen kriteeri työpaikka, toinen asunto, kolmas puolison työpaikka, neljäs lasten koulutusolosuhteet

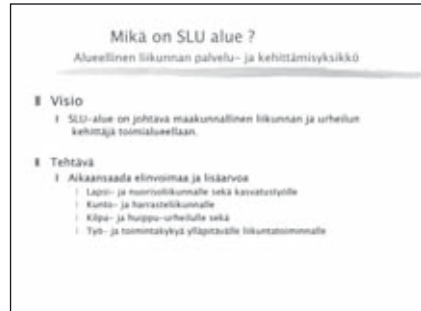
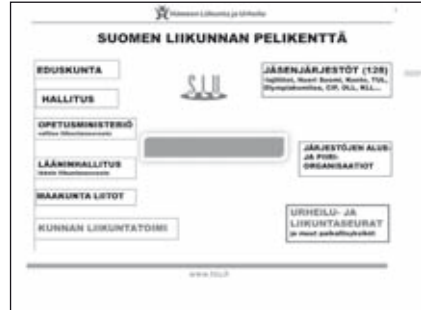
ja viidentenä tulevat hyvät liikunta- ja kulttuuripalvelut. Kuuden suurimman kaupungin joukossa olemme tilastossa, jossa katsotaan panostukset liikuntaan ja kulttuuriin suhteessa väestölukuun, sijalla yksi. Toki ensimmäinen on se sija, johon kaikki haluavat, mutta jonka pitäminen vaatii työtä – myös tulevaisuudessa.

Tämän vuoden aikana Tampereella on käyty keskusteluja niin hallitiloista kuin lämmitettävistä tekonurmikentistäkin. Mielestäni molemmat vaativat korjausta, ja ainakin noihin nurmikenttiin korjaus saadaan jo tämän vuoden aikana. Nykyisenkaltaisessa taloudellisessa tilanteessa ensimmäinen, jolle pelastusrengas heitetään, on aina jokin palvelusektori, joka on yleisesti heikoksi koettu. Jos joudutaan taloudellisten supistusten tielle, häviäjänä on aina liikunta ja kulttuuri. Sellaista henkilöä ei olekaan, joka sanoisi ääneen ”vähennetään terveyspalveluja tai päivähoitoa” – enkä minäkään sitä oikeaksi suunnaksi näe. Mutta samalla unohdetaan, että kulttuuri ja liikunta toimivat kiistatta ennalta ehkäisevänä toimintana myös esimerkiksi sosiaali- ja terveyssektorille. Näiden palveluiden vähentäminen siis kasvattaa menojamme pitkällä aikavälillä.

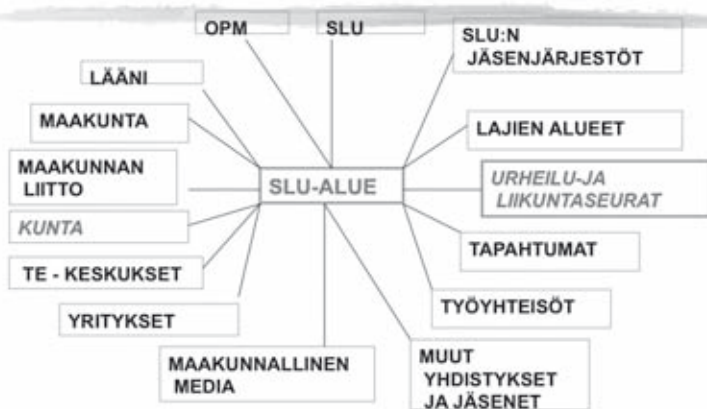
Siksi haluan vedota teihin arvoisat liikunnan toimijat – älkää tässäkö tilanteessa aliarvioiko tekemisenne voimaa vaan arvostakaa sitä, arvostakaa niin että epäilijätkin ymmärtävät. Pidetään liikuntapalvelut pystyssä, niin liikuntapalvelut pitävät meidät pystyssä!

Aluejohtaja Ari Koskinen

HÄMEEN LIIKUNTA JA URHEILU RY:N TERVEHDYS

SLU-ALUEIDEN TOIMINTAVERKOSTO

HLU / Organisaatio

Hämäläinen urheilu

- 3500 liikuntapaikkaa
- 3500 työpaikkaa
  - 200 urheiluseuraa, 10.000 harjoittelijaa/vuonna
- Psykomotoriset taidot
- Itsestuntemus / Oppiminen
- Sosiaaliset taidot, kielitoiminta ja yhteistyö
- Kansainvälisyys, ilon ja voittamisen ja kilpailu
- Työkyky, yhteistyökyky ja kilpailu
- Toimintakyky ja sosiaaliset kontaktit
- Elämänsä arvoinen elämä? Kyky kilpailla!

Pääsihteeri Jouko Purontakanen, Suomen Olympiakomitea

SUOMEN OLYMPIAKOMITEAN HAASTEET ALKANEELLA OLYMPIADILLA

Hyvät ystävät!

Kun katselin tämän istunnon osanottajalistaa, huomasin että meillä on koossa aikamoinen joukko merkittäviä liikunnan ja urheilun päätoimittajia Hämeestä ja vähän muualtakin: on sekä Tampereen kaupungin ja eri kuntien ihmisiä, on koulujen henkilöitä, on urheiluseuraväkeä. Uskon että on hyvä kertoa hiegan siitä – tai oikeastaan nykyään joka toinen vuosi, kun on joko talvi- tai kesäkiisat – ja varustaa joukkueen ja lähettää sen matkaan. Mutta haluan kertoa teille, että Olympiakomitea on paljon muutakin: se on suomalaisen huippu-urheilun

kotipesä, joka kantaa huolta ja tekee työtä koko suomalaisen huippu-urheilun eteen. Eikä vain olympialajien osalta, vaan myös ei-olympialajien puolella, ja kokonaisuudessaan urheilijoiden hyvinvoinnin ja kokonaisuuden eteen. Käyn esityksessäni lyhyesti läpi Suomen Olympiakomitean tekemisiä, ja samalla ehkä tulee esiin myös haasteita tulevalle olympiadille.

Ensinnäkin kaikilla organisaatioilla täytyy olla oma missionsa. Meidän missiotamme on muokattu viimeisen olympiadin aikana, ja sen merkittävyys on siinä, että se yhtyy täysin siihen, mitä nykyisen hallituksen hallitusohjelmassa on sanottu huippu-urheilusta. On ensinnäkin merkittävä asia, että huippu-urheilu on otettu hallitusohjelmaan ja että hallitus toteaa, että suomalainen yhteiskunta edistää eettisesti kestävästä huippu-urheilusta kansainväliseen menestykseen tähtäävää suomalaista huippu-urheilua. Linjaus on näkynyt myös tekoina, muun muassa määrärahoissa. Ja totta kai silloin Suomen Olympiakomitean – jos se vastaa koko suomalaisesta huippu-urheilusta – omassa missiossa täytyy olla keskeisesti esillä se, että Olympiakomitea kehittää nimenomaan eettisesti kestävästä, kansainväliseen menestykseen tähtäävää suomalaista huippu-urheilua. Koko tämän päivän yhtenä teemana on eettisyys. Olympia-Akatemia osana Suomen Olympiakomitean toimintaa on sen konkreettinen tekijä, mutta eettisyyden täytyy näkyä myös kaikessa muussa meidän tekemisessämme.

Olympiakomitean tehtävänä on kaikessa viestinnässään ja tekemisessään selkeästi nostaa eettisesti kestävä arvot osaksi suomalaista huippu-urheilua. Tämä merkitsee monia asioita, esimerkiksi täydellistä nollatoleranssia dopingkysymyksissä. Meillä Suomessa ei ole varaa kerta kaikkiaan ajatella mitenkään muuten.

Eettisyys tarkoittaa tasa-arvokysymyksiä koko suomalaisen huippu-urheilun kautta. Eettisyys tarkoittaa sitä, että meidän tulee nostaa huippu-urheilun arvostusta ja tukea sitä oikealla tavalla, mutta ennen kaikkea se tarkoittaa urheilijoiden arvostamista. Urheilijat ovat tekijöitä, kaikki muut – urheiluseurat, ovat, järjestöt, lajiliitot – toimivat tukeakseen urheilijaa siinä, että urheilija voi valmistautua suorituksiinsa kokonaisvaltaisena ihmisenä ja tehdä suorituksensa. Hiljan on koettu tyypillinen esimerkki urheilijan arvostamisesta, jossa meidän pitäisi astua esille pienen urheilijan tueksi – pienen, sinänsä loistavan urheilijan, Harri Ollin tueksi. Jotenkin näyttää siltä, että suomalainen media on loukkaantunut ja ärsyntyntynyt siitä, että Harri Olli keskittyy urheilemiseen. Jos hän ei jaksa eikä halua joka käänteessä olla antamassa lausuntoja, suotakoon arvostusta myös hänen oman tiensä valinnalle, ja annetaan Harrin keskittyä. Kyllä hän sitten lausuntoja antaa, kun niiden paikka on. Tämä on tyypillinen esimerkki, jossa tämänkaltaisen järjestön pitäisi ehkä voimakkaamminkin lähteä ottamaan kantaa urheilijoiden puolesta.

Meidän tehtävänäme on kehittää Suomeen sellaiset olosuhteet, että urheilijat voivat valmistautua ja valmentautua kunnolla. Se tarkoittaa sitä, että urheilijaa katsotaan kokonaisvaltaisena, ei vain sitä että hänen kroppansa kehittyy ja trimmataan viimeiseen asti ja suoritukseen, vaan että hän urheilu-uransa rinnalla valmistautuu elämään, opiskeluun ja työhön. Kokonaisvalmentautuminen kattaa kaikki elämän osa-alueet. Tässä on tapahtunut aika paljon muutosta viime vuosien aikana. Meillä pitää olla paljon hyviä, osaavia valmentajia. Meidän tulee kouluttaa ja huolehtia, ja myös katsoa että näiden valmentajien arvot ja arvostukset liikkuvat nimenomaan näillä eettisesti vahvoilla alueilla. Meille on myös tärkeää se, että suuri yleisö luottaa suomalaiseen huippu-urheiluun ja siihen, että se toimii oikealla, vahvalla pohjalla. Helposti syntyy käsitys, että olympiakisoihin valmistautumisen tukeminen, olympiajoukkueiden valinta ja lähettäminen olympiakisoihin on keskeinen Olympiakomitean tekeminen alue. Mutta kun vuonna 2004 istunut opetusministeriön ja järjestöjen yhteinen työryhmä eli niin sanottu Kivistön työryhmä jätti mietintönsä, siinä selkeästi asetettiin Suomen Olympiakomitealle konkreettisesti keskeiseksi tehtäväksi suoma-

laisen huippu-urheilun kokonaiskoordinaation vaaliminen ja valvominen. Tämä annettiin selvästi Olympiakomitean tehtäväksi, eikä sitä ole koskaan aikaisemmin näin selvästi sanottu valtion näkökulmasta. Kun kokonaiskoordinaatio määriteltiin valtion tukipolitiikan näkökulmasta, sillä on erittäin suuri merkitys. Olympiakomitea on valmis vastaanottamaan haasteen laajemmasta tehtävästä, joka siis tarkoittaa myös toiminnan ulottamista olympialajien ulkopuolelle. Järjestöjen tukemisen osalta tänä vuonna on ensimmäinen kerta, kun uusilla kriteereillä jaetaan valmennustukea myös ei-olympialajaille, ja tavallaan otetaan näin selkeästi kokonaiskoordinaatiota Olympiakomitean haltuun.

Tämän mielenkiintoisen vaiheen haastavuutta lisää se, että muutama kuukausi sitten on asetettu uusi työryhmä eli niin sanottu Niemisen ryhmä pohtimaan suomalaisen huippu-urheilun strategiaa. Tällä työryhmällä on vuosi aikaa tehdä omat esityksensä, ja on jännittävää nähdä, kuinka paljon ne yhtyvät näkemyksiin, joita Kivistön työryhmä esitti vuonna 2004 antamassaan mietinnössä, vai onko siellä suuria poikkeamia. Tämä on Olympiakomitealle tietenkin hyvin mielenkiintoista, koska se käytännössä toteuttaa huippu-urheilua, mutta jotkut muut nyt ikään kuin määrittelevät sen tehtävän. Me joudumme muodostamaan oman kantamme sen jälkeen, kun Niemisen työryhmä on työnsä päättänyt. Tietysti siellä on myös mukana paljon meidän vaikuttavuuttamme: valmennuksen johtaja Kari Niemi-Nikkola istuu työryhmän sihteeristössä, ja Olympiakomitean puheenjohtaja kuuluu työryhmään. Uskonkin että syntyy erittäin hyvä koordinaatio aiemmin tehdyn strategiatyön ja tämän uuden työn välillä, ja uskon, että nyt istuvassa työryhmässä katsotaan asioita aina 2020-luvulle asti eikä niinkään rajoituta tämän päivän konkreettisiin asioihin.

Toimimme osana kansainvälistä olympialiikettä. Meillä on kaksi hienoa edustajaa Kansainvälisessä Olympiakomiteassa: Peter Tallberg ja Saku Koivu, joka tuli Torinon olympiakisojen osanottajien tekemässä äänestyksessä valituksi urheilijoiden edustajana Kansainväliseen Olympiakomitean urheilijakomissioon ja sitä kautta myös täysivaltaiseksi KOK:n jäseneksi kahdeksaksi vuodeksi. Tämä on erittäin merkittävä asia meille. Suomen

Olympiakomitea on myös osa EOC:ta eli Euroopan Olympiakomiteoiden yhteisöä, joka hallinnoi Tampereella järjestettävää Euroopan nuorten olympiafestivaalia. ANOC puolestaan on maailman kansallisten olympiakomiteoiden liitto, joka kokoontuu myös säännöllisesti ja jonka toimintaan me osallistumme aktiivisesti. Se on paikka, jossa voidaan vaikuttaa muun muassa siihen, miten olympiakisat jatkossa järjestetään ja miten kansallisten komiteoiden intressit voidaan ottaa mahdollisimman hyvin huomioon. Meillä on joukko toimielimiä, komiteoita ja valiokuntia, Suomen Olympia-akatemia yhtenä näistä meidän toimielimistämme muiden tärkeiden asioiden rinnalla. Olympia-akatemia on nyt saanut uuden ilmeen ja uusia henkilöitä: Petri Haapanen aloitti tämän kuun alussa puheenjohtajana, ja Anja Järvinen nimettiin Olympia-akatemian kunniapuheenjohtajaksi. Anjalle vielä tässä yhteydessä erittäin suuret kiitokset pitkäaikaisesta ja erittäin ansiokkaasta työstä!

Kaikilla organisaatioilla on tietenkin myös keskeisiä sidosryhmiä, joiden kanssa toimitaan enemmän tai vähemmän aktiivisesti. Meille ovat varsinkin viime vuoden aikana muotoutuneet erittäin tärkeiksi kumppaneiksi kaupungit. Tampere on paikka, jossa ainakin olympiakomitean toimistolta on vierailuttu varmaan enemmän väkeä kuin missään muussa suomalaisessa kaupungissa Helsinkiä lukuun ottamatta viimeisten parin vuoden aikana, kun olemme EYOF-kisoja yhdessä valmistelleet. On erittäin hienoa, millä tavalla suomalaiset kaupungit osallistuvat merkittävien tapahtumien tekemiseen. Tässä yhteydessä täytyy nostaa Tampere erityisesti esille, koska sillä on valtava määrä erilaisia urheilutapahtumia ja eri lajien arvokilpailuja, ja kaupungin rooli on erittäin merkittävä niiden toteutuksessa. On aika monelle ollut yllätys kun olen saanut kertoa EYOF:n kokonaisbudjetin ja kaupungin osuuden siitä. Tämä on loistava esimerkki siitä, miten partneriuden urheilujärjestöjen ja kaupunkien välillä pitää tapahtua. Olennaista on se, että kun jotain arvokilpailua lähdetään hakemaan, kaupunki on alkuvaiheessa mukana. Tämä on oikeastaan koko Suomessa keskeinen lähtökohta: lajiliittojen ei pitäisi lähteä kansainvälisille kentille hakemustensa kanssa ennen, kuin on valittu kisojen kotipaikka ja käyty asianomaisen kaupungin kanssa hyvin perusteelliset keskustelut siitä, miten kisat aiotaan järjestää. Kun mukana on myös järjestävän kaupungin tahot, silloin hankkeesta myös tulee hyvä. Helsinki on tietenkin jo pitkään ollut monien tapahtumien isäntänä, ja kyllä Tampereen rooli on myös tässä noussut erittäin merkittäväksi.

MISSIO

Suomen Olympiakomitea kehittää eettisesti kestäväää ja kansainväliseen menestykseen tähtääväää suomalaista huippu-urheilua.

HUIPPU-URHEILUN VISIO

Suomalainen huippu-urheilu menestyy kansainvälisesti

Visio tarkoittaa:

1. Erittäin kestävä huippu-urheilu
2. Huippu-urheilu arvostamista ja tukemista
3. Urheilijoiden arvostamista
4. Hyvää valmentautumismahdollisuutta
5. Kokonaisvaltaista urheilijasta ja hänen urastaan
6. Osuvaa ja arvostettua valmentajajaksua
7. Suuren yleisen luottamusta huippu-urheilua etikkään

PÄÄTEHTÄVÄT

- Suomalaisen huippu-urheilun koordinointi, kokonaiskehittäminen ja tukeminen sekä edunvalvonta.
- Olympiakisoihin valmistautumisen tukeminen, olympiajoukkueiden valinta ja lähettäminen olympiakisoihin.
- Yhteistyö OPM:n, lajiliittojen, SLU:n, ADT:n ja muiden huippu-urheilua tukevien tahojen kanssa

On aika kumma juttu, että vaikka Olympiakomitea täytti tuossa jo sata vuotta vuonna 2007, vasta ehkä 4–5 vuotta sitten, tuli meillekin sellainen ihmeellinen ahaa-elämys: taitaa olla niin, että kaiken keskipisteenä on urheilija ja valmentaja, ja kaikki se työtä, mitä siinä ympärillä puuhataan, on urheilijaa ja valmentajaa varten. Se ei olekaan Olympiakomitean puheenjohtajaa tai pääsihteeriä varten, vaan ihan oikeasti sitä urheilijaa ja valmentajaa varten. Eli asetaanko urheilija ja valmentaja keskipisteeksi? Keskeistä siinä työssä ovat huippu-urheiluvallennus ja olympiakisat. Perinteinen tehtävä lähettää joukkue olympiakisoihin on entistä vaativampi, koska kisat tulevat joka toinen vuosi. Aina on menossa kaksi projektia päällekkäin, Vancouverin projekti on ollut käynnissä kaksi vuotta ja vasta viime kesänä olivat Pekingin kisat. Ja kun Vancouverissa ollaan suuren aikavälin takana kaukana, valmistautuminen ja eri lajien ennakkoleirien rakentaminen ja matkustaminen sekä itse kisojen läpiviemi on haasteellista. Lontoo taas tulee olemaan helpompi, koska ollaan Euroopassa. Mutta jokainen projekti on kuitenkin oma, haastava juttunsa.

Tukipolitiikkamme lajijärjestöille on ehkä näkyvin osa, jonka tietysti eri lajiliitot kokevat tärkeimpänä. Tässä on tapahtunut erittäin suuri muutos viime vuosien aikana, ei ole kauaa aikaa siitä kun jaettiin valmennustukea. Eli Olympiakomitea on jakanut yksittäisille urheilijoille yhden vuoden valmennustukia sen perusteella, miten hyvin urheilijat ovat menestyneet edellisen kilpailukauden aikana. Hyvä

järjestelmä sinänsä, mutta nyt olemme halunneet muuttaa sen kokonaan toisenlaiseksi, eli näkökulmana on periaatteessa nelivuotinen kausi. Olympiakomitean hallitus jakoi viime viikon keskiviikkona ensimmäisen tämän olympiadin tuen kesälajeillemme. Kysymys on siis jo Lontoon 2012 kisojen tuista. Ajatuksena on, että nyt muodostetaan tukipolitiikka valmiiksi neljän vuoden periodilla eri lajeille ja urheilijoille ja tähdätään neljä vuotta eikä vain vuosi kerrallaan. Lähtökohdana tässä on, että on erilaisia lajeja. On niin sanotut järjestelmälajit, joissa lajiliitoilla on olemassa valmennusjärjestelmä, joka käsittää urheilijat, valmentajat, liiton tekemiset sekä resurssit. Me lähдемme liiton kanssa käydyn keskustelun jälkeen tukemaan lajiliiton tekemistä ja sen nelivuotista suunnitelmaa. Tehdään sopimus omasta panoksestamme neljän vuoden aikana: ilmoitamme mikä on ensimmäisen vuoden tuki, jota tarkistetaan toisena vuonna ja niin edelleen. Lyödään kättä päälle ja lähdetään liikkeelle!

Sellaisia liittoja, jotka voivat tällä lailla toimia, ei ole valitettavasti monta. Aikamoinen joukko on lajeja, joissa on hyviä urheilijoita, mutta joissa liitto esimerkiksi taloudellisen tilanteensa vuoksi tai muuten ei juurikaan pysty tukea eikä valmennusjärjestelmää ylläpitämään. Silloin puhutaan niin sanotuista yksilölajeista ja huippuyksilöistä. Vaikkapa souu ja melonta ovat tyyppisiä lajeja, joissa poimitaan yksittäiset, lahjakkaat urheilijat ja rakennetaan heidän ympärilleen projekti kohti kisoja ja lähdetään resursoimaan sitä.

Kolmanneksi vielä yritämme auttaa lajiliittoja kehitystyössä eli rakentamaan lajinsa valmennusjärjestelmää. Olympiakomitea ohjaa prosessia. Tämä on uusi tapa ja uskon, että olemme tässä hyvillä, uusilla urilla. Tätä harjoitellaan ja se kehittyy koko ajan eteenpäin.

Vuodesta 1997 lähtien on pidetty tärkeänä sitä, että sen lisäksi, että nykyisiä huippujamme ohjataan ja tuetaan kohti olympiakisoja, täytyy myös katsoa heidän ”taakseen”. Meillä on ollut tosiaan vuodesta 1997 lähtien nuorten tukiryhmiä. Valintaleireillä pitkien haastattelujen ja psykologisten testien kautta nuoret valitaan lajiliittojen esitysten pohjalta. Noin 100 lahjakasta 17–21-vuotiaasta nuorta on käynyt tämän järjestelmän piirissä. Heillä on jossain määrin myös henkilökohtaista tukea, mutta ensisijaisesti pyritään vaikuttamaan ja etsimään keinoja siihen, että heidän jokapäiväinen valmennuksensa olisi mahdollisimman hyvällä tasolla. Konkreettinen osa ja asia tässä on olympiavalmentajien palkkaaminen. Olemme nyt kahden vuoden aikana resursoineet aika tavalla uutta rahaa siihen, että voitaisiin palkata päätoimisia valmentajia nuoria varten. Heitä on nyt vain kolmekymmentä, mutta tavoitteena on, että vuosikymmenen loppuun mennessä meillä on maassamme kuusikymmentä päätoimista valmentajaa. Heidät palkataan yleensä kolmikantaperiaatteella: olympiakomitea osaltaan ja lajiliitto osaltaan, ja aika usein mukana on myös kunta tai urheilupuisto tai valmennuskeskus, jopa urheiluseura.

Olemme myös tehneet niin, että valmentaja ei valmenna yksin näitä nuoria, vaan heillä on yleensä ryhmä, johon kuuluu sekä nuoria että jo menestyneitä urheilijoita. Esimerkiksi Tero Pitkämäen valmentajalla Hannu Kankaalla on

tällainen ryhmä, johon kuuluu Teron ja muiden lahjakkaiden heittäjien lisäksi myös nuoria urheilijoita. Päätoimisen valmentajan vetämästä porukasta syntyy hyvä yhteisö. Liian usein lahjakkaat nuoret Suomessa valmentautuvat siten, että valmentaja lähettää sähköpostilla valmennusohjeita ja urheilija harjoittelee ja raportoi sähköpostilla, mitä on tehnyt. Se ei voi olla niin, vaan valmentajan täytyy olla läsnä päivittäin ja katsoa myös elämän kokonaisuutta, antaa ohjeita ja katsoa myös aatteellisia ja kasvatuksellisia näkökulmia. Siksi on hyvä, että meillä on porukka jota voimme myös kouluttaa ja kasvattaa ja antaa ohjeita, millä tavalla asioiden pitää mennä.

Oma tapauksensa ovat vielä nuorten tapahtumat, KOK:han käynnisti myös olympiakisat nuorille. Singaporessa järjestetään 2010 ensimmäiset, ja mehän haimme Kuopioon 2012 talvikisoja mutta emme niitä saaneet, vaan ne menivät Innsbruckiin. Nähtäväksi jää, miten tämä maailmanlaajuinen kisa kulkee. Se ei kuitenkaan tule syömään parittomina vuosina järjestettävän nuorten Euroopan olympiafestivaalin roolia, jossa Tampere on isäntänä ensi kesänä. Nämä EYOF-kisat ovat suuremmat kuin koskaan aikaisemmin, 3300 osanottajaa.

Aikaisemmin puhuin siitä, että meidän täytyy katsoa urheilijaa kokonaisuutena. Vuodesta 2000 lähtien meillä on ollut päätoiminen henkilö – Tuuli Merikoski-Silius, joka muuten toimii täällä Tampereella – jonka tehtävänä on ollut liikkua oppilaitosmaailmassa, yliopistoissa ja ammattikorkeakouluissa ja etsiä mahdollisuuksia, joiden myötä urheilijoiden opiskeluun voitaisiin löytää ratkaisuja, joissa voidaan ottaa valmentautuminen ja opiskelu rinnakkain huomioon. Sen lisäksi hän on kädestä pitäen ohjannut yksittäisiä urheilijoita nimenomaan opinto-ohjaajana: mitä ja miten opiskella, ja miten urheilu ja opiskelu sovitetaan yhteen. Tästä olemme saaneet erittäin paljon hyvää palautetta sekä urheilijoilta että yhteiskunnan taholta. Tämän rinnalle käynnistettiin toinen ohjelma yhdessä ADECCO:n kanssa, jossa uransa päättäviä urheilijoita jo uran aikana valmennetaan aikanaan tapahtuvaan siirtymiseen työelämään. On tehty työllisyysprojekteja, joiden kautta on työllistetty kymmeniä urheilijoita. Tämä on vastuuta urheilijasta kokonaisuutena.

Kolmas, aivan huikea järjestelmä – täytyy ihmetellä, miten sellainen on voinut syntyä tavallaan itseohjautuvasti – on urheiluakatemioiden maailma. Urheiluakatemioita on tällä hetkellä Suomessa kolmelta. Näin urheilujärjestöjohdajan näkökulmasta on ihmeellistä, että SLU:ssa ja Olympiakomiteassa ei ole istunut komiteaa, joka olisi päättänyt pistää pystyyn tällaisen järjestelmän ja jalkautunut sitten siitä puhumaan ja sitä rakentamaan, vaan se on syntynyt ihan itsestään verkottumalla eri opiskelupaikkakunnilla löytäen vähän erilaisia muotoja eri puolilla. Ideana on se, että kun nuoret urheilijat siirtyvät opiskelupaikkakunnalle pois omalta kotipaikkakunnaltaan, on luotava mahdollisuudet opiskelun ja harjoittelun yhdistämiseen. Tällainen verkottunut järjestelmä on syntynyt itseohjautuvasti, ja nyt, kun se on jo olemassa, sitä on lähdetty tukemaan. Tänä vuonna urheiluakatemioiden saivat ensimmäisen kerran valtion tukea, alusta 120 000 euroa ja kohta vähän enemmänkin. Urheiluakatemioiden on nyt auditoitu ja haettu niille yhteistyö- ja kehittämislinoja, ja minulla on erittäin vahva usko siihen, että ne tulevat näyttämään keskeistä roolia suomalaisen urheilijan kehityksessä ja koko suomalaisessa urheilukentässä.

Terveystuella on tärkeää: me lähdemme siitä, että jokaisella urheilijalla, joka on valmennustukien piirissä, on oma lääkäri ja siihen liittyvät palvelut olemassa. Kisojen lähestyessä tehdään tietenkin vielä erityistoimenpiteitä. Markkinointi ja viestintä ovat myös tärkeitä Olympiakomitean toimintasektoreita. Lisäksi toiminta-alueitamme ovat vielä edunvalvonta ja talous, strategiatyöt jotka äsken kuvasin sekä erilaiset yhteistyöhankkeet eri tahojen kanssa. Osa meidän edunvalvonta- ja imagoityötämme on myös Olympia-Akatemia ja sen kouluprojektit. Olympiakomitean toimintakaan ei voi olla mahdollista ilman taloudellisia resursseja. Realiteetti on, että menomme ovat noin 24–25 miljoonaa euroa neljässä vuodessa ja ne rahoitetaan kahtaalta: opetusministeriön ja kamat veikkausvoittovarat muodostavat 2/3 Olympiakomitean tuloista, ja oma varainhankinta noin 1/3. Korostan, että kyse ei ole mistään valtionavusta, vaan Opetusministeriön jatkamista veikkausvoittovaroista. Tämä on syytä muistaa – ja kiitokset eduskunnalle, että laki on säädetty ja siitä myös pidetään kiinni. Pitkien

keskustelujen jälkeen Veikkauksen edunsaajat voivat tällä hetkellä hyvin, ja voivat turvallisesti mielin katsoa tulevaisuuteen.

Omatoiminen varainhankinta edellyttää toki aikamoisia toimenpiteitä nimenomaan markkinoinnin alueella. Sponsorointi on tällä hetkellä aika vaikea asia, koska koko yhteiskunta ja yritykset ovat melkoisissa taloudellisissa vaikeuksissa. Kuitenkin resursseja täytyy yrityksiltä hakea, ja yritykset ovat niitä edelleen valmiita antamaan. Meidän keskeinen havaintomme on se, minkä jo aluksi sanoinkin: Olympiakomiteaa on aika vaikeaa myydä kenellekään – kuka nyt jonkun komitean sponsoriksi lähtisi? Olennaista on se, että tässäkin keskustelussa nostetaan urheilijat etusijalle: meidän ”tuotteemme” on suomalainen urheilija olympiakisoissa, hänen suorituksensa olympiatapahtumissa sekä se monipuolinen toiminta, mitä me teemme sen mahdollistamiseksi, että suomalaiset urheilijat menestyvät olympiakisoissa. Tähän liittyy paljon tunnetta, ihmiset kokevat asian omakseen. Olympiatapahtumia seurataan hyvin tiiviisti, ja myös urheilijat haastatteluihinsa usein toteavat, että ”nämä olivat maailmanmestaruuskisat, seuraava tähtäin on Vancouverissa” tai että ”Lontoo on se suuri tavoite”. Se on meidän keskeinen vahvuutemme. Olympiakisat nousevat esiin normaalista kilpailuruuhkasta, ja niissä nimenomaan tuntemukset ja elämykset ovat katsojien kannalta tärkeitä.

Meille vahvuutemme on se, että tutkimuksen mukaan 79,4 % suomalaisista asettaa Suomen olympiajoukkueen kiinnostavimmaksi urheilu-kohteeksi Suomessa. Kovimpia kilpailijoita ovat muun muassa mäkihyppymaajoukkue ja SM-liiga, ja yllättävän korkealle nousee esimerkiksi yleisurheilun Ruotsi-ottelu. Olympiakomitealle tämä on erittäin vahva signaali, ja tämän tiedon varassa meidän on hyvä toteuttaa omaehtoista varainhankintaamme.

Tutkimusten mukaan suomalaiset kokevat positiivisesti olympiajoukkueemme – eli tavallaan meidän ”tuotteemme”, jota me yrityksille myymme: se on suomalainen, kansainvälinen, perinteinen, kunnianhimoinen ja kilpailukykyinen. Onkohan yhtään yritystä, joka ei olisi valmis kytkemään omaa yritystään ja sen arvoja näihin arvoihin? Tämän takia näitä on syytä selvittää ja myös kertoa eteenpäin.

Kaupallisessa maailmassa on valtava määrä logoja. Kansainvälisen Olympiakomitean 11–12 kansainvälistä yhteistyökumppania ovat oma mielenkiintoinen maailmansa. Ne määrittävät ja rajaavat meidän toimintamahdollisuutemme Suomessa, koska jokainen tuotekategoria joka siellä on määritelty, on tavallaan Suomessa suljettu. Silti olemme löytäneet myös kotimaisia kumppaneita: meillä on kolme pääyhteistyökumppania ja tämän vuoden alusta uusi sopimus Yleisradion kanssa, joka toimii meidän media-kumppanimme ja tulee näkymään monella tavalla. Olikin erittäin tärkeää, että tämä sopimus tehtiin. Se muun muassa varmisti ja turvasi sen, että EYOF-kisoista saadaan tuotanto, tunnin lähetykset joka päivä ja koko ajan myös koostelähetyksiä. Lisäksi on myös muita yhteistyökumppaneita.

Palaan vielä Suomen Olympia-akatemiaan – se on meille hieno lippulaiva silloin, kun haluamme puhua eettisesti kestävästä huippu-urheilusta ja kasvatuksellisista arvoista. Meillä on omassa organisaatiossamme apparaatti, joka tekee sitä työtä, varsin pienellä budjetilla ja hyvin paljon vapaaehtoisvoimin, mutta suurella innostuksella. Tämä on tärkeä elementti suomalaisessa olympialiikkeessä. Siinä on haastetta, miten Petri uuden joukkueensa kanssa lähtee vielä tästä toimintaa kehittämään. Tänään me kuulemme Nuoren Suomen esityksiä ja löydämme varmasti vielä uusia yhteistyömahdollisuuksia sen ja muiden organisaatioiden kanssa. Onnea vain valitsemallemme tielle!

OLYMPISMI

Arvoisa uusi puheenjohtaja, hyvät naiset ja herrat!

Hyvät urheilun ja olympia-aatteen ystävät, minun esitykseni otsikoksi on prääntäty vain yksi sana: olympismi. On siis heti katsottava, mitä kansainvälisen Olympiakomitean peruskirja, Olympic Charter, siitä sanoo, ja sitten tulee selittää, mitä se on – eli noudattaa tutun Vähän Katekismuksen metodia. Nyt palaan siihen, mistä apulaispormestari täällä jo puhui, eli toistan Olympic Charterin kohdan, jossa määritellään olympia-aate: se on elämänfilosofia, jossa yhdistyy ihmisen kehon, tahdon sekä mielen tasapainon kehittäminen. ”*Olympismi yhdistää urheilun, kulttuurin ja kasvatuksen, ja sen tavoitteena on kehittää elämäntapa, jossa ilo löytyy yrittämisestä, kasvatukselliset arvot hyvästä esimerkistä ja jossa kunnioitetaan maailmanlaajuisia eettisiä periaatteita.*”

Olen omalta kohdaltani jo ajat sitten tajunnut, että kuten Vähää Katekismusta – ennen vanhaan, minun lapsuudessani se oli Vähä Katekismus, nykyään se on enää Katekismus

– tarvitaan muuallakin kuin vain kirkossa ja pappien käytössä, myös olympismin periaatteiden tulee olla jokaista ihmistä varten. Ne eivät ole vain olympialiikkeessä mukana olevia, kuten Olympiakomitean puheenjohtajaa ja pääsihteeriä varten, vaan meitä kaikkia varten. Olympismin tärkein sisältö ratkeaa lopullisesti yksilötasolla. Useiden näköalojen aatteena sen paras anti voidaan nähdä kovin eri tavoin.

Olympismista on hyvin moneksi. Jollekin kohtaa, kun huomaa se olevan maailman merkittävin kasvatusjärjestö tai -järjestelmä. Joku näkee olympismin parhaan puolen sen esiintyessä rauhan ja kansainvälisen ystävyuden asianajajana. Joitakin puhuttelee taide urheilussa. Historiasta kiinnostuneita innoittaa olympismin menneisyys antiikista uuden ajan olympialaisiin asti. Oma lukunsa ovat filatelitit, numismaatikot ja arkeologit. Monia Olympiakomiteassa kuitenkin – ja sellaisia ystäviä minulla on hyvin paljon – kiinnostaa vain meidän mitalimahdollisuutemme edessä olevissa kisoissa. Eikä voi mennä sanomaan, että kukaan näistä luettelusta olisi ehdottomasti hakoteillä. Olympismista on vain niin moneksi.

Liekö iän tuomaa vai mitä, kun itseäni ovat alkaneet yhä enemmän puhutella legendoiksi muuttuneet urheilijat ja heidän tarinansa, kuten suomalaisen kestävyysjuoksun huikea olympiavoittajien sarja: Hannes Kolehmainen, Paavo Nurmi, Ville Ritola, Albin Stenroos, Toivo Loukola, Harri Larva, Lauri Lehtinen, Volmari Iso-Hollo, Ilmari Salminen, Gunnar Höckert, Lasse Viren ja Pekka Vasala. Ei ole ihme, jos maailmalla kyselevät, että ”hyvät suomalaiset, missä on teidän salaisuutenne?” Yhtä innostunut, kuin äskeisestä luettelosta, olen vuoden 1936 talvikisojen 4x10 kilometrin viestihiihdon vaiheista, erityisesti Kalle Jalkasen unohtumattomasta ankkurisuudesta ja hänen muista elämänvaiheistaan. Painin ystäväni mieltäni lämmittävät perättäisten sarjojen olympiavoitot itsenäisyyspäivänämme 1956 Melbournessa, Rauno Mäkinen ja Kyösti Lehtonen sankareina.

Oli hienoa saada olla järjestelyissä mukana, kun Juha Miedolle luovutettiin Pariisissa ainoana urheilijana maailmassa UNESCO:n Fair Play -palkinto, tai kun Marja-Liisa Kirvesniemi kutsuttiin Kremliin vastaanottamaan Neuvostoliiton olympiakomitean palkinto maailman parhaalle naisurheilijalle. Onhan niitä muistoja, iloisia jos kohta hyvin surullisiakin.

Tänään aion pysytellä tarinoissa, jotka eivät välttämättä pääty urheilulliseen menestykseen. Sitäkin enemmän ne puhuvat tahdon ja mielen tasapainosta, kasvatuksellisista arvoista ja korkeasta moraalista ja halusta tuottaa iloa ja unohtumattomia elämyksiä, olla urheilun avulla hyväksi esimerkiksi. Tarinat, joista nyt kerroin, syntyivät viimeisinä rauhan vuosina ennen talvisotaa ja päättyvät maamme itsenäisyyden ajan vaikeimpaan aikaan, puolustustaisteluun vapautemme ollessa uhattuna. Oleellinen osa kertomustani on puhetta siitä katkerasta pettymyksestä, kun kesän 1940 suuri olympiaunelma särkyi talvisodan syttymiseen 1939. Tänä vuonna, 70 vuotta myöhemmin, on hyvinkin aiheellista paneutua noiden aikojen muistelemiseen myös urheilun näkökulmasta.

Viime aikoina on paljon puhuttu ja kirjoitettu, miten suurella nuorten ja lasten joukolla on elämä vaikeata ja ahdistavaa. Kaikkea on monella yllin kyllin, mutta mikään ei vain tunnu riittävän. Tuntuu kuin nuoret ja lapset eläisivät koko ajan extreme-elämyksiä etsien ja levottomat-efektissä riippuen. Ulkoisesta turvallisuudesta huolehtivat kypärät ja turvaistuimet, mutta miten on sisäisen turvallisuuden laita? Mitä heidän elämästään puuttuu? Pakostakin, tätä kuunnellessa ja katsellessa, kääntyvät ajatukset omaan lapsuuteeni, oman ikäpolveni tapahtumiin, minikälaista elämää me lapsina ja nuorina elimme – eli siis jumalattoman kauan sitten. Aikoinaan tutkin mielenkiinnolla ja usein kirjaa, jonka nimi oli Miksi oikeastaan urheilemme? Teoksen tekijä oli Kollaa kestä -kirjan maineikas kirjoittaja Erkki Palolampi. Varsinkin aloittevalle urheilujohtajalle teoksesta oli suuresti apua juhlapuheita vaivalla kasatessa. Hyvä kirja, joka palautti mieleen muistot poikavuosien tapahtumamarkkasta päivästä ja päivät täyttäneestä laaja-alaisesta puuhailusta, pääasiassa urheilusta.

Olin viiden ikäinen esittäessäni äidilleni, miten aafotyylillä heitetään kiekkoa. Maamisseuran kesäjuhlien urheilukilpailuissa olin ime-

nyt itseni täyteen kiekonheiton salaisuuksia. Sukulaismies Lauri Rannikko oli ohjannut heittoharjoitusta kilpailun jälkeen, jonka Lauri itse muuten voitti yli 40 metrin tuloksella, ja minä luulin, että se oli maailmanennätys. Hän oli ylivertainen kiekonheittäjä, monien lajien taitaja pitäjässämme, ja olin ikionnellinen, kun äidilläni oli sellainen serkku. Keittiö kävi näytös-paikaksi, tein hurjan pyörähdyksen – se oli niin vauhdikas, että silmät menivät kiinni, ja samalla kontakti horisonttiin katosi. Kaaduun oikean-tyylisen vedon jälkeen arkon kulmaan, suupieli repei ja veri vuosi valtoimenaan. Äiti oli pyörtyä, mutta onneksi Lilja-täti oli paikalla ja peitti syntyneen haavan pyyheliinasta leikatuilla kangassaukaleilla. Mutta verentuloa ne eivät estäneet... Eikä siinä sitten mitään muuta kuin isän kanssa polkupyörällä kirkonkylälle Paasivirran linja-autoa odotelemaan ja lähimmälle lääkärille Alavudelle. Kun vastaanottohuoneen ovi avautui, isä vielä muistutti, että ”mies ei sitten itke!”. Eikä itkenyt vaikka kipeää teki, turtumuso oli hävinnyt ja silmissäni säkenöi, kun metallihakasia painettiin pihdeillä suupieleen hyvin arkaan paikkaan. Toimenpiteen jälkeen tohtori ihmetteli sisuani, ja antoi karamellipussin tunnustukseksi urheudestani. Arpi tuntuu vieläkin.

Meidän Kuortaneen Salmenkylän pikkupoikien urheilunostuksen lisäämiseen ei juuri kirjoja ollut, eikä niitä tiedetty edes kaivata. Urheilu oli jokapäiväinen juttu meidän elämässämme ilman opuksiakin. Sytyttävän kirjallinen kokemus oli suksimiehen laulu:

Ylös, Suomen pojat nuoret,
Ulos sukset survaiskaa!
Lumi peittää laaksot, vuoret,
Hyv’ on meidän luisuttaa.
Jalka potkee,
Suksi notkee
Sujulevi sukkelaan.

Talvella hiihtäessämme olimme Kurikkaloita, Jalkasia, Olkinuoria, Vannisia, Nurmeloita, Pitkäsäiä ja Niemiä. Kesällä juoksivat Mäet, Pekurit, Salmiset, Iso-Hollot, heittivät keihästä Järviset ja Nikkaset. Kuten sadat ja tuhannet muutkin tuon ajan pojat, niin uskon, juoksimme neljänsadan metrin ”aitoja” – jokainen halusi olla Bebbe Storskrubb. Naapurimme isäntä Keskisalmen Jussi hiihdatti, juoksutti, hyppäytti ja heittäti. Nurkkakamarin piirongissa, siellä lasioven takana, hänellä oli muuten muistona hä-

nen nuoruudessaan voittamansa juoksijapatsas, jota saimme aina joskus käydä katsomassa. Ei ihan joka päivä eikä joka viikkokaan, mutta aina joskus. Hän oli voittanut se Kouran nuorisoseuran kesäjuhlista. Seiväshypyssä matkimme Eero Lähdesmäkeä, joka sai jatkosodassa surmansa pudottuaan kuorma-auton lavalta. Hänellä oli yhtä vaalea tukka kuin minullakin, joten esikuvaa hyppyharjoituksiin ei tarvinnut kaukaa hakea. Hänen Suomen ennätyksensä muistan, se oli 416, ja päätin hypätä saman tuloksen kuin hän, telineet tietenkin alhaalla hiekkakuopassa.

Suomalaiset suururheilijat, joita leikisti olimme, antoivat meille velvoitteen urheilla ja pyrkiä isoina heidän jalanjäljilleen. Se oli jokaisen suomalaispojan – puhun pojista, koska tyttöihin en uskalla puuttua – velvoite. Sellaista se oli varsinkin maalla, ja varmasti myös kaupungeissa. Muuten ei olisi ollut isänmaallisia kunnon poikia, tulevaisuuden urheilijoita, ja minun kotiseudullani myös ahkeria sotilaspoikia.

Silloin kun kesät olivat pitkiä ja aina aurinkoisia, oli juhllista, kun pääsi joskus kirkonkylän urheilukentälle. Hyvin muistan sen juhannuksen, jolloin ensimmäisen kerran olin katsomassa kansallisia kilpailuja pitäjämme maineikkaalla urheilukentällä. Jännitin hirmuisesti nuorten tuhannen metrin juoksua, koska hienoimman tyylin taitaja oli oman seurani tuttu juoksija. Loppusuoran taisteluun eläydyin niin täysin, etten pysynyt katsomon teräslangan takana, vaan riistäydyin vanhemmistani irti ja kirmaisin mukaan loppukiriin. Merimiespuku ylläni painelin jo takakenossa vetävien kiritaistelijoiden edellä ja katkaisin maalinauhan nostamalla kädet kohti yläilmoja ja pomppaamalla korkealle. Sain tästä suorituksestani elämäni kaikki en aikojen raivokkaimmat suosionosoitukset. Tulevaisuuden urheilija, innosti kuuluttaja megafonillaan. – Tämä megafonimies oli muuten aika kovaääninen ja megafonia sanottiinkin äänenvaimentimeksi. –Iloani kylläkin sumensin se, että isä oli vihainen. ”Hyvä ettet saanut piikkareista siellä! Ei urheilijoita sillä lailla saa häiritä!” Mutta yleisö tuntui olevan aivan eri mieltä hänen kanssaan. 25 vuotta myöhemmin tapasin tämän megafonimiehen, olin silloin jo Kauhavan yhteiskoulun rehtori ja tämä Albert Taimisto, megafonimies, oli Kauhavan osuuskaupan toimitusjohtaja. Hän silloin tällöin muisteli merimies-lookiani ja kirivoittoani.

Vuoden 1939 Kuortaneen juhannuskisojen 800 metrin juoksusta tämä tarina oikeastaan vasta alkaa. Osanottajien joukossa oli maailmankuulu helsinkiläinen Taisto Mäki, joka oli kylläkin tunnettu pidempien matkojen juoksijana, 5000 ja 10 000 metrin huipputekijänä. Mutta hänen oli nyt kuitenkin määrä kilpailla alimatkalla, oman seuran vasta 20-vuotiasta nuorukaista Väinö Kainula vastaan. Jännittävä ja yleisön hermoja raastava kisa siitä syntyi. Kainula repäisi kokemattomuuttaan jo viiden metrin kaulan, jonka Mäki sitten kuroi umpeen, ja kun juoksijat olivat tulleet maaliin, kuuluttaja ei pitkiin aikoihin osannut kertoa lopputulosta, kumpi oli voittaja. Tai oikeammin tuomarit eivät osanneet – kaikki muut sen kyllä tiesivät. ”Väinö voitti, oli ilman muuta ensimmäinen”, huudeltiin katsomasta. Lopulta voittajaksi julistettiin kuitenkin Mäki, ja siitä nousi hirmuinen meteli, maalituomarit haukuttiin kopperakyntiseksi hevosmiehiksi, jotka eivät kelpaisi kellomiehiksi edes Mustapäänlahden kilvanajoihin seuraavana talvena. ”Olette raukkoja, kun ette tohdi nousta Mäkeä vastaan, pilasitte juhannuksen ja koko loppukesän! Kaikkiko te siellä maalilla ootta umpisokeita? Kyllä tuollaisten saatoitten kans on uskos kysyttelemistä!” Vieläkin saatan kuulla korvissani noita kiukkuisia huutoja, kotiseutuni tavan mukaisesti mittumaaria varten oli varustauduttu metsien kätköissä, eli valmistettu miesten juhannusjuomaa. Se siivitti eteläpohjalaismiehiä rohkeisiin kannanottoihin. Vaikka voitto ei Kainulalle annettukaan, tuli sentään uusi oma ennätys: 1.59,8, ja ensimmäisen kerran elämässään nuori mies meni alle kahden minuutin.

Taisto Mäki, Helsingin Kisa-Veikkoja edustanut Rekolan paimenpoika, esitti loistavaa menoaan maailmalla. Euroopan mestaruuskilpailuissa Pariisissa 1938 hän oli juossut 5000 metrin voittoon. Seuraavana kesänä tuli ensin kesäkuussa 5000 metrin maailmanennätys 14.08,8 ja syksymmällä samana vuonna hän juoksi 10 000 metrillä ajan 29.52,6. Se oli ensimmäinen kerta, kun maailmassa alitettiin puolen tunnin raja kymppitonilla. Väinö Kainula, hänen kilpakumppaninsa Kuortaneella, yllätti voittamalla noiden juhannuskisojen jälkeen Tampereella järjestetyssä maaottelukarsinnassa kaikki maan parhaat puolimailerit ajalla 1.54,6. Se oli sensaatio – ja menestys jatkui: Olympiastadionilla pidetyissä Kalevan Kisoissa tuli Tauno Peussan

jälkeen hopeaa ajalla 1.56.7, ja nyt Kainulaa alettiin pitää jo suomalaisen kestävyysjuoksun suurena lupauksena. Hänet nähtiin Taisto Mäen, kotipitäjästämmä Helsinkiin muuttaneen Kauko Pekurin ja kumppaneiden tulevana manttelinperijänä. Kainulan tähtäin oli tuolloin jo pidemmillä matkoilla: 1500, 5000 ja ehkäpä myös 10 000 metriä. Hänen perusnopeutensa oli siihen aikaan ja olisi vieläkin poikkeuksellinen: 100 metriä hän juoksi aikaan 11,2 ja 200 metriä 23 sekuntiin.

Viimeisenä rauhan kesänä ennen talvisotaa sain vaihtaa muutaman sanan tämän ihailemani urheilijan kanssa. Seuramme jäsenten välisissä kilpailuissa olin pukukopissa valmistautumassa pikkupoikien 300 metrin juoksuun. Olin aina juossut sellaisissa mustissa uimahousuissa, jotka olivat lahkeiden suusta olleet aivan liian lyhyet ja väljät ja aiheuttaneet juoksemista haittaavan kiusallisen ongelman. Nyt ylläni olivat äidin tekemä valkoinen paita ja kunnan satiinisit juoksuhausut. Vieressäni istui Väinö, joka myös vaihtoi kilpailuasuaan ja sanoi juoksevansa 200 metriä. Hän huomasi, miten kiinnostuneena katselin hänen urheiluhousujaan, jotka olivat mustat ja joita koristi keltainen sivunauha. Eivät ne Kuortaneen Kunnan värejä olleet, vaan Turun Urheiluliiton. ”Nämä ovat Aki Tammiston housut, sain ne muistoksi häneltä”, sanoi Väinö. Tämä jäi ainoaksi keskustelukumme, jos sitä sellaiseksi voi sanoa. Silloiselle pikkumiehelle se oli unohtumaton kohtaaminen, tapaus, jota eivät vuosikymmenetkään ole mielestäni häivyttäneet.

Helsingin olympiakisat olivat odottamassa yhden talven takana, mutta sitä olympiakesää ei koskaan tullut. Sen sijaan räjähtelivät tykkien iskemät suomalaistyökistön kantaman ulkopuolella rajan takana Mainilan kylässä, pommikoneet ilmestyivät olympiakaupungin ylle pommilasteineen ja vankasti aseistetut divisioonat pyrkivät yli maittemme välisen rajan. Vihollisen aikeeksi paljastui marssia parissa viikossa Karjalan kannaksen läpi Helsinkiin, vallata pääkaupunki ja murtaa kansamme selkäranka sekä etelässä että pohjoisempana Oulun korkeudella. Oli syttynyt talvisota, 30. marraskuuta 1939. Talvisotaan lähti nuori Väinö Kainula vapaaehtoisena. Sieltä hän selvisi vahingoittumattomana ja jäi suorittamaan asevelvollisuuttaan. Kesällä 1941 alkanut jatkosota muo-

dostui hänelle kohtalokkaaksi. Lokakuussa Valkeasaarella Itä-Kannaksella vapaaehtoistehävää suorittaessaan nuori alikersantti meni miinaan. Joukkosidontapaikalla lääkäri pahoitteli: ”Ei taida juoksuista nyt koskaan enää tulla mitään.” Tähän nuorukainen kuuluu vastanneen, että hyvä on että edes henki säilyi, nyt voin valmistautua poislähtöön. Kainula toimitettiin Ruotsiin toipumaan, pahoin murskaantunut oikea jalka jouduttiin katkaisemaan polven yläpuolelta, ja hän pyysi päästä takaisin Suomeen. Paluumatkalla hän sai vatsatuberkkelin ja vietiin Paimion sotasairaalaan. Sieltä hän kirjoitti kirjeitä kotiin: ”Kuumetta on ollut jatkuvasti. Tänä päivänä tulee pastori ja antaa Herran ehtoollisen.” Kirje jatkui. ”Eiköhän isä saisi muutaman kalan ja paistaisi ne joko vartaassa tai pannussa, olisi niin mukavaa täällä ottaa kalaa niskasta kiinni ja maistaa.” Tämä kirje ei koskaan tullut valmiiksi. Maalinauha maanpäällisen ja iankaikkisuuden rajalla oli katkennut ajassa 21. lokakuuta 1942, 23 vuoden iässä. Alikersantti Kainulasta, pikkutilan pojasta, kertoo paljon se, että hänelle myönnettiin Vapaudenristi 4, harvinaisen kunniamerkki aliupseerille.

Väinö Kainula, josta tuskin kukaan teistä on kuullut ennen tätä, oli pienen ja vaatimattoman, mutta hyvän kodin poika, kasvanut rauhallisessa maalaisympäristössä, varttunut nuorukaiseksi urheilua ja isänmaan asiaa arvostavien naapureidensa kanssa ja kannustamana. Hän oli ehtinyt osoittaa loistavat juoksijanlahjansa. Urheilijakaverit ovat kertoneet myöhemmin, että Väinö oli asettanut itselleen tavoitteen pyrkiä korkeisiin tavoitteisiin: on päästävä hengittämään olympiakisojen ilmastoa, saatava tutustua maailman kuuluisimpiin urheilijoihin, urheilla, esiintyä ja elää synnyinmaansa ja kotiseutunsa kunniaksi. Nämä tavoitteet eivät hänen elämässään siis toteutuneet. Tilalle tuli uusi, vielä vaativampi tehtävä: antaa kaikkensa isänmaan vapauden puolesta. En muuten tiedä kovin paljon pysäyttävämpää henkilöhistoriaa kuin tämä, jonka olette tässä kuulleet – sopsi vaikka elokuvan aiheeksi.

Kun kesän 1940 olympiakisat jäivät maailmalta näkemättä, sanottiin, että suomalainen elämä kuoli. Olympiatuli sammui sodan tuuliin. Haave, joka jäi haaveeksi maailman tuhansien urheilijoiden sydämissä. Jälkepäin ovat asian tuntijat arvioineet Suomen vuoden 1940 kisojen

unelmajoukkueen – sellaiseksi sitä sanottiin, ja sen kooksi yli 200 urheilijaa – menestymismahdollisuuksia erittäin huomattaviksi. Arvioinnin lähtökohdانا ovat olleet kahden edellisen kesän tulokset ja saavutukset ja tietenkin se oletus, että talvisotaa ei olisi lainkaan ollut. Menestystä olisi ilman epäilystä tullut monissa suomalaislajeissa: yleisurheilussa, painissa, voimistelussa, ammunnessa, nyrkkeilyssä ja miksi ei myös melonnassa ja soudussa, muitakaan lajeja pois sulkematta – ainahan tulee myös ”irtomitaleita”. Asiantuntijoiden varovaisen arvion mukaan mitalaisaaliimme olisi ollut luokkaa 20–25.

Keitä sitten olisivat olleet Suomen kotikisojen 1940 olympiajoukkueen kuumimmat nimet? Yleisurheilijoista heihin kuuluivat ilman muuta maailmanennätysmies Taisto Mäki, kolmella matkalla maailmantilastoissa kolmen parhaan joukkoon kuulunut Kauko Pekuri, Ilmari Salminen; keihään kova kolmikko Matti Järvinen–Yrjö Nikkanen–Erkki Autonen; moukarinheitäjä Uno Veirilä, joka oli tilastoykkönen maailmassa; maratoonarit Väinö Muinosen johdolla – ja asiantuntijoiden listoille kuului parinkymmenen urheilijan joukossa myös Väinö Kainula keskipitkillä matkoilla. Kesällä 1940 – josta ei tullut olympiakessää – hän oli 21-vuotias. Painijoista kisoihin olisivat osallistuneet ainakin nämä: Kustaa ja Paavo Pihlajamäki, Lauri Koskela, Kauko Kiisseli, Esko Hjelt, Veikko Tarvainen, Arvi Pikkusaari, Pekka Mellavuo – olympiavoittajia ja Euroopan mestareita. Voimistelijat olivat sekä yksilöinä että joukkueena maailman ehdotonta eliittiä: Heikki Salolainen, Ilmari Pakarinen, Ale Saarvala, Aimo Tanner, Esa Seeste, Einar Teräsvirta, Eelis Martikainen, ja ehkä maailman paras vuonna 1940 olisi ollut Martti Uosikkinen, joka saavutti sankarikuoleman Kollaan kovissa taisteluissa 1940.

Entä ampujat? Kiväärimehistä Olavi Elolla ja Kullervo Leskisellä oli entuudestaan yhteensä 12 maailmanmestaruutta. Tulossa joukkueeseen olivat myös Pauli A. Janhonen, Toivo Mänttari ja Albert Ravila. Pistoolin parhaisiin kuului vähän aiemmin maailmanmestaruuden voittanut Jaakko Rintanen. Ehdokkaiden joukosta sanottakoon vielä kaksi muista yhteyksistä myöhemmin tutuksi käynyttä suomalaisnimeä: uimari Väinö Leskinen ja kenttäratsastaja Adolf Ehrnrooth, 35-vuotias ratsuväen upseeri.

Unelma kahdennentoista Olympiadin kisoista 1940 oli murskattu, mutta ei Suomen kansainnostusta urheiluun. Aseet olivat vasta äskettäin vaienneet, isänmaastamme iso osa oli menetetty. Karjalan heimoa asetettiin uusille sijoilleen, ja Suomi itki kaatuneitaan ja haavoittuneitaan. Tämä kansa ei tiennyt muuta neuvoa, kuin suunnata katset kohti huomispäivää. Elämän oli jatkettava. On hyvä mainita tältä välirauhan vuodelta 1940 erittäin mieluista kohokohdasta: SVUL ja TUL ojensivat toisilleen sovinnon kautta sopimalla keskusliittotasoisien yhteistoimintasopimuksen. Se oli urheiluhistoriamme ensimmäinen.

Jo toukokuussa järjestettiin kaikkialla maassamme innoittavia urheilujuhlia, juoksijat kirmasivat maastoissa ja palloilusarjat alkoivat pyöriä. Edessäpäin oli kesä, josta oli tuleva suorastaan ikimuistoinen. Urheilijamme kaipasivat rauhanomaista kansainvälistä kanssakäymistä. Sodan riehussa oli käyty maamme tukalan tilanteen tunnetuksi tekemiseksi kaksi jääpallomaottelua, Ruotsin ja Suomen välinen Tukholmassa ja Suomen ja Norjan välinen Oslolla. Molemmat ottelut päättyivät 2–1 – joukkueemme hävisi Ruotsille mutta voitti Norjan. Tukholman stadionintäytteen yleisö kyynelehti syvästi liikuttuneena nähtelijä Ella Erosen lausussa ennen ottelua Maamme-laulun. Vielä tänäkin päivänä hänen esityksensä kuuluu rakkaimpien urheilumuistojemme joukkoon.

Urheilujohdossamme päätettiin toimeenpanna kesällä jokin huomattava urheilutapahtuma, jotta saataisiin korvaavaa käyttöä juuri taloudellisiin uhrauksiin rakennetuille kisapaikoille. Yhtä kantavaksi nähtiin ajatus kunnioittaa mieliin painuvalla tavalla talvisodassa kaikkensa antaneiden kaatuneiden urheilijoiden muistoa. On laskettu, että näitä kaatuneita urheilijoita, jotka olivat maajoukkue- ja olympiatasoa, oli noin 80 – valtava menetys pienelle maalle.

Kesän 1940 urheilutapahtumista kaksi kohosi ylitse muiden: heinäkuussa järjestetyt kaatuneiden urheilijoiden muistokisat ja syyskuussa pidetty yleisurheilun kolmimaottelu Suomi–Ruotsi–Saksa. Kaatuneiden urheilijoiden muistokisoissa ei suinkaan noudatettu olympiohjelmaa kokonaisuudessaan, sillä mukaan pääsi vain kahdeksan urheilumuotoa: nyrkkeily, paini, pyöräily, uinti, voimistelu, yleisurheilu, jalkapallo ja yllättäen – pesäpallo. Näissä

joukkueissa oli siis sekaisin TUL:n ja SVUL:n urheilijoita. Osanottajien määrä oli suorastaan mahtava, mukana oli 800 urheilijaa, kaikki sen hetken parhaamme. Yleisö ja urheilijat kuuntelivat syvän hiljaisuuden vallitessa Yrjö Jylhän, Taipaleenjoen komppanianpäällikön runoa Vainneet voittajat, muun muassa näitä säkeitä:

”Ole kiitetty, taivas,
että saan taas nähdä
sun aurinkos loistossaan
ja nähdä maan suvipäivät.
Ole kiitetty, että nähdä sain
teot uljaimmat miesten uljaimpain,
ikipäiviksi mieleen ne jäivät.

Te ette turhaan taistelleet,
te ette turhaan kaatuneet,
te saitte suurimman voiton:
te voititte veljen veljelleen,
te löysitte kansan eksyneen,
te airueet aamunkoiton.”

Kolmen maan maaottelun voitti sodalta säästy-
nyt Ruotsi 147 pisteellä, toisena oli Saksa 141
pisteellä, ja kolmantena isäntämaa Suomi, 134
pistettä – ja vain puoli vuotta oli kulunut talvi-
sodan päättymisestä.

Hyvät Olympia-akatemian istunnon osanot-
tajat, Helsinki oli hävinnyt äänestyksen vuo-
den 1940 olympiakisojen järjestämisoikeu-
desta. Voiton oli vienyt Tokio, joka kuitenkin
joutui Japanin–Kiinan sodan vuoksi luopu-
maan kisaisännyydestä. Heinäkuussa 1938
Kansainvälinen Olympiakomitea ilmoitti hy-
väksyvänsä 12. olympiadin kisojen isännäksi
Helsingin. Jo elokuussa täällä muodostettiin
järjestelytoimikunta, joka aloitti viivyttämättä
työnsä. Olympiastadionin jatkorakentaminen
pääsi vauhtiin, Olympiatoimisto avasi ovensa,
rahoitustoimet käynnistyivät, tiedotustoiminta
suuntautui sekä kotimaahan että ulkomaille,

eikä elokuvateollisuuskäänne jättänyt tilaisuutta
käyttämättä. Olympiarallit raikuiivat radiossa,
kisatunnuksin varustettuja tuotteita myytiin jo
täyttä häkää, ja niin edelleen. Ja mikä tärkein-
tä: olympiakoume nousi kohisten suomalaisten
keskuudessa.

Kun talvisota oli syttynyt ja ankarat taiste-
lut riehui rajoillamme, oli jo arvattavissa,
miten Helsingin kisojen on käyvä. Vähällä ei
järjestelytoimikunta luopunut uskostaan ja teh-
tävistään, mutta lopulta se joutui ilmoittamaan
luopumisestaan. Seuraavassa pieni lainaus maa-
ilman urheiluväelle joulukuussa 1939 toimitet-
tusta kirjeestä:

”12. Olympiakisojen järjestelytoimikunta on
kokoontunut lähettääkseen tämän vetoomuk-
sen maailman urheiluväelle. Me pyydämme eri
puolilla olevia urheilijatovereitamme ja koko
maailman urheiluväkeä tällä hetkellä ajatte-
lemaan Suomea, maata, jolle oli uskottu 12.
Olympiakisojen järjestäminen. Maata, joka
kesällä 1940 toivoi saavansa nähdä koko maa-
ilman nuorison parhaimmiston rakkaina vie-
rainaan rauhanjuhlan merkeissä. Maata, jonka
kimppuun valtapyyteitään ajava suurvalta ilman
oikeuden varjoakaan on hyökännyt. Mutta kun
ajattelette Suomea, tietäkää: niin lämmitävää
kuin maailman meitä kohtaan osoittama myö-
tätunto onkin, se yksin ei ole kylliksi kansalle,
joka taistelee viisikymmenkertaista ylivoimaa
vastaan.” Allekirjoittajina olivat järjestelytoi-
mikunnan puheenjohtaja J. W. Rangell, vara-
puheenjohtaja Ernst Krogius – joka oli KOK:n
jäsen –, Urho Kekkonen ja Erik von Frenckell.
Vuoden 1952 kisat Helsinki järjesti. Ne urheilu-
johtajat, jotka olivat Helsingissä olleet ja jotka
olivat toivoneet Suomen vielä kerran hakevan
kisoja, olivat perustelleet toivomustaan sillä, et-
tä he halusivat vielä kerran kokea hengeltään
ja järjestelyiltään aidot olympiakisat.

Pääsihteeri Pirjo Puskala, EYOF Tampere 2009

EYOF TAMPERE 2009 -KISAT OLYMPIAKASVATUSTA TOTEUTTAMASSA

TAMPERE EYOF 2009

- Kisien avajaisia lausui Tampereen Presidentti Teija Hietanen
- Päätoimikunta ja johtajat: Timo F. Nieminen
- Järjestelytoimikunta ja tukitoimikunnat: Pekka P. Pesonen (johtaja), Tampere 4, HLU 2 ja Olympiakomitea 2)
- Järjestelytoimikunta ja tukitoimikunta EYOF 2009 koostuu pääasiassa Olympiakomiteasta (Suomalainen TTY ja Helsingin seuran Olympiakomitea)
- Kisat alkavat 1.7.2009 kello 18.00 ja päättyvät 11.8.2009 kello 18.00
- Talous- ja hallintotoimet sekä kaikki muutkin toimet hoitaa HLU:n kautta
- Tampereen kaupungin on yksiköt ovat hyvin mukana kisaa lämpimällä mielen. Lisäpalvelut, joukkotransportti, kulkuvälineet, Tampereen Ateria jne.

EYOF 2009 Tampere Finland

Tampere EYOF 2009 arvot

- Sporttisuus** – urheilijat pääosassa & tasavertaisuus Olympian henkeä
- Terveystietoisuus/kuulutus/käyttäytyminen** – puhdas ilma, ruokailu, kaupunki, ravintola- ja ravintolapalvelut, jätteen kierrätys, puhtaat ja turvalliset kulkuvälineet, turvallisuus
- Taloudellisuus** – suorituspaikat hyvässä kunnossa ja vuorokausittain, ruokaa ja vettä riittävästi, kulkuvälineet, jätteen kierrätys, ei polttoa

EYOF (aiemmin EYOD)

- Järjestely vuodesta 1991 lähtien – kahden vuoden välein kesällä ja talvella 1993 + (Maaoliikelahti tammikuun 2001)
- Kisien charter muutettiin > laajennettiin & laajennettiin + Tampere 2009 laajennettiin EYOF:ksi
- Kisat haavoittu ja saati kansainvälisen ja kansallisen tason kautta (Suomessa Tampere voitti 11 hakemusta järjestää kaupungin joukkot)
- EOC on EYOF:in charter (toimien sääntö) ja EOC:n kanssa allekirjoitettiin Host City Contract määrättyinä kääntökirjojen laeina

Tampere EYOF 2009

- Kisapäivät 19. - 24.7.2009**, avajaiset su 19.7., päättäjäiset pe 24.7.
- Joukkotien tulopäivät la 18.7. ja lähtöpäivät la 25.7., yöllätoiminta Tampere Fintubilla, useita joukkotien lauluja Helsinki-Vantaalla
- Kisapäivien ohjelmassa on mukana useita erilaisia ohjelmia ja koulutusta
- Kisapäivien ja koulutuksen ohjelmien lisäksi Tampereen kaupunkilaisille on mukana
- Vapaa-ajan ohjelmia, konsertteja, esikilpailuja, lauluja, lauluja jne.
- Kisat toteutetaan kolmessa (Yleisradio) sekä Euroopan laajuisesti (Eurosport)

Lajit, suorituspaikat ja lajivastuulliset seurat

	Judo	Tampereen Jäähalli (Tampereen Judo)
	Korpisalo (Pyykki)	Pyykin pallohalli & Haveran alakatu (Tampere)
	Käsipallo	Messukieku TESC (Käsipalloilijat)
	Pöytätennis	Messukieku TESC (Pöytätennik)
	Tennis	Haveran ja Pyykki (Tamperein Yhteis)
	Uimahelmi	Kuulan lentokiekko (TATS)
	Vesipallo	Kuulan lentokiekko (Tampereen Urheilijat)
	Männikkö	Messukieku TESC (Tamperein Yhteis)
	Vesivoimelu	Vuokkoilijat ja Tampereen Seur
	Yleisurheilu	Ratina (Tamperein Pöytä)

EYOF Olympiakasvatusta toteuttamassa

- Kaiken EYOF:n perustana ollempiini ja olympia-aihe
- Nuoret (13 - 18 v.) pääosin kaikessa kasvatustoiminnassa ja -toteutuksessa
- Maajoukkueiden olympiatilanteiden mallin Haveranin kouluklubiin (4 eri maajoukkuekäsikäs) + yhteistyötoiminta, tukitoiminta, oppi lomalleen eri kulttuurissa lämpen tarjota
- Koko Euroopassa on koulut (49 maasta), joihin lähtee vierailla mitä parhaimmillaan maajoukkueista
- Suomi ja Tampere ottaa esillä EOC:n järkeä ja NOC:issa myöntämällä tavalla ja vuosia kauan sitten

KISABUDJETTI

Kesäen budjetit v. 8.8 miljoonaa euroa, kahdeksan miljoonaa.

Osallistumiskustannukset (EYOF:n osallistumiskustannukset) & Tampereen kaupunki - mm. suorituspaikat, hankinnat (jousi- ja GPN:n hankinnat), EU:n kuitit 28.10.2008: 1,8 milj. €, EOC:n avustusta 10,0 ja Suomen Olympiakomitean panos 10,0 miljoonaa.

Suomalaiset koulut

Lähtökoulujen koulut, tukikoulut, maajoukkue (TOS, POK, Mäntymäki, Venäjä, Järvenpää)

EYOF Olympiakasvatusta toteuttamassa

- Kouluklubiin paljon vapaa-ajan ohjelmaa nuorille ja myös joukkueiden ohjelmassa - yhteisiä kokouksia, kouluklubiin lähtöä, internet-yhteyksiä, kääntäjä, konsertteja, demoa Terve urheilija, Puhdasta paina -teemoista
- Joukkueille markkinoidaan mahdollista vapaa-ajan ohjelmaa Järvi & Venäjä, vapaa-ajan koulut, kouluklubiin suomalaisen lajin, Särkänniemi-yhteistyö, lähtö, kulttuuritapahtumat jne.
- Haluukalle järjestetään mahdollisuus rekin Tampereen ympäristöön, joulut jne.

EYOF Tampere 2009 - Suunnitelmia

- Mitä osa-alueita on käsitelty - EOC ei esittänyt järkevää, mutta osittain siltä laajuuksista, niin että järkevää myös näkökulmasta kouluklubiin lähtöä olympiakomitean tapaan -> kouluklubiin lähtöä
- Lähtökoulujen kouluklubiin lähtöä toteutetaan yhteistyössä Tamperein, Haveranin ja Pyykin kanssa yhteistyössä (13-14-vuotiaat) tulee vierailemaan kouluklubiin ja kouluklubiin vierailemaan kouluklubiin ja kouluklubiin, vierailemaan kouluklubiin jne. -> lähtökoulujen järkevää
- Kouluklubiin paljon vierailemaan vapaa-ajan ohjelmaa sekä nuorille että joukkueille ohjelmassa jouluklubiin ja Suomen urheiluseuroissa -> esittänyt Terve urheilija -teemoista

EYOF Olympiakasvatusta toteuttamassa

- Olympiakomitean Tampereen perustaminen (jälä ja jouluklubi) kouluklubiin (jouluklubiin) erilaisia tapahtumia, joihin koko koulu mukana, kouluklubiin, vierailemaan jne. OK:n Olympiakasvatustoimintaa kouluklubiin
- Kouluklubiin lähtöä mitkä suunnitelmilla, mitkä lähtökoulujen (Olympiakomitean koordinaattori)
- Tiedotus kouluklubiin tapahtumista ja tapahtumista -> jouluklubiin vierailemaan kouluklubiin ja jouluklubiin kouluklubiin
- Vierailemaan kouluklubiin, kouluklubiin on vapaa-ajan jouluklubiin

EYOF TAMPERE 2009 - Nuoret

- EYOF:ssa ovat nämä yhteiset urheilut, kouluklubi ja eurooppalaiset kouluklubiin
- Osallistumiskustannukset (EYOF:n osallistumiskustannukset) & Tampereen kaupunki - mm. suorituspaikat, hankinnat (jousi- ja GPN:n hankinnat), EU:n kuitit 28.10.2008: 1,8 milj. €, EOC:n avustusta 10,0 ja Suomen Olympiakomitean panos 10,0 miljoonaa.
- "Nuoria nuoria" -> jouluklubiin, miten nuoret lähtökouluklubiin Tamperein EYOF-joukkueissa?
- Aika- ja päättäjät jouluklubiin sekä kouluklubiin ohjelmassa suomalaisen olympiakomitean osallistumista (13-15-vuotiaat, nuoret)
- Tamperein osallistumista olympiakomitean ja jouluklubiin kouluklubiin Suomessa, mikä on se kouluklubi, mikä kouluklubiin?

EYOF Olympiakasvatusta toteuttamassa

- EYOF vapaaehtoisten haku parhaan kouluklubiin
- Iso kouluklubiin kouluklubiin kouluklubiin 4.4.2009 Särkänniemen Delfinaarissa - yhteisillä kouluklubiin kouluklubiin, joihin ovat tulossa eri lähtökouluklubiin -> EYOF-joukkueissa näkyvät, kouluklubiin kouluklubiin
- Olympiakomitean lähtökouluklubiin kouluklubiin kouluklubiin ja kouluklubiin

*SOA:n puheenjohtaja, opettaja Petri Haapanen, Vääksyn koulu
Opettaja Oskar Breilin, Vääksyn yhteiskoulu*

MITEN KOULUT JA URHEILU- SEURAT VOIVAT HYÖDYNTÄÄ SUOMEN OLYMPIA-AKATEMIAN OLYMPIAKASVATUSOHJELMAA?

Hyvät kuulijat!

Aiomme tällä puheella valottaa, miten koulut ja urheiluseurat voivat hyödyntää olympiakasvatust materiaalia oman työnsä tukena. Kerromme aluksi olympiakasvatustavoitteista yleisesti, jonka jälkeen käsittelemme asiaa tarkemmin niin koulujen kuin urheiluseurojen näkökulmasta. Toivomme, että jokainen kuulija löytäisi itselleen sopivan tavan toteuttaa olympia-aatetta omalla sarallaan.

Koulujen kasvatustavoitteet (perusopetuslaki 2§), ovat hyvin pitkälle samansuuntaisia olympialiikkeen arvojen kanssa. Tästä syystä olympiakasvatuksen toteuttaminen kouluissa ei vaadi suuria ponnisteluja. Olympia-Akatemian reilun

pelin säännöt ovat jalkautuneet jo satoihin kouluihin. Vastaavasti Nuoren Suomen ja SLU:n eettiset periaatteet toimivat hyvin seura- ja urheilujärjestökentällä. Kaikki toimivat omalla sarallaan mutta voimavarojen yhdistäminen voisi tuoda lisäarvoa kaikille. Siltä pohjalta meillä kaikilla – opettajilla, ohjaajilla ja valmentajilla – olisi yksi yhteinen pelisäännöstö kasvatustyön pohjaksi. Tällä yhteisellä pelisäännöstöllä tukisimme myös toisiamme ja se voisi tuoda uusia näkökulmia nuorten kasvatukseen. Me pohdimme asiaa pitkälti Olympia-Akatemian materiaalin pohjalta.

Tässä suorituskeskeisessä yhteiskunnassa vaaditaan entistä enemmän yhteistyökykyä ja suvaitsevaisuutta toisia ihmisiä kohtaan sekä henkistä jaksamista. Yhteiskunnan muutosnopeuden takia koulussa tehtävän perusopetuksen lisäksi korostuu turvallisen ja oppimista tukevan ympäristön luominen ja kasvatustyön merkitys. Viettäväthän lapset ja nuoret aikaansa koulussa monta tuntia päivässä. Kasvattajat joutuvat miettimään keinoja, joilla he saavat kasvatustavoitteet toteutettua eri tilanteissa. Asian tekee haasteellisemmaksi vielä se, että päivittäin nuorilla on monta eri kasvattajaa. Esimerkiksi koulumaailmassa perusopetuksen yläluokilla yhden päivän aikana nuorella saattaa olla 3–6 eri opettajaa sekä tämän lisäksi ohjatussa harrastustoiminnassa hän voi kohdata muutaman aikuisen lisää. Siksi on tärkeää, että kasvattajilla on yhteiset pelisäännöt. Olympiakasvatust materiaali tukeanaan he voivat opettaa lapsia ja nuoria oppimaan reilun pelin periaatteita, yhteishenkeä ja suvaitsevaisuutta koulussa, liikuntatuntien lisäksi myös muissa oppiaineissa, sekä kaikissa

niissä tilanteissa iltapäivä- ja harrastustoiminnassa, jolloin aikuinen on nuoren kanssa läsnä.

Miksi olympiakasvatusta tulisi toteuttaa? Miksi ei? Monet tahot – myös Suomen Olympia-Akatemia ovat havainneet, että erityisesti koulut ovat loistavia paikkoja viedä omaa asiaa eteenpäin. Nykyisin koulut pursuavat kaikenlaista tarjontaa, projekteja ja hankkeita, hyviä ja huonoja. Olemme kuitenkin sitä mieltä, että koulujen tulisi valita itselleen jokin hyvä oman koulun kasvatustyötä tukeva toimintamalli. Olympia-aatteen sisällyttämistä koulu maailmaan puoltaa yhteiset kasvatustavoitteet. Vaikka sitä useimmiten toteutetaan vain yhden päivän tai viikon ajan, se on kuitenkin pitkän ajan prosessi, joka toistuu säännöllisin väliajoin. Lisäksi olympiaviikko näkyy koulussa ja luokassa ja se luo yhteenkuuluvuuden tunnetta. Yhteenkuuluvuuden tunteen ja yhteishengen rakentamisen myötä tämä toimintamalli soveltuu myös hyvin seuratoimintaan. Esimerkkinä yhteistyöstä ja yhteisistä pelisäännöistä voisimme kertoa Asikkalan Liikuntakasvatus -hankkeesta. Olemme Asikkalan kunnassa sopineet yhteisistä pelisäännöistä kunnan liikuntatoimen, seurojen ja koulujen kanssa. Sääntökeskustelun lisäksi olemme sopineet kerhotoiminnasta ja tehokkaammasta tilojen käytöstä. Löydä liikunta -kerhoihin koulutettiin ohjaajiksi Vääksyn Yhteiskoulun opiskelijoita, jotka pitivät monipuolisia ohjaustuokioita alakoululaisille aikuisen valvonnassa.

Miten olympiakasvatusta sitten voidaan käytännössä toteuttaa? Materiaalin valmistamisessa on aina haasteellista se, että voimme antaa vaan ajatuksia ja ideoita mahdollisuuksista, tietämättä sitä, minkälaiset toimintaedellytykset kouluilla on. Toivottavasti jokainen löytää niistä itselleen sopivan mallin toimia.

Olympiakasvatusta voidaan toteuttaa kaikissa oppiaineissa, ei ainoastaan liikuntatunneilla niin kuin usein ajatellaan. Opettaja joutuu työssään ensimmäin itselleen ja luokalleen parhaan opetustavan, jolla saavuttaa asetetut tavoitteet. Nykyinen oppimiskäsitys on muuttunut opettajajohtoisesta opetuksesta enemmän oppilasta ohjaavaan itsenäiseen tiedonhankintaan. Olympiaprojektien aikana pystytään elävöittämään opetusta seuraamalla sitä mitä maailmalla tapahtuu. Samalla kun opetetaan Kreikan histo-

riaa, pystytään kertomaan antiikin kisoista, joiden merkitys kreikkalaisille on edelleen todella suuri. Olympiaviikkojen aikana erityisesti alakoulun luokilla on mahdollisuus, oman vuosiluokan oppisisältöjen mukaisesti, edustaa jotain valtiota ja tutustua siihen kisojen aikana. Eri kielten tunneilla kirjoitetaan matkaraportteja, haastatellaan urheilijoita, väitellään esimerkiksi keinoista, joilla omia tuloksia voidaan parantaa sekä tutustutaan eri urheilulajeihin. Taito- ja taidoaineissa on monia eri toteutustapoja, yhteislauluista tulevaisuuden kisa-asujen suunnittelemiseen ja erilaisiin väritystehtäviin.

Koulujen opetus suunnitelmassa on useita aihekokonaisuuksia, joita käydään läpi normaalien oppiainetavoitteiden lisäksi. Olympiakasvatus tukee erityisesti tätä osa-aluetta. Pitää muistaa, että nykyaikaisen olympialiikkeen perustajan Pierre de Coubertin mukaan ”voitto ei ollut tärkeintä vaan ihmisen sielun kehittäminen”. Näin oli jo antiikin kisoissa. Ihmisen kokonaisvaltaisen kehityksen lisäksi Coubertin painotti yhteisökeskeisyyttä. Mitä aikaisemmin opetamme lapsen oppimaan yhteistoimintaa, keskinäistä kunnioitusta ja terveitä elämäntapoja, sitä paremmat mahdollisuudet meillä on vaikuttaa lasten ja nuorten, tulevien aikuisten, asenteisiin ja arvoihin.

Olympiaprojektien aikana opitaan asioita, jotka liittyvät fyysiseen, psyykkiseen ja sosiaaliseen

kehitykseen, siihen miten oppilas toimii ryhmän jäsenenä. Se on normaalia kasvatustyötä, mutta olympiaviikolla se voidaan tehdä tehostetusti. Vaikka olympiakasvatus on loistava tapa tuoda esille kansainvälisyyttä ja suvaitsevaisuutta, on se myös keino nostaa suomalaisuutta ja erityisesti sen liikuntakulttuuria. Tällä tavoin voimme vahvistaa omaa identiteettiämme, sitä perustaa joka pohjaa hyvinvointiamme. Tiedotusvälineiden rooli on nyky-yhteiskunnassa entistä suurempi. Media muokkaa kuvaamme kaikesta. Tietoyhteiskunnassa eläneet nuoret joutuvat elämään jatkuvassa muospaineessa. Mitä me aikuisina annamme nuorille tulevaisuuden eväiksi, kun emme välttämättä tiedä, mitä on luvassa viiden vuoden päästä. Osallistuva kansalaisuus voisi tarjota mahdollisuuden tukea urheiluseurojen ja yleensä kolmannen sektorien toimintaa. Omien olympiakisojen organisointi yhteistyössä oppilaiden ja seurojen kanssa voisi kasvattaa uutta talkooväkeä kentälle.

Talvi- tai kesäkisojen lähestyessä valmistamme kisamateriaalin, joka on sovellettavissa kouluille ja seuroille. Näin myös tuleviin Vancouverin kisoihin. Materiaalissa on aina ollut jokin koulujen aihekokonaisuuksiin liittyvä teema. Aikaisempina vuosina teemana ovat olleet muun muassa suvaitsevaisuuskasvatus, ympäristönsuojelu ja kestävä kehitys.

Miten seurat voivat hyödyntää olympiakasvatustamateriaalia?

- materiaali tarjoaa tietoa olympialajien ja olympiakisojen historiasta
- yhteisillä leireillä on mahdollista järjestää yhteishenkeä nostattavia toiminnallisia illanviettoja / olympialaisia
- harjoituksia eri liikehallintakykyihin ja motorisiin perustaitoihin
- kilpaileminen ja yrittäminen

Realistisen ja henkisesti tasapainoisen minäkuvan kehittämisen kannalta olisi hyvä painottaa yrittämisen ja oman henkilökohtaisen panoksen antamisen merkitystä niin urheilussa kuin jokapäiväisessä elämässä. Pierre de Coubertin on sanonut ”Tärkeintä elämässä ei ole saavuttaa mestaruus, vaan selviytyä kaikista vaikeuksista!”

- harrastaminen

Paljon on puhuttu kuilusta aktiivisten ja passiivisten nuorten välillä. Kuilua voi lisätä myös kilpailu-uran lopettaminen (drop out -ilmiö).

Mitä seurat tarjoavat sellaisille nuorille, jotka eivät halua kilpailla tai kuuluvat drop out -ilmiön piiriin? Tarjotaanko teidän seurassanne nuorille mahdollisuutta harrastaa lajia ilman kilpailua seuratoiminnan puitteissa vai onko nuorilla jokin muu rooli seurassa?

Kantavin teema olympiakasvatuksen saralla on reilu peli. Jos kuilu aktiivisten ja passiivisten liikkuvien kohdalla kasvaa, voidaan olettaa, että myös kasvatuspuolella tilanne on samansuuntainen. Kiireinen elämäntapa on tuonut mukanaan sen, että vanhempien työpäivät pitenevät ja yhdessäolo lapsen kanssa vähenee. Lapsen kanssa viettävät aikaa vanhempien, opettajan ja ohjaajan ohella samanikäiset kaverit. Kaverien osuus tietysti kasvaa, jos lapsi ei osallistu vapaa-aikanaan mihinkään harrastustoimintaan. Mitä vähemmän lapsi kohtaa aikuisia, sitä suurempi merkitys on hyvän aikuisen mallilla.

Jotta voimme urheilla ja toimia reilusti toisia kohtaan tulee meidän koko ajan keskustella säännöistä ja toimia niin, että toisten kunnioittaminen ja sääntöjen noudattaminen näkyvät myös omassa toiminnassa. ”Vain yksi voi voittaa, mutta ilman muiden osallistumista se ei olisi mahdollista.” Liiallisen voiton korostaminen tuo mukanaan helposti sen, että lapsi sanelee kenen kanssa hän toimii tai kenet hän hyväksyy joukkueeseen. Joukkueiden jäsenten valinnassa lasten sanaton viestintä kertoo paljon, miten muihin pelaajiin suhtaudutaan. Taitavia pelaajia on hyvä opettaa kannustamaan oman joukkueen jäseniä. Kun keuhut toista, saat myönteistä palautetta takaisin. Ei varmasti voi yleistää mutta oppilaita joutuu usein ohjaamaan kuuntelemaan ohjeita ja sietämään pettymyksiä. Aina elämä ei ole helppoa, vaan asioiden eteen on tehtävä töitä. Mitä on se tavallinen elämä, johon voisimme olla tyytyväisiä?

Meillä on kaikilla omat säännöt, koodit, kouluilla, seuroilla ja järjestöillä. Kodit kantavat kasvatusvastuun, me voimme omalla toiminnallamme tukea kotien kasvatustyötä. Kaikilla meillä, jotka työskentelemme lasten ja nuorten parissa, on kasvatusvastuu. Lapsen päivittäisen ajankäytön suhteen väittäisin, että suurimman kasvatusvastuun kantavat koti ja koulu, sitä tukemaan tarvitaan seurojen kasvatustyötä.

TULEVAISUUS JA JOHTOPÄÄTÖKSIÄ

Missä olympiakasvatus näkyy tulevaisuudessa? Tänä vuonna, 18.–25.7.2009, Tampereella järjestetään Euroopan Nuorten Olympiifestivaalit. Tästä aiheesta kuulumme jo aikaisemmin. Vancouverin talvikisat pidetään keväällä 2010, joten olemme jo alkaneet uuden kasvatusmateriaalin tekemisen ja kouluprojektin suunnittelun. Seuraavat talvikisat järjestetään vuonna 2014 Sotšissa.

Koulumaailmaa ajatellen talvikisojen ajankohdat näyttävät soveltuvan hyvin olympiakasvatuksen toteuttamiseen, mutta kesäkisojen suhteen ajankohta on hankalampi. Kisojen yhteydessä järjestetään myös paralympialaiset, joten voisimme Lontoon 2012 kisojen kasvatusmateriaalia suunnata juuri paralympialaisten puolelle. Seurojen näkökulmasta niin talvi- kuin kesäkisojen ajankohdat soveltuvat hyvin erityisesti yhteishenkeä kohottaville leikkimielisille seuraolympialaisille. Poissuljettua ei ole myöskään mahdollinen yhteistyö seurojen ja koulujen välillä koululaisolympialaisia järjestettäessä.

Ensimmäiset nuorten (14–18-vuotiaiden) olympiakisat järjestetään Singaporessa elokuussa

2010. Suomen Olympia-Akatemia on mukana kansainvälisessä Friends@YOG -projektissa, jossa molempien valtioiden koulut välittävät tietoa omasta maasta ja sen kulttuurista. Hankkeen tavoitteena on antaa kisajärjestäjille valmiuksia toimia kohteliaana isäntänä, joka pyrkii ottamaan maiden erityispiirteet huomioon kisojen aikana.

Koemme, että kouluihin ja seuroihin suunnattu olympiakasvatus on tärkeää kahdestakin syystä. Ensinnäkin meidän tulee aloittaa lapsista ja nuorista – kasvattaa heitä pitkäjänteisesti kohti niitä arvoja, joita kouluissa, seuroissa ja olympialiikkeessä pidetään tärkeinä. Erityisesti ne aikuiset, joilla on mahdollisuus kasvattaa lapsia usean tunnin ajan viikossa, on se voimavara, johon kannattaa panostaa jatkossakin. Voidaan ajatella, että jokaisesta nuoresta tulee joko katsoja tai urheilija tuleviin koioksiin. Me kasvattajina voimme vaikuttaa katsojiin ja urheilijoihin millaisessa arvomaailmassa he itseään ja Suomea edustavat.

Me emme kasvata lapsia ja nuoria lyhyttä hetkeä vaan elämää varten, jokainen tekee omaa tärkeää työtään omalla tontillaan, osa lyhyen hetken osa monen vuoden ajan. Toivomme menestystä teille jokaiselle omassa työssänne!

URHEILEVIEN LASTEN JA NUORTEN HARJOITTELU

Meillä Nuoressa Suomessa on viiden hengen osasto, joka työstää urheiluseura- ja lajiliittotasioita. Vedän kyseistä yksikköä ja olen saanut olla osallisena selvityksessä, jota nyt esittelen. Otsikkoa tarkentaen kyse on fyysis-motorisesta harjoittelusta. Selvityksen erityisasiantuntijana oli Harri Hakkarainen, joka parhaillaan on Suomen hiihtomaajoukkueen lääkärinä Salpausselän kiisoissa.

Selvityksen taustana oli syksyllä 2005 Olympiakomitean Kari Niemi-Nikkolan ja Asko Härkösen kanssa pidetty tapaaminen. Olimme kuulleet madonlukuja, miten suomalaislasten kunto ja armeijaan tulevien kunto on laskenut. Hyvä peruskysymys oli: missä menee urheiluseuroissa olevien lasten ja nuorten kunto? Laajemmin kyse oli myös heidän liikuntaaktiivisuudestaan. Liikkuuko ja harjoitteleeko suomalainen urheileva lapsi paljon vai vähän?

Onko liikunta ja harjoittelu monipuolista vai yksipuolista? Kuinka harjoitteluun pitäisi puuttua ja siihen vaikuttaa? Selvitys keskittyi näiden kysymysten ympärille.

2000-luvulla lasten urheilua on tarkasteltu psykologian kannalta, välillä sosiologian kannalta. Myös Nuori Suomi on pohdiskellut asiaa eettisten arvojen kautta. Asiaa on lähestytty talouden kannalta; mediassa käydään keskustelua kilpailujärjestelmistä ja -säännöistä – joskus kiivaastikin. Mutta tuntuu, että urheilun perusasia, fyysis-motorinen toiminta, on jäänyt hieman näiden kaikkien tulokulmien alle. Pohjimmiltaan on siis kyse paluusta perusasioiden äärelle. Selvitys on hyvin paljon vanhan hyvän asian esiin kaivamista ja siihen keskittymistä – ei kovinkaan paljon uutta.

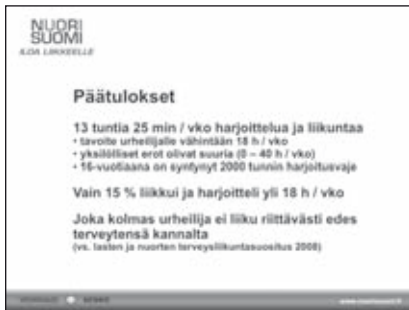
Selvitysraporttiin ”Urheilevien lasten ja nuorten fyysis-motorinen harjoittelu” osallistuivat Olympiakomitea, Nuori Suomi ja Suomen Valmentajat ry. Erityisasiantuntijana toimi Harri Hakkaraisen lisäksi Timo Jaakkola Jyväskylän yliopistolta motoristen asioiden asiantuntijana. Kimmo Kantola Lahden Ammattikorkeakoulusta sekä hänen opiskelijansa tekivät ison työn tietojen syöttämisessä sähköiseen muotoon. Mukana olivat luonnollisesti näiden järjestöjen edustajat.

Itse on helppo sanoa, että kyseessä on harvinaisen ja hyvä selvitys. Liikunnan asiantuntijaryhmässä kyseltiin, onko tämäntyyppisiä, tällä tavalla toteutettuja selvityksiä tehty missään päin maailmaa. Kukaan ei tiennyt sellaisesta, ja ainakin kansallisesti tämä tutkimustapa ja laajuuskin ovat ainutkertaisia.

Selvitykseen tuli mukaan neljätoista lajia ja kolmeitoista lajiliittoa. 8–18-vuotiaiden nuorten urheilijoiden vuosikoharjoituspäiväkirjoja saatiin takaisin 2646. Niitä palautui takaisin varsin tasaisesti eri ikäryhmiltä, myös maantieteellisesti jakauma oli tasapuolinen. Lajiliittoja pyydettiin ottamaan huomioon lajikulttuurista keskiarvoi-

sesti kuvaavien lasten ja nuorten harjoituspäiväkirjoja. Lajiliitot olivat erittäin sitoutuneita ja kiinnostuneita, ja tuntui, että loppua kohti yhteistyö vain tiivistyi. Liitot viestivät asiasta aktiivisesti ja käsitelivät aihetta eri tavoin. Yhteiset ponnistelut jatkuvat vielä tämän vuoden 2009 ajan erilaisissa seminaareissa.

Aluksi mietittiin, lähdetäänkö sähköiseen järjestelmään, mutta lopulta päätettiin, että tehdään kysely loppukäyttäjälle yksinkertaiseksi. Näin nuoret urheilijat täyttivät paperiseen versioon kaikki yli kymmenen minuutin fyysiset aktiivisuudet, oli se sitten päälajin ohjattua valmennusta, päälajin omatoimista harjoittelua tai muuta liikuntaa; koululiikuntaa, fyysisesti aktiivisia pihapelejä, leikkejä, pyöräilyä – ja kävelykin kelpasi, kunhan se kesti vähintään kymmenen minuuttia. Näiden tietojen kautta on hyvin paljon tulkittu selvityksen yleisviestiä. Harri Hakkarainen ja Kimmo Kantola tarkistivat vielä koodaajien kanssa, että päiväkirjojen tiedot vastasivat sähköistä koodausta, joten prosessi ja menetelmä olivat luotettavia.

Päätuloksena oli se, että keskimäärin suomalainen urheiliva lapsi ja nuori liikkuu 13 tuntia 25 minuuttia viikossa. On suhteellista, onko lukema paljon vai vähän. Työryhmässä käytettiin varsin paljon aikaa keskusteluun siitä, mikä olisi suositus urheilulle lapsille. Päädyttiin tulokseen, että vähintään 18 tuntia liikuntaa ja harjoittelua – ei siis pelkkää organisoitua harjoittelua. Jopa ajattelimme kaksioisviestiä: 18 tuntia vähintään, eikä 25 tuntiakaan viikossa ole mahdottomuus, eikä vie ylikuntoon, mikäli sen taitavasti rakentaa viikko-ohjelmaan erilaisina rasituksina. Mutta suositukseksi tuli siis 18 tuntia liikuntaa viikossa.

Yksilölliset erot olivat suuria. Nolla-päiväkirjojakin tuli ja päätellen siitä, että päiväkirjan alku oli asianmukaisesti täytetty, kyseessä oli ehkä sairaus tai erityisviikko. Näitä tosin oli vain muutama. Eräs jalkapalloilijapoika pääsi 40 tuntiin. Hän oli kaikki välitunnit ja viikonloput pomputellut palloa. Fyysisesti se ei varmaan ole kovin rasittavaa mutta vaatii kieltämättä sitkeyttä kerätä 40 tuntia viikkoon.

Valmennuksen otteen kannalta mietittiin, mitä tämä keskimäärin viiden viikkotunnin liikuntatajave tarkoittaa. 16-vuotiaalle on syntynyt 8–16-vuotiaana 2000 tunnin harjoitusvaje. Se ei voi olla näkymättä. On paljon tarinoita urheilulukioista, että kun aletaan harjoitella kahta kertaa päivässä, seurauksena on rasituslata, ylikunto. Jopa rasitusvammoja tulee helpommin, mikäli harjoituspohja ei ole riittävä. Riittäväksi määritellyn 18 harjoittelutunnin rajan saavutti vain 15 prosenttia koko tästä joukosta. Vain noin reilu kymmenes heistä liikkuu huippu-urheilun kannalta riittävän määrän.

Terveysliikuntasuositukset julkaistiin vuosi sitten. Suositus on 7-vuotiaille kaksi tuntia päivässä laskien 18-vuotiailla tuntiin. Selvityksen aineiston perusteella joka kolmas urheiluseuroissa urheiliva lapsi ja nuori ei saavuta edes terveysliikuntasuosituksista. Se on oma huolestuttava viestinsä.

Kaaviossa ”Urheilijoiden liikunta- ja harjoitusmäärät (h/vko)” ilmenee kaikki olennainen selvityksestä. Kolme vasemmanpuoleista ovat poikien pilareita, kolme seuraavaa tyttöjen pilareita ikäjärjestyksessä 8–11-vuotiaat, 12–15-vuotiaat ja 16–18-vuotiaat. Tummalla värillä kuvataan lajin ohjattu ja valmennustunteja, vaaleammalla

päälajin omatoimista harjoittelua ja kolmas osa kuvaa muuta liikuntaa. Ensimmäinen havainto on, että liikunta- ja harjoitustuntien määrät laskevat. 8–11-vuotiaat liikkuvat vähiten sekä pojissa että tytöissä. Organisoitujen harjoitustuntien määrät nousevat, pojissa hieman enemmän kuin tytöillä. Tytöillä aika korkea määrä 8–11-vuotiaissa selittyy sillä, että mukana oli paljon taitoluistelijoita ja telinevoimistelijoita. Omatoiminen päälajin harjoittelukin lisääntyy, mutta iso viesti on, että organisoitu ja omatoiminen päälajin harjoittelu ei riitä paikkaamaan muun liikunnan vähentymistä. Etenkin 12–18-vuotiaiden muun liikunnan osuus on jatkossakin ihmettelyn ja pohdinnan aihe – mitä asialle voisi tehdä?

Käytännön esimerkkinä on kaksi autenttista harjoitteluviikkopäiväkirjaa. Ensin 11-vuotias telinevoimistelijatytty, joka on päässyt melkein 22 tunnin viikkoliikuntamäärään. Telinevoimistelijat harjoittelevat melko paljon organisoitustikin. Päiväkirjassa oli neljänä päivänä ohjattuja harjoituksia. Myös omaehtoista lajin harjoittelua on jonkin verran.

Koululiikunnan ja kakkoslaji tenniksen lisäksi muuta liikuntaa on tullut laskettelusta, ulkoilusta, koiran kanssa ulkoilusta, pyöräilystä harjoituksiin. Tämä edustaa keskimääräistä parempaa määrää suomalaisille urheilville lapsille.

Toisena esimerkkinä on 14-vuotias jalkapalloilijapoika, joka ilmoitti motiivikysymyksessä tähtäävänsä aikuisten huipputasolle. Hänellä on neljä kertaa viikossa puoleentoista tunnin ohjatut harjoitukset ja omatoimisesti hän harjoittelee kerran 30 minuuttia. Kakkoslajina poika pelaa salibandya, jossa oli viikon aikana yksi turnaus. Koululiikunnasta tulee kaksi tuntia ja lisäksi hän käy liikuntakerhossa. Omatoimista harjoittelua ja muuta liikuntaa mahtui tämän pojan kalenteriin yksi 15 minuutin pyöräily. Tämä on varsin tyypillinen viikkoharjoituspäiväkirja. Muu kuin ohjatut ja organisoitut harjoitus- ja liikuntatunnit ovat kuoriutuneet pois.

Talvella haastateltiin Urheiluruudussa Tapparan C1-junioreissa pelaavaa poikaa, joka kertoi harjoittelevansa neljä kertaa viikossa. Kun haastattelija kysyi muusta liikunnasta, poika vastasi: ”Ei tämän ikäisen tarvitse enempää harjoitella.” Varmastihan pojan viikko-ohjelmaan kuuluivat ainakin liikuntatunnit, mutta vastaus tuli kuin apteekinhylyltä – ehkä joku oli niin sanonut, että neljä tuntia riittää? Selvityksemme viestit tulivat katsojan mieleen...

Kokonaisliikuntakerrat ja -tunnit vähenevät iän myötä eikä lajiharjoittelun lisääntyminen kompensoi vähenemistä. Voisi aiheellisesti kysyä, onko kyseessä nollasummapeli, joskus jopa miinuspeliä: kun ruvetaan käymään ohjatuissa harjoituksessa, muu liikunta syrjäytyy kalenterissa. Mietitään esimerkkinä jääkiekkojunioripoika pääkaupunkiseudulla, jonka harjoitusmatka voi kestää puoli tuntia. Lisäksi aikaa kuluu varusteiden laittoon ja odotteluun. 60 minuutin jäävuorosta Eräs Jääkiekkoliiton tutkimus kertoo, että pelaaja liikkuu 60 minuutin jäävuorosta 15–20 minuuttia – loppu on odottelua ja kuuntelua. Samat rituaalit toistuvat kotimatalla, joten kotiovelta kotiovelle voi kestää kaksi ja puoli tuntia, myös isältä, ja poika liikkuu 15 minuuttia. Jos hän käyttäisi ajan kotiympäristön höntsypeleihin, ainakin fyysis-motorista tekemistä tulisi enemmän. Totta kai tarvitaan ohjattuja, organisoituja harjoituksia; laatua, tekniikaopastusta. Entä kun muu alkaa karsiutua pois?

Motoristen perustaitojen harjoittaminen luonnollisesti vähenee iän myötä. Lajin tekniikkaharjoitusta tulee sitä vastoin enemmän. Motoristen perustaitojen harjoittaminenkin vähenee nopeasti ja liian paljon. Uskon kuitenkin että pitäisi osata juosta ja tehdä lentokuperkeikka, oli laji mikä tahansa. Tietyissä perusasioissa on murrosikäisillä ja nuorilla urheilijoilla suuria puutteita. Lajitekniikkaharjoittelussa saadaan ohjastusti laatua, mutta viikkoharjoituspäiväkirjoista ilmenee, ettei harjoittelu jatku omalla ajalla. Amerikkalaisissa elokuvissa näytetään, miten autotalliin päädyissä on korirenkaat, ja siellä tai lähikentällä heitetään satoja ellei tuhansia toistoja sen jälkeen, kun valmentaja on opettanut heiton – käydään itse harjoittelemassa. Lieneekö Amerikan koripallokulttuurin yksi vahvuus siinä?

Fyysisiin ominaisuuksiin liittyen selvityksestä ilmenee, että nopeusharjoittelua on liian vähän. Voisi sanoa, että salibandyharjoituksissa juniori ei irrota mailaa kädestään ottaakseen puhtaita, hyviä nopeusharjoitteita reaktiolähtönä tai juoksuna. Puhtaita nopeusharjoitteita lapselle mieluisasti toteutettuna oli vaikea löytää. Anaerobista liikuntaa oli niin ikään liian vähän. Anaerobisella liikunnalla ei tässä tarkoiteta raskaasti maitohapotonta, kumuloituvaa harjoitusta, vaan maitohapotonta, 5–7 sekunnin suoritusta, josta lapsi palautuu 20–30 sekunnissa. Tällaista pihapeleissä luontaisesti tapahtuvaa suoritusta pelätään turhan paljon ja toteutustapa ymmärretään väärin.

Aerobinen liikunta on osalla tutkituista kohtuullisella, osalla jopa hyvällä tasolla, mutta keskiarvoisesti sitäkin tulee liian vähän. 8–11-vuotiaille tuli etenkin muun liikunnan – kävelyn, pyöräilynä, pihaleikkien – ansiosta aerobista liikuntaa kalenteriin kohtuullisesti. Tytöt olivat tässä suhteessa poikia parempia.

Lihaskuntoharjoittelua tulee erittäin vähän, alle yhden kerran viikossa. Harri Hakkarainen on kertonut, että alle 20-vuotiaiden jääkiekkomaajoukkueen fyysisissä testeissä kolme pelaajaa jäi leuanvedossa nolnaan. Silläkin tasolla heikko pohja näkyi.

Nopeusvoima- ja voimaharjoittelua tulee niin ikään liian vähän. Nopeusvoimaharjoittelua tulee lähinnä erilaisina hyppeilynä. Voimaharjoittelulla ei välttämättä tarkoiteta, ai-

nakaan pienillä lapsilla, lisäpainoilla tapahtuvaa harjoittelua. Mutta murrosikäisillä sitäkin voisi tekniikoita totutellen olla ohjelmassa. Siinäkin yhteydessä esiintyy varoittelua liian pitkälle. Ainakin kun yli 15-vuotiaiden kanssa ollaan tekemisissä, voimaharjoittelun lisäksi on paikallaan.

Liikkuvuusharjoittelussa ilmenee luonnollisesti lajikohtaisia eroja. ”Yllättäen” telinevoimistelu ja taitoluistelu hoitavat tämän osuuden kohtuullisen hyvin ja asia on niiden piirissä sisäistetty. Mutta poikavaltaisissa palloilulajeissa ongelmia on liikkuvuusharjoittelun suhteen enemmänkin.

Alkuverryttelyjä esiintyi vain alle puolella urheilijoista. Tässä haettiin nimenomaan erillisiä alkuverryttelyjä, vaikka joidenkin lajien edustajat selittivät, että ”kyllä meillä siinä alussa vähän virittävä harjoite on”. Esimerkiksi jääkiekkon juniorien osalta tämä tarkoittaa ennen kaukaloa menoa 15–20 elimistöä totuttavaa, hitaasti lämmittävää harjoitetta, jotta heti harjoituksen alusta oltaisiin valmiina. Loppuverryttelyt olivat vielä harvinaisempi tapaus – voi sanoa, että liian harvinainen.

Kokonaisuudesta voi tehdä seuraavia johtopäätöksiä: peruselämän fyysinen aktiivisuus ei tuo enää harjoitteluun ilmaista apua, jota tuli vielä joskus 1970–80-luvulla. Fyysisiä ominaisuuksia harjoitellaan liian vähän. Ainakin yli 12-vuotiaille tämä tarkoittaa erillisiä harjoituksia, jos pihapelejä ja välituntipelejä on vaikea enää herättää. Etenkin 12–18-vuotiailla huoltava ja rakentava ominaisuusharjoittelu on liian vähäistä. Tämän suuntaista vihjettä on saatu myös lisenssivakuutusten suunnasta: prosentuaalisesti yhä useampaan lisenssiin liittyy korjaavien toimenpiteiden korvauksia. Vähän näyttäisi olevan valalla sellainen kulttuuri, että lajin tehokkaaseen ydintoimintaan mennään nopeasti ja rakentava, huoltava kokonaisuus jää vähemmälle. Tytöt ovat tässä suhteessa hieman poikia huolellisempia tehden verryttelyjä, aerobista harjoittelua ja venyttelyä, mutta harjoittelun tehon puolella tytöillä ilmenee tiettyjä laatuongelmia.

Oma kokemukseni liikunnanopettajana ja liikunnan didaktikkona on tuonut monipuolisuuskäsitteen useimmiten vastaan puhuttaessa taidoista. Mutta nyt rinnalle pitää nostaa fyysisten ominaisuuksien monipuolisuus: aerobinen kestävyys, lihasvoima, nopeus, lihashuolto.

Onko näitä asioita riittävästi lapsen tai nuoren viikkokalenterissa ja harjoituksissa? Se on myös monipuolisuutta. Moni urheilulaji ilmoittaa olevansa monipuolinen. Mutta monipuoliselta vaikuttavassakin lajissa jää joku puoli vähemmälle huomiolle, kuten esimerkiksi telinevoimistelussa aerobinen harjoittelu.

Liikunnan ja harjoittelun lisääminen ei tarkoita pelkästään harjoittelun lisäämistä – toki 2–3 viikkoharjoituskerran lajeissa voidaan harjoitus tai kaksi lisätä huoletta. Mutta olennainen kysymys on, miten harjoitustunteja lisätään kalenteriin. Joskus se voi olla omatoimisuuden lisäämistä tai muun liikunta-aktiivisuuden ylläpitämistä. Monipuolisuus on lyönyt hyvin läpi lasten ja nuorten urheilun kantavana periaatteena, mutta tämän selvityksen osoittamassa tilanteessa se on entistä tärkeämpää. Kun aiemmin urheilun ulkopuolinen ”vipellys” toi monipuolisuutta, nyt lajikohtaisten harjoitteiden fokusointi voi kärjistä tilannetta, ja uhkakuvana monessa lajissa on toiminnan kaventuminen.

Kehitystyö, uuden tekeminen, on varsin raskasta. Jos valmentajalla, urheiluseuralla tai lajiilijalla ei ole voimia suuruusuntaisempiin hankkeisiin, erityishuomio yhteen ikäryhmään voisi auttaa jo paljon. 8–11-vuotiailla aika moni asia on kohtuullisessa kunnossa, mutta 12–15-vuotiaiden kohdalla on kysymymerkkejä. Voi olla, että on liian myöhäistä reagoida 16–18-vuotiaan tilanteeseen. Jos 12–15-vuotiaana saa tietyt perusasiat kuntoon ja urheilijaksi kasvamisen käyntiin, se tuottaa hedelmää laajemminkin.

Mutta mistä ongelmat ovat syntyneet? Arkielämän fyysisen aktiivisuuden väheneminen on tosiaan. Positiivisesti voisi tietysti ajatella, että jokohan arkielämän fyysinen aktiivisuus olisi vähentynyt nolleen – siitähän tilanne ei enää voi mennä pahemmaksi. Onneksi kaikkien osalta ei tietenkään ole näin. Säilytettävä urheilukulttuurin osa on 8–11-vuotiaiden pihaliikunta ja temmellys sekä liikkuminen jaloin ja pyörällä.

Välillä tuntuu, että urheilujärjestelmän pyrkii elämys- ja tapahtumakeskeisyyteen. Urheilusta laaditaan hieno ja koukuttava juttu; leiri- ja kilpailumatkoilla syödään bussissa perunalastuja takapenkillä ja nukutaan vähän huonosti. Onko se urheilijan elämää – vai ovatko sitä enemmänkin perusharjoitukset ja perusviikko kotona?

Turnausten ja kilpailujen määrät ovat kasvaneet lähes joka ikäryhmässä. Kohta jääkiekkon juniorit ovat 11-vuotiaina menossa Japaniin ja Kanadaan. Kaikki elämykset tulevat hieman etupainotteisina vastaan, eikä murrosiän vaikeina vuosina ole mitään lisättävää.

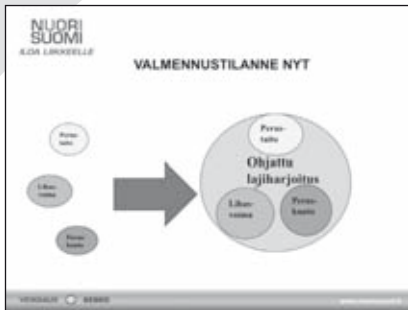
Perheissä elää vahva usko järjestelmiin ja laatu-aikaan. Tämä näkyy varmasti yhteiskunnassa monessa muussakin. Meillä oli päivähoiton liikuntakampanja, lapsille kaksi tuntia liikuntaa päivässä. Äiti tuli hakemaan lastaan päiväkodista ja kysyi, kuinka paljon lapset tänään liikuivat. Hoitaja vastasi, että tunti liikuttiin. Kun äiti kysyi, että eikö sitä pitänyt olla kaksi tuntia, päivähoitaja vastasi fiksusti: ”Se toinen tunti on sinun”. Ei mennyt ihan helposti perille se, ettei joku muu vastaa omien lasten liikuttamisesta.

Onko urheilussa oma Idols-ilmiö? Harjoitelematta ei sentään päästä huipulle, mutta ainakin oikotietä onneen haetaan. Elämme aika moniarvoisessa yhteiskunnassa, urheilun kannalta vähän liiankin moniarvoisessa. Pitää hoitaa opiskelu, pitäisi käydä töissä; seurustella poika(tyttö)ystävän kanssa illat, chattailla – niin monta juttua, joita pitää viikkokalenteriin mahduttaa. Liikunta- ja urheilutuntien saaminen viikkokalenteriin alkaa olla taiteen laji.

Kaikille näille ongelmakohdille ei kannata yrittää tehdä jotakin, vaan on katsottava, minkä osa-alueiden kohdalla urheilujärjestelmän pitää mieltä tulokulmaansa. Moniin asioihin voidaan kyllä vaikuttaa.

Ennen, 30–40 vuotta sitten, lapsilla ja nuorilla oli hyvät perustaidot ja lihaspuolen peruskunto tullessaan urheilulajin harjoituksiin. Harjoituksissa ei tarvinnut huomioida perustai-

toja, lihasvoimaa ja peruskuntaa kuin pieneltä osin. Voitiin keskittyä lajiharjoituksiin. Tällä hetkellä näissä asioissa on puutteita. Se tarkoittaa, että harjoituksen sisällä pitäisi huomioida perustaso, muuten ei ole vankaa pohjaa rakentaa lajiharjoittelua.

On yksi vaihtoehto, joka vapauttaisi tilaa lajiharjoittelusta. Voisivatko valmentajat ja urheiluseurat esittää vahvasti näkemyksiä, suositusta, sekä harjoitusohjelmia yksinkertaisessa muodossa: tehkää tällä viikolla yksi aerobinen peruskestävyysharjoittelu kaverin kanssa, yksin tai vanhempien kanssa. Yli 12-vuotiaalta voi pyytää harjoituksia huoletta. Silloin vapautuisi ohjatuista lajiharjoituksista aikaa kokonaisuudelle.

Kenellä on vastuu urheiluvien lasten ja nuorten liikunta-aktiivisuuden parantamisesta? Asia ei ratkea yhden tahon ponnistelulla, tämä on yhteisvastuun asia. Yli 12-vuotiaille voisi rakentaa tulokulman ”Kasva urheilijaksi”, johon kuuluisi aktiivisuus hoitaa viikkoliikuntakalenteria ja seurata omatoimista harjoittelua. Harjoituspäiväkirjan käyttö tuntui varsinkin palloilupuolella olevan outoa ja aika haastavaa. Urheilijaksi kasvuun kuuluu urheilullinen elämäntapa monine vivahteineen, alkaen ravinnosta ja levosta, joiden osalta myös vanhemmat voivat olla mukana yhteistyössä. Vanhemmille on mahdollista viestiä, mitä on olla urheiluvan nuoren vanhempi. Valmentajilta kysytään lajiharjoittelun toteutuksen lisäksi, osataanko kasvattaa vastuuseen ja omatoimiseen harjoitteluun. Valmentajan pitää tukea harjoituspäiväkirjan käyttöä. Ja ainakin alku- ja loppuverryttely tuovat yhteen liikuntakertaan lisää liikuntaa. Puolituntiset verryttelyt 60-minuuttisen jääkiek-

koharjoituksen alkuun ja loppuun tuplaisivat liikuntamäärän.

Seurat voisivat järjestää yhteisharjoituksia. Kun monissa seuroissa alkaa olla valmennuspäälliköitä, hän voisi vetää 30–40 urheilijalle peruskuntoharjoitteita, ja vapaahoitovalmentajat voisivat levätä sen illan. Vapaavuorojen lisääminen on yksi mahdollisuus. Kun Etelä-Suomessa ei ole luonnonjäättä kuin kuusi viikkoa, seurat ovat ottaneet jäähallista lauantaiamuksi vapaavuoron. Omaehtoista toimintaakin on puoliksi organisoitava. Lajiliitolla on yleinen propagandavastuu ja näkemyksiä. Ohjaaja- ja valmentajakoulutuksen osalta katsantokantoja pitäisi ehkä hieman tarkistaa. Me muut toimijat, Olympiakomitea, Nuori Suomi, aluejärjestöt ja urheilupuistot olemme mukana konsultoimalla, viestimällä ja järjestämällä seminaareja.

Tiedämme että urheilutoiminnassa on mukana erilaisia lapsia ja nuoria. Kaikki eivät tähtää aikuisten tason huipulle. Selvityksessä kysyttiin: ”Mihin tähtää urheilijana?” 30 % ilmaisi omaavansa kilpailutavoitteita aikuisten sarjoihin, eli he katsovat aika pitkälle ja ovat innostuneet asiasta. Luonnollisesti vanhimmissa ikäluokassa heitä löytyy eniten. Kilpailutavoitteita juniorsarjoihin oli enemmistöllä. Kun tiedämme, että vastaajista vain 15 % liikkuu ja harjoittelee riittävästi huippu-urheilun kannalta, ainakin toiset 15 % elää illuusiassa. He eivät vielä tiedä, että oma liikuntamäärä tulee rajoitteeksi – pitkälle ei tulla pääsemään.

Selvityksessä tarkasteltiin lasten ja nuorten liikumista ja urheilua huippu-urheilun vaatimusten kannalta. Nuoressa Suomessa kannamme jatkossakin mielellään sitä syntiä, että me haluamme nähdä arvokkaaksi yksilölle ja yhteiskunnalle 10 tai 15 viikkotuntin liikunnan. Kaikki liikuntaan käytetyt tunnit merkisivät jokaiselle yksilölle myönteisiä asioita. Nuori Suomi tulee tuottamaan toimintoja ja tukipalveluita kaikille, mutta olemme entistä enemmän mukana myös huippu-urheiluun liittyvässä keskustelussa. Manu Kangaspunta on aloittanut 12–15-vuotiaiden kilpaurheilun kehittämisen yhteistyöprojektin Olympiakomitean kanssa, ohjausryhmässä ovat Kari Niemi-Nikkola ja Asko Härkönen. Mitä tälle ikäryhmälle voitaisiin jatkossa tuoda lisää, jotta kilpa- ja huippu-urheilun harjoitteluun tulisi lisää realismia, laatua ja keskustelua?

JUDOKA NINA KOIVUMÄKI

Nina Koivumäki (NK)

Haastattelija: Jouko Purontakanen (JP)

JP: Nina Koivumäki, olympiajudoka, tulee suoraan harjoitusleirin keskeltä – täällä Varalassa on nimittäin menossa maajoukkuejudokoiden harjoitusleiri. Nina lupasi tulla kertomaan meille urheilijan näkemyksiä olympismista ja vähän muustakin. Nina on 23-vuotias Porin lahja tamperelaiselle judolle, siirtynyt Porista Tampereelle jonkin aikaa sitten, saavuttanut nuorten sarjoissa Euroopan mestaruusmitaleja ja oli aikuisten MM-kisoissa 2007 viides, jolla hankki hyvissä ajoin Suomelle olympiapaikan Pekingiin. Nina, mitä olet tehnyt tänä aamuna täällä leirillä?

NK: Meillä oli harjoitusotteluita klo 10 alkaen, kolme kovaa ottelua. Sen jälkeen kävin syömässä, jonka jälkeen tulin istuskelemaan tänne.

JP: Kerro meille seuraavaksi lyhyesti tarinasi Porista Tampereelle, ja miten urheilu-urasi on edennyt?

NK: Aloitin judon 6-vuotiaana, veljeäni seuraten. Siihen aikaan harrastin myös telinevoimistelua ja lasten satujumpaa. Itse ainakin koen, että olin melko urheilullinen lapsi. Veljeni kans-

sa olimme molemmat harjoittelemassa Porin Urheilutalolla, veli alakerrassa judoa, minä yläkerrassa telinevoimistelua. Omat harjoitukseni loppuivat aina vähän aikaisemmin, joten ehdin tulla alakertaan seuraamaan veljen harjoituksia. Vuoden verran sain tai jouduin seurailemaan, ennen kuin pääsin itse mukaan. Kun ensimmäisen kerran ilmoitin asiasta vanhemmille, äiti oli vähän sitä mieltä, ettei tyttöjen oikein sopisi harrastaa lajia, jossa potkitaan ja lyödään. Judossahan ei tosin tehdä kumpaakaan, ja yritin kertoa äidille, että laji on varmasti hyvä myös minulle koska velikin on sitä saanut harrastaa. Vuoden päästä sitten isä vei minut ensimmäiselle alkeiskurssille ja sinne olen jäänyt. Äitikin sitten nopeasti leppyi ja alkoi kannustaa harrastuksessani.

Yläasteikässä tuli eteen päätös, menenkö lukiin ja jos, niin minne. Kahdeksannella luokalla olin aloittanut yhteistyön nykyisen valmentajani kanssa. Hän on tamperelainen ja hän ehdotti Sammon urheilupainotteista lukiota. Ilmoitin vanhemmille, että haluan hakea sinne. He onneksi suostuivat siihen ja sain lähteä. Tampereelle muuttoa helpotti hieman se, että kaksi vuotta vanhempi veljeni harjoitteli siihen aikaan kovasti. Veli pääsi Tampereelle kolmannelle luokalle ja itse aloitin ensimmäisellä. Asuimme aluksi samassa asunnossa, mikä helpotti Tampereelle asettumista. Vuodesta 2001 lähtien olen siis asunut ja harjoitellut Tampereella.

JP: Ennen kahvitaukoa Pasi Mäenpää kertoi merkittävästä tutkimusta, jossa on tutkittu, miten paljon nuoret urheilijat nykyään harjoittelevat. Sinulla on varmasti tarkat harjoituspäiväkirjat ajalta, jolloin olit 14–15-vuotias ja aloittanut vahvan lajiharjoittelun – paljonko sinulla oli normiviikossa lajiharjoittelua, paljonko oli harjoitteita, jotka eivät olleet varsinaisia lajiharjoittelua mutta sitä tukevia, ja muuta liikummista, ja mitä se piti sisällään?

NK: Väittäisin, että minulla oli Porin aikana aika tiukka valmentaja, Reino Fagerlund. Hän ei luistanut: melkein viisi kertaa viikossa olin iltaharjoituksissa – myös perjantaisin, vaikka joskus halusin pitää omia menojakin. Silloin tehtiin niin, että otettiin perjantai-iltana judotreeni ja sen jälkeen äiti vei esimerkiksi koulun

diskoon tai johonkin muualle muutamaksi tunniksi. Viisi kertaa viikossa oli siis iltajudo. Kun kasiluokalla olin aloittanut valmentajan kanssa yhteistyön, joitakin puntiharjoituksia tein yksin, jos oli hyppytunteja tai jos koulu alkoi kymmeneltä. Hyötyliikuntatreenejä minulle tuli aika paljon, sillä koulumatkaa oli nelisen kilometriä ja kuljin sen sekä talvella että kesällä pyörällä. Lisäksi liikuin aika paljon kavereiden ulkona, muun muassa pallopeleissä. Sisällä en kyllä hirveästi viettänyt aikaa. Tarkkoja tuntimääriä en nopeasti pysty laskemaan, mutta ulkoliikuntaa tuli päivittäin runsaasti.

JP: Tämä kertoo, ettei Nina olisi muuten ollut olympiajoukkueessa! Mutta millainen on sinun normaali harjoitusviikkosi – joka tietysti vaihtelee harjoittelukausittain?

NK: Nyt ovat kyllä hyötyliikunnat vähentyneet. Kaiken olemassa olevan energian yritän panostaa harjoitteluun. Tässä tuli vielä mieleen, että itse en merkinnyt lapsena harjoituspäiväkirjaan pyörämatkoja tai muuta sellaista liikuntaa, jota en pitänyt kovana harjoitteluna. Mutta tämän hetken treeni riippuu tosi paljon siitä, mikä kauden vaihe on menossa. Nyt olen siirtymässä peruskuntokaudesta kisakautta kohti. Aika paljon olen yrittänyt pitää harjoittelun lajipainotteisena: iltajudoja, joskus aamujudoja. Voimaharjoittelua olen yrittänyt ottaa, koska minulla ei ole liiemmästi voimaa. Sitten lisäksi ihan peruslenkkejä, hiihtääkin olen yrittänyt talven aikana.

JP: Tampereella järjestetään Euroopan nuorten olympiafestivaalit. Sinulla on myös tausta niiden kautta? Kerro hieman matkasta Espanjaan, Murcian EYOF-kisoihin ja tapahtuman roolista urakehitykseen!

NK: Se matka tuli mukavana saumaan, sillä 2001 syksyllä aloitin opiskelun lukiossa, ja 2001 heinäkuussa olivat olleet nämä Murcian EYOF-kisat, joista sain onneksaasti hopeamitalin. Se oli ensimmäinen suuri kisatapahtuma urani aikana. Edellisenä vuonna olin ollut mukana nuorten nimellisessä Euroopan cup -kisassa, jossa jouduin heti ensimmäisestä matsista suihkuun. Mutta koska eräs toinen Suomen joukkueeseen kuulunut, vuotta vanhempi tyttö pärjäsikin todella hyvin, päätin että jos kerran hän pystyy nyt menestymään noin hyvin, miksen minä pystyisi siihen ensi vuonna nuorten Euroopan Olympiapäivillä – silloin ne olivat nimellä European Olympic Days. Otin ne itselleni tavoitteeksi seuraavalle vuodelle, aloin harjoitella sitä varten ja onnistuin melko hyvin, saavutin hopeamitalin. Tällä oli todella suuri merkitys uralleni, koska seuraavana vuonna siirryin alle 17-vuotiaista korkeampaan, kolme ikäluokkaa

käsittävään sarjaan. Valmentajan kanssa loimme uuteen ikäsarjaan strategian, että ensimmäisenä vuonna kun olen sarjan nuorin, EM-kisoissa ei ole tavoitteenaan ollaankaan mitali, vaan lähdetään miltä taso tuntuu vanhempien seurassa. Olin varmasti saanut aikaisemmista kisoissa niin paljon itseluottamusta, että EM-kisoissa pääsin finaaliin ja sain hopeaa.

JP: Tästä me näemme, että EYOF-matkalla aika iso merkitys. Muillakin tamperelaisilla urheilijoilla on vastaavia kokemuksia, muun muassa Tommi Evilä osallistui Lissabonin EYOF-kisoihin 1997. Kollegani Maltn olympiakomiteasta, Joseph Cassar, on ylläpitänyt mielenkiintoista tilastoa, jossa on seurattu EYOF-kisojen osanottajia suhteessa olympiakisojen osanottajiin. Korrelaatio on aika vahva: moni olympiamitalistikin on näiden nuorten olympiapäivien ja olympiafestivaalien kautta edenneet urallaan. NK: Minulle EYOF-kisat olivat samalla ensikosketus Olympiakomitean toimintaan, ja ajattelin niitä nuorten olympialaisina. Vielä kun menestyin siellä, heräsi ajatus, että olisi tosi kiva päästä isona oikeisiin olympialaisiin ja menestyä siellä. Käsitin siis heti tämän yhteyden EYOF-kisojen ja olympiakisojen välillä.

JP: Voidaankin tästä siirtyä olympiakisoihin, kun olit mukana Pekingissä. Seminaarin teemana on pitkälti olympismi ja olympiakasvatus. Miten urheilijana koit Pekingin kisojen aikana olympismin ja olympiahengen?

NK: Olivathan ne todella erilaiset kilpailut kuin lajin MM-kisat. Siellä on ympäri maailmaa ja monista eri lajeista ihmisiä, ja minulle ainakin tuli tunne, että siellä oltiin paljon ystävällisempiä ja haluttiin hyvää toisille. Omista kovista kisasuorituksista ja kovasta kilpailusta huolimatta ainakin minä keskustelin omien vastustajien kanssa kisasuorituksen jälkeen. Varmasti kaikki olivat onnellisia siitä, että olivat päässeet olympiakisoihin ja saivat tavata siellä muiden maiden edustajia ja saivat kokea siellä vallinneen olympiahuuman. Ja koska ne olivat ensimmäiset olympiakisani, paljon oli ututta ja ihmeellistä, ennen kokematonta. Ovat ne ainutlaatuiset kisat, ne rinkulakisat!

JP: Minkälaiset olivat tunnelmat Suomen joukkueen sisällä? Siellä on urheilijoita eri lajeista, suuria kuuluisuuksia, kehittyviä urheilijoita – oman lajin MM-kisoissahan ollaan vain oman lajin urheilijoiden kanssa?

NK: Olihan sekoin tosi erilaista. Aikaisemmin olen reissannut vain Suomen Judoliiton ihmisten kanssa, samojen tyyppien kanssa. Nyt meitä oli judojoukkueessa vain kolme: Ylisen Johanna, minä ja valmentaja, mutta lisäksi oli

tosu paljon muita valmentajia, huoltohenkilökuntaa ja joukkueenjohtoa – ja kaikki tavallaan tukivat yksittäisen urheilijan suoritusta. Kaikki oli tehty sitä varten, että yksilö menestyisi kisoissa. Sellaista en ollut aikaisemmin kokenut, vaikka meillä Judoliitossakin valmentajat sparraavat urheilijoita, ja on hierojia ollut mukana, noin isoa organisaatiota ei ole koskaan ollut. Se oli hieno kokea!

JP: Kerroit että olet siirtymässä kilpailukauteen. Minkälainen kilpailukausi on edessä? Mitkä ovat pääkisasat ja tavoitteet?

NK: Kausi etenee, niin että maaliskuun lopussa on SM-kisat Maarianhaminassa. Sen jälkeen on muutama maailmancup-kilpailu huhti–toukokuussa sekä PM-kisat. Toukokuun lopulla on minulle kova näyttökisa. Olympialaisista tammikuuhun asti minulla oli vapaampaa harjoittelua, ohjelmoinnattomia treenejä. Tammikuusta olen aloittanut orjallisemmän harjoittelun valmentajan kanssa. Oikeastaan kausi tähtää toukokuun loppuun, jolloin yritän saada MM-kisapaikan. Judon MM-kisat järjestetään elokuun lopussa. Eli tämä kausi on nyt suunnattu elokuuhun. Silloin pitäisi sitten onnistua MM-kisoissa.

JP: Joko judossa on selvillä, miten Lontoon 2012 olympiakisojen karsinnat tapahtuvat?

NK: Ne ovat muuttuneet aika radikaalisti. Pekingiin 2008 karsinnat olivat vuoden mittainen jakso toukokuusta 2007 toukokuuhun 2008. Sen aikana järjestettiin muistaakseni viisitoista eri kisaa, joissa oli mahdollisuus saada suoritus, ja ainoastaan neljä kauden parasta suoritusta laskettiin yhteen. Niistä tehtiin joka sarjalle ranking. Lisäksi sitten MM-kisoista oli mahdollisuus saada olympiakisoihin henkilökohtaisia suoria paikkoja, jollaisen itsekin sain. Nyt karsintajärjestelmä on muuttunut entisestä vuoden mittaisesta jaksosta nelivuotiseksi. Jo tänä vuonna 2009 jaetaan muistaakseni neljäsosestoista, seuraavana vuonna pisteiden arvo kasvaa ja viimeisenä vuonna saa sitten täysiä pisteitä. En ole varma, mutta muistaakseni vuoden viisi parasta suoritusta lasketaan yhteen. Eli urakoimalla, viisitoista kisaa käymällä ja niistä pisteistä kahmimalla, ei voi edetä. Siinä saa kyllä olla koko aika tehokkaassa kunnossa, jos aikoo Lontoon olympiakisoihin mennä.

JP: Se on pitkä polku – ja sinähän aiot Lontoon kisoihin mennä?

NK: Kyllä vain! Nykyäänhän meillä on maailmancup-kisojen lisäksi myös grand slam-kisoja, jotka ovat avoimia koko maailmalle. Aikaisemmin meillä oli vain Euroopan kiintiöt, mutta nykyään ne jaetaan koko maailmalle eli

Euroopan ulkopuoliset kovat judokat pystyvät myös tulemaan näihin grand slam-kisoihin ja saalistamaan niistä pisteitä maidensa kiintiöihin. Peli on siis mennyt aika kovaksi!

JP: Eli olympiakisat ovat itse asiassa jo käynnissä? Puhutaan, että kisat kestävät vain sen viikon, mutta sehän ei pidä paikkaansa. Ainoastaan yleisurheilussa ja uinnissa on tulosrajat – jotka tietenkin sekini pitää saavuttaa – ja ne ovat se kriteeri joilla kisoihin päästään, mutta lähes kaikissa muissa lajeissa, varsinkin kamppailulajeissa – ja judohan on maailman suurin kamppailulaji vieläpä – kisat ovat todella pitkään käynnissä koska paikat pitää ansaita, kisoihin ei noin vain mennä ”paraatimarsssia”.

JP: Olisiko yleisöllä kysyttävää Ninalta?

YLEISÖKYSYMYYS (YK): Kuinka monta urheilijaa lopputurnauksessa on mukana olympiataasalla?

NK: Pekingissä meitä oli 24.

YK: Montako painoluokkaa judossa on naisilla?

NK: 48, 52, 57, 63, 70, 78 ja yli 78 kiloa.

YK: Ja kaikissa on sama osanottajamäärä?

NK: Kyllä. 7 painoluokkaa naisissa ja 7 miehissä.

YK: Minulla olisi hieman erilainen kysymys: Miten ajattelet tulevaisuuttasi, miten opiskelut sujuvat? Millaiset harjoitteluolosuhteet sinulla oli lukiossa? Entä urheiluaikateria, joka nyt toivon mukaan aloittaa täällä Tampereella auditoinnin jälkeen?

NK: Lukiossa meidän harjoittelumme oli mielestäni organisoitu tosi hyvin, meillä oli kolme kertaa viikossa aamutreenit täällä Varalassa ja oma ohjaaja niissä, joka tosin vaihtui muutaman kerran lukiovuosieni aikana. Mielestäni tämä oli todella hyvin hoidettu, ja aamutreenien lisäksi oli tietenkin myös iltatreenit, mikä oli päivän pääharjoitus. Niissä käytiin monipuolisesti tekniikkaa ja joskus otettiin myös kovempia ja fyysisempiä harjoitteita. Urheilu-Akatemian oli käynnissä Tampereella jo silloin, siitä oli menossa kokeilu. Henkilökohtaisesti täytyy myöntää että vaikka liityin siihen, en osannut hyödyntää sitä niin hyvin, kuin mahdollista. Tämä johtuu siitä, että yliopistossa – jossa opiskelen nyt neljättä vuotta – on tietyt tenttikaudet ja kuukaudessa yksi yleinen tenttipäivä, ja luentotenteille oli yleensä järjestetty kolme mahdollista päivää. Mikäli sattui niin huonosti, että olin kaikkina noina päivinä reissussa, ei tentin järjestäminen jollekin muulle päivälle, vaikkapa toisen tiedekunnan yleiselle tenttipäivälle, yleensä

onnistunut. Opettajat eivät jaksaneet tehdä omaa tenttiä vain yhtä opiskelijaa varten, vaan kehoittivat tulemaan vuoden kuluttua uudestaan. Tästä syystä en saanut Akatemiaa kovin hyvin hyödynnettyä omassa opiskelussani, vaan piti aina itse katsoa päivämäärät sillä lailla, etten ollut tenttien aikoihin reissussa ja vastaavasti sopia tenttipäivät sellaisille ajoille, että olin varmasti Suomessa.

JP: Missä vaiheessa opiskelusi ovat tällä hetkellä?

NK: Aloin syksyllä tehdä kandintutkielmaani, joka pitäisi palauttaa parin viikon päästä eli tässä on nyt kaksi hommaa päällekkäin, treenit ja kandintyö. Aika paljon olen siis viettänyt aikaa myös tietokoneen äärellä nyt alkuvuodesta.

JP: Tässä on taas yksi hieno esimerkki urheilijasta, joka huippu-urheilu-uraa tehdessään samanaikaisesti huolehtii myös tulevaisuudestaan ja opiskelustaan. Tämä on nykypäivää, ja tätä linjaa me myös Olympiakomiteassa ajamme.

NK: Olen sitä mieltä, että yliopisto-opiskelu on sopinut ainakin minun harjoitteluni kanssa yhteen, koska se on aika vapaata ja kursseja saa valita itse. Jos olen todennut, että syksyllä on kova kilpailuputki enkä pysty olemaan koulussa niin paljon, en vain ole ottanut sellaisia kursseja, jotka eivät ole sopineet urheiluaikatauluihin.

Olen voinut jättää ne keväälle tai vaikkapa seuraavaan vuoteen. Tästä olen tykännyt paljon, ettei ole pakko edetä minkään tietyn aikataulun mukaan, vaan olen pikku hiljaa pystynyt tekemään niitä kursseja, jotka olen kokenut hyviksi.

JP: Otetaan vielä yksi kysymys.

YK: Mitä opiskelet, ja mikä sinusta tulee isona?

NK: Opiskelen pääaineena aikuiskasvatusta, ja minun pitäisi valmistua kasvatustieteen maisteriksi, mutta sitä en osaa vielä sanoa, mitä ryhdyn sitten tekemään - olen suuntautunut henkilöstöhallintoon, ja toivottavasti jotain siihen liittyvää!

JP: Tule tekemään meidän kanssamme olympiakasvatusta! Kuten omassa puheenvuorossani äsken kerroin, meidän valmennustukijärjestelmämme on muuttunut totaalisesti, ja jo edellisellä kaudella judo kuului mainitsemiini järjestelmäajiliihtoihin. Niitä ei montaa ole, mutta judoliitto on pystynyt luomaan valmennusjärjestelmän: on valmentajat, urheilijat, olosuhteet ja resurssit, ja viime viikolla hallituksemme teki päätöksen, että judo jatkaa järjestelmätuessa – ja Nina on yksi sen kautta tuettavista urheilijoista. Toivotan Ninalle oikein hyvää kilpailukautta, menestystä ja paljon terveitä harjoituspäiviä, sekä hyvää matkaa kohti Lontoon kisoja, sieltä sitten pokataan mitali, eikö niin?

SUOMEN OLYMPIA-AKATEMIAN 24. ISTUNTO 7.3.2009 VARALAN URHEILUOPISTOSSA

Ilmoittautuminen ja kahvi

AVAUS

Kunniapuheenjohtaja Anja Järvinen, Suomen Olympia-Akatemia

TAMPEREEN KAUPUNGIN TERVEHDYS

Apulaispormestari Perttu Pesä

HÄMEEN LIIKUNTA JA URHEILU RY:N TERVEHDYS

Aluejohtaja Ari Koskinen

SUOMEN OLYMPIAKOMITEAN HAASTEET ALKANEELLA OLYMPIADILLA

Pääsihteeri Jouko Purontakanen, Suomen Olympiakomitea

OLYMPISMI

Kanslianeuvos Kosti Rasinperä

EYOF TAMPERE 2009 -KISAT OLYMPIAKASVATUSTA TOTEUTTAMASSA

Pääsihteeri Pirjo Puskala, EYOF Tampere 2009

Ryhmäkuva

Lounas

MITEN KOULUT JA URHEILUSEURAT VOIVAT HYÖDYNTÄÄ SUOMEN
OLYMPIA-AKATEMIAN OLYMPIAKASVATUSOHJELMAA?

SOA:n puheenjohtaja, opettaja Petri Haapanen, Vääksyn koulu

Opettaja Oskar Breilin, Vääksyn yhteiskoulu

URHEILEVIEN LASTEN JA NUORTEN HARJOITTELU

Kehitysjohdaja Pasi Mäenpää, Nuori Suomi

Kahvi

URHEILIJAJAHAASTATTELU

Judoka Nina Koivumäki

Kysymyksiä ja vastauksia

Istunnon yhteenveto

Päätös

Diplomien jako

OSALLISTUJAT

SUOMEN OLYMPIA-AKATEMIAN 24. ISTUNTO VARALAN URHEILUOPISTO 7.3.2009

Aaltonen Kari	Tappara	Toiminnanjohtaja
Alajoki Jaana	Pyynikin koulu	Laaja-alainen eo., apulaisrehtori
Antila Jouni	Ilves ry	Jääurheilujaoston toiminnanjohtaja
Breilin Oskar	Vääksyn Yhteiskoulu	Liikunnan ja terveystiedon lehtori
Dundar-Järvinen Aila	Tampereen kaupunki	Kaupunginvaltuutettu
Erenius Rauno	Tampereen Työväen Uimarit	Puheenjohtaja
Eskola Vesa	PSHP	Ayl
Granroth Hannu	Tampereen Tennisseura	Toiminnanjohtaja
Haapanen Petri	Suomen Olympia-Akatemia	Puheenjohtaja
Halonen Sari	Koiviston koulu	Rehtori
Harju-Villamo Riitta	Tampereen Voimistelijat	Toiminnanjohtaja
Haverinen Marko	Liikuntakeskus Pajulahti	Valmennuksen kouluttaja ja testaaja
Heinonen Mikko	EYOF 2009 Tampere	Projektipäällikkö
Heinämäki Mikko	Linnainmaan koulu/Treen Pyrintö	Liikunnanopettaja
Heljopuro Jorma	Tampereen Tennisseura	Varapuheenjohtaja
Hietanen Tenho	S.C. Pingviinit	Varapuheenjohtaja
Hilden Mika	Tampereen Voimailuseura	Valmentaja
Huhtala Jarmo	Ilves ry	Johtok.jäsen, jääkiekkojaoksen puheenjoht.
Huolman Pekka	Tammer-Golf	Varapuheenjohtaja
Javanainen Satu	Viialan Viri	Puheenjohtaja
Javanainen Tero	Viialan Viri	Verkkopallojaoston puheenjohtaja
Järvenpää Pentti	Treen kaupunki/Tampereen Pyrintö	Opinto-ohjaaja/valmentaja
Järvenpää Saila	Treen kaupunki/Tampereen Pyrintö	Erityisopettaja/valmentaja
Järvinen Anja	Suomen Olympia-Akatemia	Kunniapuheenjohtaja
Kanerva Raija	Tampereen Sisu	Puheenjohtaja
Koivumäki Nina	Tampereen Judo	Judoka
Komulainen Lasse	Lentopalloliitto	Liittovaltuuston puheenjohtaja
Korsumäki Timo	Ilves ry	Varapuheenjohtaja
Koskinen Ari	Hämeen Liikunta ja Urheilu HLU	Aluejohtaja
Kähtävä Eira	Kaukajärven koulu	Opettaja
Laukkanen Aarno	Tampereen Voimailuseura	Puheenjohtaja
Laukkanen Anna	Tampereen Voimailuseura	Sihteeri
Lehtinen Jukka Henrik	Haaga-Helia AMK	Opiskelija
Lehtinen Jussi-Pekka	Beach Volley Tampere	Jäsen
Lehtola Markku	Ilves ry	Puheenjohtaja
Lehtonen Erkki	Beach Volley Tampere	Jäsen
Lindholm Aki	Tampere Saints	Puheenjohtaja
Lokinperä Pirkko	Mauri Sariolan koulu	Rehtori
Lähde Kari	Hämeenkyrön kunta/TP	Rehtori, valmentaja
Mankkinen Leena	Hämeen Liikunta ja Urheilu HLU	Puheenjohtaja
Mattila Harri	Tampere Saints	Nuorisopäällikkö
Mäenpää Pasi	Nuori Suomi	Kehitysjohtaja
Niemelä Leo	Tampereen Judo	
Ojanen Sanna	Tampereen kaupunki	
Paavola Pekka P.	Tampereen kaupunki	
Palander Henri	Tappara/taitoluistelu	Kaupunginvaltuutettu, lasten ja nuorten ltk. Järjestelytmk:n puheenjohtaja EYOF 2009

Paloviita Sakari	Raholan Pyrkivä	Puheenjohtaja
Partanen Kirsti	Suomen Voimisteluliitto Svoli	Puheenjohtaja
Pekkala Antti	EYOF 2009 Tampere	Majoituspäällikkö
Pellinen Pekka	Tampereen uimaseura	Puheenjohtaja
Peltolehto Heidi	Tampereen Naistvoimistelijat	Puheenjohtaja
Pesä Perttu	Tampereen kaupunki	Apulaispormestari
Porola Susanna	Suomen Voimisteluliitto Svoli	Svoli Sydän-Suomen aluejaoston jäsen
Puhakainen Heli	Lappeenrannan kaupunki	LTO/laatuvastaava
Purontakanen Jouko	Suomen Olympiakomitea	Pääsihteeri
Puskala Pirjo	Suomen Olympiakomitea/EYOF	Pääsihteeri, EYOF 2009 Tampere
Pylkkö Arja	Savitaipaleen lukio	Lehtori
Raitala-Heikkinen Inari	Suomen Olympiakomitea	Toimistopäällikkö, SOA:n sihteeri
Rasinperä Kosti		Kanslianeuvos
Remmelkoor Reele	Estonian Olympic Academy	Director
Roive Jari	Hämeenlinnan Uimaseura	Toiminnanjohtaja, valmennuspäällikkö
Ruokonen Mauno	Tampereen Kisatoverit	Valmentaja
Saari Marju	Suomen Urheilukirjasto	Informaatikko
Saarni Anna	EYOF 2009 Tampere	Koordinaattori
Sahala Katriina	International Floorball Federation	Office Coordinator
Seppänen Pekka	Aamulehti	Toimittaja
Sikiö Janne	Beach Volley Tampere	Hallituksen puheenjohtaja
Siltanen Panu	Yleisurheilu-lehti	Toimittaja
Sipari Risto	Selänpään koulu	Luokanopettaja, rehtori
Sudenvaara-Kulmala Jaana	Tampereen Voimistelijat	Puheenjohtaja
Tainio Hanna	Pirkanmaan sairaanhoitopiiri	Asiantuntijalääkäri
Takala Asko	KOO-VEE ry	Toiminnanjohtaja
Tamminen Eeva	Tammer-Golf	Toiminnanjohtaja
Tiikkaja Jukka	Haaga-Helia AMK	Ohjelmajohtaja
Tulonen Irja	Tampereen kaupunki	Kaupunginhallituksen jäsen
Tuominen Jukka	Beach Volley Tampere	Varapuheenjohtaja
Venho Tiina	Hämeen Liikunta ja Urheilu HLU	Hallituksen jäsen
Vilkko Petri	Idea-Tampere Oy	Toimitusjohtaja
Virtanen Anne	Pispan koulu	Opettaja
Virtanen Kaija	Tampereen Naisvoimistelijat	Uskollisuuden Killan puheenjohtaja
Vuorinen Kirsi	HML Tarmo/T-klubi	Sihteeri
Vuorinen Olavi	HML Tarmo/T-klubi	Valmentaja, puheenjohtaja

SUMMARIES IN ENGLISH

THE FINNISH OLYMPIC ACADEMY 23RD SESSION, KOKKOLA, 4 OCTOBER 2008 AND 24TH SESSION, VARALA SPORTS INSTITUTE 7 MARCH 2009

Opening address

Anja Järvinen
President, Finnish Olympic Academy

The Olympic Movement strives to build a better, more equal and peace-willing world through sport. According to the Olympic Charter it is the task of National Olympic Academies to “preserve and promote the ethical, cultural and educational values of the Olympic Movement”. The first Session of the Finnish Olympic Academy took place in December 1987 in Finlandia Hall in Helsinki.

Our Olympic Academy holds yearly Sessions, the purpose of which is to disseminate information on the activities of the Academy and to promote discussion on the values of sport and physical education.

Since the 1990’s the Finnish Olympic Academy has been actively involved in educational projects in co-operation with teachers and pupils at primary schools. In 1995 the Academy set upon the challenging task of planning and

assembling a package of Olympic education material. Named “CITIUS–ALTIUS–FORTIUS”, the package contains information on the Olympic Games both Ancient and Modern as well as on the history, ceremonies, symbols and objectives of the Olympic Movement. Currently we are preparing a package of special material for the Olympic Winter Games of Vancouver in 2010 and a concise compilation of education material for the European Youth Olympic Festival of 2009, which will take place in Tampere, Finland.

In 2006 a total of 165 schools and about 25,000 pupils took part in a school project organised by the Finnish Olympic Academy in connection with the Olympic Winter Games in Turin. Our Olympic Path Project of 2007 involved 256 schools and about 35,000 pupils, whereas the school project for the Beijing Games of 2008 was participated by 27,000 pupils from 166 schools. Our school projects aim to highlight the importance of versatile physical activity and encourage our children to adopt the values of fair play, mutual respect and healthy way of life.

GREETING FROM THE FINNISH OLYMPIC COMMITTEE

Roger Talermo
President, Finnish Olympic Committee

The Finnish Olympic movement enters its second century in a good shape, carrying good memories from the past two Olympic Games in Turin and Beijing.

When the present, now outgoing Board of the Finnish Olympic Committee took office in 2004 it based its work on the so-called Kivistö Report, which was published earlier in the same year by a commission set by the Ministry of Education. This report recommended that the Olympic

Committee assume a larger co-ordinating responsibility over Finnish elite sports. The role of the Olympic Committee has thus grown over and above matters relating purely to Olympic Games.

State support for sport in Finland seems more positive now than in many previous years. Changes in the allocation of proceeds from the national betting pool have considerably increased funding for sports and physical activity. The proceeds from partnership agreements of the Finnish Olympic Committee also show a healthy increase, growing from 3.6 million euros in the Olympiad between 2001 and 2004 to almost 6 million in the years

2005–2008. It is our intention to continue this development in the forthcoming new Olympiad.

The co-operation between the Olympic Committee and the national associations of various sports was intensified in 2005 with the adoption of a new system of allocating support. Most funding and support is targeted at those sport associations that have best organised their coaching systems. In other sports support is earmarked directly to selected individual top athletes.

In order to be successful at the Olympic Games athletes must be able to perform at their best possible level. How can we help them achieve this? In order for the athlete to concentrate fully on his (or her) performance he must be able to trust that all other aspects of his life are safeguarded and balanced. The new Life Coaching program of the Olympic Committee is a step to this direction. Another area that merits more study is mental training. We may include professionals in this field in our Olympic team in London 2012, as some larger countries

already do.

Since the year 2000 the Olympic Committee has been actively involved in the creation of Sports Academies in Finland. These are local or regional “umbrella” networks connecting sports clubs and coaching centres with colleges, vocational schools and other educational institutions in order to help athletes to harmonise their training and studying schedules. There are currently 13 such Sports Academies in Finland, five of which have so far passed the criteria set by the Olympic Committee.

One of the most important tasks of the Olympic Committee is to improve the working conditions of coaches of talented young athletes. The target is to guarantee full-time employment for 60 Olympic coaches for young athletes by the year 2010. Their employers can be training centres, Sports Academies, municipalities or other communities. Coincidence or not, protégés of two such coaches won Olympic medals for Finland in Beijing.

MY OLYMPISM

Kosti Rasinperä
Former Secretary-General of the Finnish Olympic Committee

According to the Olympic Charter Olympism is “a philosophy of life, exalting and combining in a balanced whole the qualities of body, will and mind”. Olympism is a versatile phenomenon, which has many things to offer. Some people are interested in its comprehensive educational program, some by its message of peace and international friendship. Some are fascinated by the connection between sport and art, some by Olympic history, archaeology, philately or numismatics.

My Olympism lives in the achievements of athletes, in the thick of competitions and in the stories born in them.

I would like to point out a couple of these stories. At the Beijing Games the American flag was carried by Lopez Lomong, a Sudanese-born miler. When he was six years old soldiers attacked his village and took away all little boys to a distant military camp to be trained as child soldiers. Many boys died in brutal

mistreatment but Lopez managed to escape and made his way to Kenya after running for three whole days. While living in a refugee camp he caught a glimpse of the 2000 Sydney Games on television and decided to become an Olympic athlete himself. Later in the same year he was admitted to the United States and adopted by an American family. Eight years later he was chosen by the American team to carry the flag of his new country in Beijing.

My second inspiring story is about Arsi Harju, our Olympic champion in shot put in Sydney 2000. In 1997 he had taken part in a ceremony commemorating the 100th anniversary of the birth of Ville Pörhölä, who had won Finland’s only previous gold medal in shot put in Antwerp 1920. Harju had sworn then that if he ever wins Olympic gold he will return to bring a rose to Pörhölä’s grave. Harju redeemed his promise, riding 800 km on his motorbike just to lay a rose on the grave and return home.

When I first came to work in the Finnish Olympic Committee in 1977 there were only four other employees. Now there are fifteen. During my time as Secretary-General Finland won a total of 75 medals, 22 of which gold, at

five Olympic Summer Games and five Winter Games between 1980 and 1996. I would like to thank all my co-workers at the Olympic Committee at the time as well as our associates at national sports associations, the Ministry of Education and the sports science community for their dedicated work to the benefit of Finnish Olympic sports. Without them all our success would not have been possible.

I am also grateful to the Finnish Olympic

OLYMPIC EDUCATION PROGRAM AND SCHOOL PROJECTS OF THE FINNISH OLYMPIC ACADEMY

*Petri Haapanen
Oskar Breilin*

For more than ten years the Finnish Olympic Academy has been actively involved in education work at schools. The educational objectives of Finnish schools are concurrent with the values of the Olympic Movement to a large degree.

The Finnish Olympic Academy has compiled a package of material to be used by teachers in their work at classrooms. The package includes basic information on the history of the Olympic Games from Antiquity to modern days and offers useful ideas to teachers of many subjects. The overarching theme in Olympic education is fair play – only one can win, but not without the participation of everyone else.

In connection with the Olympic Winter Games in Turin 2006 the Finnish Olympic Academy was for the first time able to promote its school project on the field. During two weeks President Anja Järvinen and I visited 17 different locations and spoke to over 200 teachers at schools and kindergarten teachers.

ATHLETE AND COACH IN THE WORLD OF SPORT: Ethe, ideals and education in athletes' narratives

Kirsi Hämäläinen

What kind of an educational environment is the world of sports? I have approached this question by examining the atmospheres, ideals and ethe of sports. The material of my study consisted of

Academy for the opportunity to be involved in Olympic affairs after my active time at the Olympic Committee. Now it is time for me to say farewell. It was here in Kokkola that I first started my career in sports organisations as a fourth-grader, when I was ordered to represent my school at the district board of the schoolchildren's sports federation. I am glad that my years of service come to an end in the very same town.

In 2007 the Finnish Olympic Committee celebrated its centenary and the Finnish Olympic Academy its 20th anniversary. In connection with these events the Olympic Academy compiled an "Olympic Path Handbook" for Finnish schools, combining cognitive material (quiz) and physical activity (nature walks).

The Beijing 2008 project of the Olympic Academy was particularly challenging, given that the Games took place at the very start of the school year. The project was launched with information tours in 14 different locations in various parts of the country. The Beijing project involved 27,000 pupils at 166 schools, approximately the same numbers as in the Turin project. The feedback information on our Beijing material was overwhelmingly positive. 88 % of the schools promised to get involved in Olympic education projects in the future as well.

Olympic education targeted at schools is important for two reasons. Firstly, pupils will become either spectators or participants at future sports events, and we as educators can influence their system of values. Secondly, by operating in the context of internationalism and tolerance Olympic education offers a way to reinforce our physical culture and thereby our Finnish identity.

---

the stories – narratives – of 264 athletes between 18 and 26 years, representing 38 different sports and proficiency levels ranging from local to international elite. They were asked to write a story titled: "My coach – what have I learned from him."

Based on the responses I have delineated five different atmospheres or "ethe" – attitudes, expectations and sets of behaviour – in which

athletes approach their training and practice of sport. In the “work ethos” training in itself is more important than results: the athlete derives satisfaction from self-discipline and expects the coach to maintain strict discipline and control. The “ethos of success” winning becomes all-important. The body is seen as a weapon and the coach as a facilitator of the ultimate goal. The “ethos of virtuosity” is especially evident in new sports that appeal to younger generation. The focus is on perfecting a skill that draws admiration from the public – best performance is more important than winning. The coach is an expert who helps the athlete to hone the skills. The “fun ethos” puts emphasis on the social

aspect of sport. Other athletes and coaches are seen as friends and members of the same fraternity/sorority, inside of which competition results do not carry much weight. Finally, in the “ethos of care” the athlete looks for security and acceptance in the fellowship of sport. The relationship between athlete and coach is warm and close, often paternal.

The ethos assumed by the athlete affects the way the athlete regards his or her own body, fellow competitors and other actors in the field of sport. It is important that coaches recognise and reflect the ethos of their athletes and learn how to adjust their own actions accordingly.

PHILOSOPHY OF YOUTH COACHING

Asko Härkönen
Development Manager, Finnish Olympic Committee

In Finland we have fairly good facilities for most sports and the Finnish people have not lost their appetite for international sports victories. Yet in terms of success in Olympic sport events we have been lagging behind our Scandinavian neighbours, which are countries of similar size and social systems. What should we do better in order to reach or even surpass the other Nordic countries?

Test results in Finland show that even children who practice competitive sports at sport clubs have poor physical and motoric skills. Children under 10 years seems to get enough physical exercise, both qualitatively and quantitatively, but in the age bracket of 12–15 years the overall amount and quality of exercise is far too modest to make an adequate starting level for systematic training.

Children and youngsters are not machines, however. Their training should be guided according to their natural level of development. The amount of physical exercise can well be increased if it is successfully integrated into the daily schedule of the child. Consistent, systematic training begins in most sports at the age of puberty at the latest. The young athlete must be instructed step by step to adopt the way of life of an elite athlete, where the daily routine is determined by sport.

A young athlete ought to reserve enough time

for sleeping, eating, training and recovery from training. I would also strongly recommend that youngsters who want to become top athletes opt to finish high school in four years instead of the usual three. A less demanding school schedule would allow them to concentrate on training and also find enough time to study for better grades.

Far too many talented young athletes set themselves only one-year goals. Coaches should encourage their protégés to make long-term plans for their sports career. Every young athlete ought to have a great dream, such as success at the Olympic Games. Good career planning is especially needed when the youngster graduates from high school. For many young athletes this is the stage when they need most help and support from their coach and other close advisers.

What does a young athlete want from the coach? Not a little! He or she needs positive interaction, a role model for adulthood, professional expertise, understanding and acceptance, motivation, encouragement and feedback.

During this autumn the Olympic Committee, Young Finland Association and the Finnish Coaches' Association will publish a booklet of recommendations for sports clubs on the training of young athletes between 8 and 18 years of age. These recommendations seek to provide a sound basis from which serious training can start for those who aim reach top level in their sport. However, much still depends on the coaches, whose personal abilities and expertise are decisive factors in any young athlete's development.

EUROPEAN YOUTH OLYMPIC FESTIVAL IN TAMPERE 2009

Pirjo Puskala
Secretary-General of the Organising Committee

The next European Youth Olympic Festival (EYOF) will take place in Tampere, Finland on 18–25 July 2009. The program consists of nine sports. Eight of these sports include events for both boys and girls, while cycling has competitions only for boys. There are three team sports, all of them featuring an eight-team tournament for both boys and girls. Men's artistic gymnastics is a new addition to the program of the EYOF.

The Festival is based on the suburb of Hervanta, which is located about seven kilometres south of the centre of Tampere. The teams are housed at the premises of the Tampere Student Housing Foundation, while catering will take place at the Tampere University of Technology and the Police Academy. The budget of the Festival is about seven million euros. Each participating

Olympic Committee will pay 85 euros per athlete per day. In addition we hope to raise support from the Ministry of Education and the European Union.

The biannual European Youth Olympic Festival was launched in 1991 by the European Olympic Committees under the chairmanship of Jacques Rogge, the present IOC President. The participants are from 13 to 17 years of age.

Our edition of the EYOF will be based on three core values. Firstly, the focus of the event will be on the athletes and sport, not on catering honorary guests. The second point is related to the first: we want to organise an economically viable event and avoid unnecessary costs. Our third principle is environmental sustainability. Naturally we wish to offer our guests unique Finnish experiences, such as bathing in a sauna and swimming in natural waters. If we are successful, the Festival will be a great combination of sport, culture and Pan-European experiences.

CHALLENGES OF THE FINNISH NOC FOR THE NEXT OLYMPIAD

Jouko Purontakanen
Secretary-General, Finnish Olympic Committee

The mission of the Finnish Olympic Committee is to promote and develop ethically sustainable and successful Finnish elite sports. In all its activities the NOC must maintain ethically sustainable values, such as honesty, transparency, openness and athlete-orientedness as well as total zero tolerance in doping issues.

One is easily led to think that the Olympic Committee is only involved in selecting, provisioning and supporting teams to represent Finland at the Olympic Games. However, in the so-called Kivistö Report, published in 2004 by a commission set up by representatives of the Ministry of Education and sports organisations, the Olympic Committee was entrusted with central co-ordinating responsibility over Finnish elite sports in general. In order to

perform this task the NOC operates in close co-operation with the Ministry of Education, the various sports associations, the Finnish Sports Federation, the Finnish Antidoping Agency and other sports organisations.

In order to fulfil its increased commitments the Olympic Committee needs enhanced resources. Currently two thirds of the funding of the Committee is allocated by the Ministry of Education from the proceeds of the national betting agency. The remaining third comes mainly from partnership agreements with sponsors. In competition for sponsorship the strength of the Olympic Committee lies in the Olympic athletes. According to a recent survey 79.4 % of Finns over 15 years of age are interested in the success of the Olympic team. Our "product" is the performance of the Finnish athlete at the Olympic Games and all the multi-faceted work that goes into safeguarding his or her success in competition at the highest level.

PHYSICAL EXERCISE OF CHILDREN AND YOUNG ADULTS WHO PRACTICE SPORTS

Pasi Mäenpää

Head of Department, Young Finland Association

Young Finland Association, the Finnish Olympic Committee and the Finnish Coaches' Association have commissioned a study on the level of motor-physical exercise of Finnish children and young adults aged 8 to 18 who actively practice sports. Conducted by a group led by Harri Hakkarainen, the study was published in November 2008. The study was based on questionnaires returned by 2,646 sports club members who practice 14 different sports.

The results of the study give cause to certain alarm. The average total amount of physical exercise was only 13 hours and 25 minutes a week, whereas the recommended amount for a young athlete is 18 hours per week. In fact, only 15 % of the sample athletes met this target. Even more worrying was the fact that a third of them did not even reach the recommended target for maintaining general physical health.

.....

The basic problem is that even if sports-specific training increases with age, there is a marked decrease in voluntary physical exercise in the upper age categories. As a result an average 16-year-old athlete has already developed a shortfall of 2,000 hours in his or her training regimen. Many young athletes have deficient basic motor skills. The accumulated total amount of physical exercise is too small, which causes problems especially in muscle conditioning.

Today's society gives few incentives for natural physical activity. The amount of young people's physical exercise and training ought to be increased by about five hours per week. Diversification of exercise is also more important than before. Special emphasis should be given to the age bracket of 12 to 15 years.

Sports-specific training hours should not need to be committed to improving deficient basic motor skills, muscle strength and physical fitness. Voluntary exercise ought to be encouraged and increased in order to attain sufficient levels. This in turn calls for commitment and close co-operation between the young athletes, their coaches, parents, sports clubs and national associations.

